

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opvscvla Spiritvalia - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae
Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De
Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss.
Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Horologium Asceticum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

HOROLOGIUM
ASCETICUM.

PRÆFATIO AUCTORIS
AD LECTOREM.

 Oc Horologium mihi ipsi concinnaveram, (benignissime Lector) ut affulgente desuper Sole justitiæ, opportunum tempus indiceret perfectè obeundi quidquid singulis certisque diebus faciendum occurrit. Sed cum aliquot amicos & familiares in secretum meum admissem, quidquid abditum erat perlustrantes, in hoc etiam Horarium inciderunt; quod cum attentè & curiosè perspexissent, primum laudare laborem meum, tum me reprehendere cœperunt, quod rem multis profuturam, publici juris fieri nollem, & mihi soli absconditam servarem. Id tandem verbis ac suasionibus effecerunt, ut hoc Scriptum, qualecumque illud sit, permiserim evulgari, quod certe nunquam futurum putavi, dum hoc ipsum mihi soli elucubrarem.

Prodit igitur in lucem sciothericum Horologium, rudi quidem penicillo sine ullo ornamento delineatum; sed quod nemini obesse, prodesse autem plurimis poterit. Lucem habebit ab aeterno Sole, cujus radius illustratum diu noctuque, his qui verè filii lucis sunt, clarissimè collucebit.

Præmonendus est autem quicumque cupit ad præscriptum hujus Horarii horas suas distribuere; quidquid hic præscribitur voluntarium esse, & eatenus assumendum, quatenus discretio suggesserit, aut charitas, aut obedientia, ne fortè militet contra virtutem, quod pro virtute institutum est. Quasdam Orationes ex sententiis sacre Scripturæ, alias ex verbis sanctorum Patrum, aliorumque priorum Scriptorum contextui, ipsa quoque Exercitia & alia documenta, ex omnigenâ Asceticorum Doctorum defloratione excerpta sunt.

C. Bona Opusc. spirit.

A ij

Si quæ preces prolixiores videntur, ut pote in exemplum dilatandi affectus, pluribus verbis expressæ, facile in brevior formam redigi, & sapienter dispositæ, brevissimo tempore percurri poterunt. In codice ita legitur: Facile poterunt in brevior formam redigi; quamvis sapienter dispositæ, brevissimo tempore percurri poterunt.

De usu Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ, seorsum egi in Tractatu Ascetico de Sacrificio Missæ typis evulgato, ex quo petenda quæ hîc desunt.

Ceterum hæc rudimenta incipientium sunt, & prima quodammodo elementa pietatis, quibus anima ferventer & perseveranter Deo aspirante incumbens ad altiora sensim elevari, donec occulta divina sapientiæ penetrans & degustans, potioribus gratiæ donis perfruatur. Perfectos autem, sublimiores, nobisque ignotos Exercitationum modos unctio Spiritus sancti edocebit: Cujus utinam Gratia & mihi & omnibus legentibus uberrimè adspiret.

HOROLOGIUM ASCETICUM,

*INDICANS MODVM RITE ET
cum fructu obeundi Christianas Exercitationes,
quæ singulis ceris que diebus occurrunt.*

CAPUT I.

DE INITIO DIEI.

§. I. *Surrectio Matutina.*

U M mane evigilaveris, sit prima vox tua, quæ postrema futura est: JESUS, MARIA. Tum mentem ad Deum eleva, ne ad vana, & curiosa volvenda distrahatur. Considera ipsum esse primum principium, & ultimum finem tuum, & piis affectibus ad eundem aspira, ne pondere corruptionis depressa voluntas ad amorem creaturarum labatur. Sicut oculi corporis summo mane luci sensibili aperiuntur; ita oculi animæ luci spirituali, & divinæ aperiendi sunt. Tum etiam cavendum, ne prius corpus, quam anima evigilet: multi enim sunt quorum anima vigilante corpore adhuc dormit, qui videlicet multa negotia terrena peregerunt antequam cor ad Deum erigant. Homo siquidem expergefactus eò se statim duci sinit, quò magis inclinatur. Qui mundum, & creaturas magis diligit, quam Deum, statim mundi cogitationibus repletur; qui verò Deum præ omnibus diligit, ad illum prorinus con-

A iij

vertitur, & de illo cogitat.

2. Intuere quasi cœlum apertum, & magna animi alacritate psalle cum cœlestibus Spiritibus sacrum Trisagion dicens: *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt Cœli, & terra gloria tua. Benedicta sit sancta Trinitas, atque indivisa Unitas. Confitebimur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam. Anima mea desideravit te in nocte, sed & spiritu meo in præcordiis meis de mane vigilavi ad te, Deus meus, spes mea, amor meus & omnia, humiliter petens, ut tua multiformi gratia penetralia cordis mei perfundas, & igne tui amoris vehementer accendas.*

3. Hæc & similia dicens surge velociter, ac si ignis cubili injectus esset. Magni momenti est propera diligensqueurrectio, è qua ferè dependet divina visitatio, totiusque diei fervor & alacritas. Postquam verò surrexeris, signa te signo Crucis tanquam potenti panoplia adversus insidias inimici. Deinde humi procumbens Deum adora dicens: *Laudo, glorifico, & adoro te, sancta Trinitas unus Deus, & nihilum meum agnoscens, infra omnes creaturas me prorsus abjicio, & offero ad omne beneplacitum tuum, in tempore & in æternitate.* Mox terram osculare, ut coram Deo profitearis te terram esse, & citò in terram reversurum.

4. Dum indueris cogita vestium originem ex peccato esse, & dum lectum componis, dulcia cum Deo misce colloquia variis actibus fidei, spei, & charitatis, quorum formulam reperies infra §. 5. Postea præsentior tibi factus propone hunc diem transigere tanquam postremum vitæ tuæ. Exurge è veterno tot vitiorum, & propera in via virtutum, donec hodie cognominatur, ut ait Apostolus. Firmiter statue non peccare amplius, à solitis imperfectionibus abstinere, omnem crucem quam Deus inamiserit, patienter ferre; humanis rationibus non moveri, solam æternitatem præ oculis habere.

5. Quicquid per diem acturus es, prævide, & offer Deo

purissima intentione. Præpara & præmuni te ad omnia, quæ probabiliter conjicis posse tibi evenire, locis, negotiis, sociis, & occasionibus ritè perpenſis: cumque futura peccandi pericula prævideris, accuratè disquire, quibus remediis te possis ab omni labe immunem custodire. Præordina actiones tuas, & modum in iis servandum: quid facies, quid vitabis, quibus verbis uteris, qua modestia conversaberis. Renova vota tua, & bona proposita olim concepta, actusque virtutis illius elice, qua præ cæteris maximè indiges.

6. His peractis unam ex subjectis orationibus devotè, & reverenter recitabis, sive prolixior, si nullis occupationibus impederis: sive brevior, si pro ratione tui status, curis & negotiis implicaris. Continent singulæ septem actus. Primus est adoratio, quæ consistit in veneratione, & recognitione divinæ Majestatis, & in protestatione nostræ dependentiæ ab ipso, & submissionis sub ejus supremo dominio. 2. Gratiarum actio pro omnibus beneficiis, generalibus & particularibus, præsertim verò pro custodia transactæ noctis. 3. Contritio de peccatis cum proposito emendationis. 4. Petitio ut ea die te Deus custodiat, & beneplacitum suum in te perficiat. 5. Oblatio tui ipsius, omniumque actionum, verborum, affectuum, cogitationum, motuum, cum recta intentione, & unione tuæ voluntatis cum divina. 6. Invocatio Deiparæ, omniumque Angelorum, & Sanctorum, præcipuè tutelarium. 7. Postulatio pro omni statu hominum, pro vivis & defunctis.

§. II. Oratio prolixior manè recitanda.

Adoratio.

O Mnipotens æterne Deus, Rex cœli & terræ, & Creator universorum, ego indignissima creatura tua in centro nihilitatis meæ ante Majestatem tuam humillimè provolutus, terræ adhærens, ex qua plasmasti me, &

& in quam reversurus sum, omni majori affectu, attentione, & reverentia, quibus scio, & possum, Adoro te. In quo autem deficio, quia non novi te, nec sufficiens est affectus meus ad infinitatem tuam, ut par est, recognoscendam, suppleas tu ô Trinitas individua. Si enim te cognoscerem, & comprehenderem aliqua ex parte altitudinem divitiarum sapientiæ, & scientiæ tuæ: tunc perfectius te adorarem, & cum omni militia cœlestis exercitus hymnum canerem gloriæ tuæ. Sed tabescit in me anima mea, quia incolatus meus de die in diem prolongatur, & jam tædet animam meam vitæ meæ, dum dico mihi quotidie, **Ubi est Deus meus?** Nam quis sum ego vermiculus terræ, & opprobrium hominum, ut audeam faciem meam levare ad te, & aspicere altitudinem cœli? Gaudeo tamen quod sine te nihil sum, nihil possum: nec vellem aliquid esse, aut posse, nisi dependenter à te. Et ideo omni momento peregrinationis meæ, cum infima mentis & corporis demissione intendo te adorare, tibi que offero in supplementum imperfectionis meæ, omnes adorationes Domini mei Jesu Christi, B. Virginis, omniumque Angelorum, & electorum tuorum, atque eorum affectu, & veneratione Adoro te. Utinam omnis lingua viventium quasi calamus scribæ velociter scribentis, semper & ubique lætanter exprimeret, & omne cor tibi eructaret verba hæc dulciora super mel, & favum, Adoro te.

Gratiarum actio.

Tibi laus, tibi gratiarum actio, Domine Deus, quia ab initio, & ante sæcula, nullis meis præcedentibus meritis, prædestinasti me conformem fieri imagini filii tui, atque ut salutem consequerer, media necessaria sapientissimè præordinasti. Licet enim ignorem, utrum amore, vel odio dignus sim, sed omnia in futurum reserventur incerta, spero tamen in infinita tua bonitate me futurum vas misericordiæ per merita Jesu Christi Domini mei. Benedico te Pater, Domine cœli & terræ, quia cum placuit

tibi ex nihilo cuncta creasti, ut notam faceres potentiam tuam. Me verò tempore præfinito ex Christianis parentibus nasci voluisti, quorum cura & diligentia, recta fide bonisque moribus imbutus fui. Sed & Angelos tuos spiritus fecisti propter me, ut custodirent me in omnibus viis meis, & ab innumeris malis, & periculis præservarent. Omnia autem quæ fecisti continua quadam creatione conservas, quoniam tua sunt omnia, & custodis me omni momento in fasciculo viventium. Sicut enim occidente sole lux definit esse, ita te subtrahente concursus universa hæc machina dissolveretur. Quia verò propter peccatum primi parentis totum genus humanum miserabiliter perierat, cum perditos homines in æternum damnare potuisses, misericordiam præstare miseris maluisti; & qualem misericordiam? Ut servum redimeres Filium tradidisti. Gratias itaque ago omni qua valeo virtute, infinitæ pietati tuæ pro copiosa redemptione, qua nobis perditis subvenire dignatus es per eundem Filium tuum, qui mortuus est propter delicta nostra, & resurrexit propter justificationem nostram, & nunc sedens ad dexteram tuam interpellat pro nobis constitutus à te iudex vivorum, & mortuorum. Magna autem sunt beneficia, quæ in assumpta humanitate præstitit nobis: Sacramenta enim instituit, quibus lavamur, mundamur, roboramur, nutrimur, & ad vitam æternam præparamur: exemplis quoque, & doctrina instruxit nos, ut simus sancti, & immaculati in conspectu ejus. Non tamen omnibus prodest, justissime Deus, efficacissima Christi redemptio: nam multi sunt infideles inimici tui, qui Filii tui Evangelium vel ignorant, vel contemnunt. Me verò nasci fecisti in Ecclesia tua, extra quam non est salus nec vita: & spectabilem me fecisti in domo tua, ut ascenderem ad altare tuum, & offerrem tibi sacrificium in odorem suavitatis. Cumque claudicarem in duas partes, intonuisti de cælo, & voce tua commovisti cor meum, ut sequerer te per semitas justitiæ, per viam Monasticæ disciplinæ. Corpus insuper aptasti mihi aptum ad animæ functiones, &

fortitus sum te largiente animam bonam. Impulsus saepe fui ut caderem, & tu me suscepisti. Circumdederunt me mala, quorum non est numerus, & tu me liberaisti. Absconderunt laqueum mihi inimici mei, & tu eo contrito eripuisti me. Nullus erit finis, si cuncta bona recensere voluero quæ fecisti mihi, quorum multa occulta sunt quæque quotidie multiplicantur, donec perveniam ad cumulum omnium bonorum, ad gloriam, quam præparasti diligentibus te. Pro his omnibus gratias ago tibi, præsertim quod hanc noctem tranquillam, & incolumem concesseris: & pro omnibus item donis, quæ singulis creaturis contulisti, quia ut tibi totus servirem, omnia quæcumque fecisti meæ commoditati, & saluti prodesse voluisti. Sit nomen tuum benedictum in secula, & tibi pro me gratias agant omnes Angeli, & Sancti tui, teque exaltent quantum possunt, quia major es omni laude.

Contritio.

Sed vae misero, quia tot beneficiis tuis ingratus non cessavi peccare, & offendere te. Non enim feci voluntatem tuam, sed omnem justitiam tuam prævaricatus sum, & legem tuam non custodivi. Cecidit super me infelicitas Cain, vagus enim, & profugus erravi longè à te currens sine fine per creaturas, quarum species decepit me. Et nunc recolo vias meas nequissimas in amaritudine animæ meæ, & confiteor dedecora mea in laude tua. Doleo ex toto corde quod offenderim te, quem amo super omnia, & statuo firmiter non peccare amplius, atque omnia potius tormenta perpeti, quàm quidpiam scienter perpetrare, quod tuæ displiceat Majestati. Confirma Domine hanc voluntatem, & qui mihi dedisti cognoscere flagitia mea, da ea ex toto corde detestari, & perface dolorem meum, sana languores meos medicamento pœnitentiæ, & fac me dignè pro transactis culpis satisfacere. Quia verò non est sufficiens quicquid passus fuero ad promerendam delictorum veniam, quibus te offendi Deum meum, cujus magnitudi-

nis non est finis: ideo acerbissimam passionem Filii tui offero tibi, merita quoque B. Virginis, & omnium Sanctorum; & cum his omnia opera mea, & gemitus meos, quos ipse nosti. Ignosce Domine, placare Domine, attende, & fac. In tua siquidem bonitate confido quod per merita pretiosi Sanguinis Salvatoris mei Jesu Christi remissurus sis mihi omnia delicta mea, & gratiam uberem largiturus, qua vitam sanctè instituire, tibi perfectè usque in finem servire valeam.

Petitio.

INclina aurem tuam ad preces meas Domine Deus refugium meum, & custodi me hodie à rugientibus præparatis ad escam, ab incurfu, & dæmonio meridiano. Notam fac mihi viam, in qua ambulem, & doce me facere voluntatem tuam. Da cordi meo te desiderare, desiderando quærere, quærendo invenire, inveniendo perfectè amare. Expelle à me spiritum elationis, & extingue desideria carnis. Pone custodiam ori meo, ut non delinquam in lingua mea. Da patientiam in adversis, continentiam in prosperis, terrena despicere, & amare cælestia. Vilescent mihi omnia transitoria, nec aliquid cupiam extra te. Auge in me fidem, spem, charitatem, & da thesaurum humilitatis tuæ. Ad illum scientiæ gradum fac me pertingere, quo pervenit Apostolus tuus, cum dicebat se nihil scire, nisi Christum, & hunc Crucifixum. Deduc me in semita mandatorum tuorum, & quod à me requiris ut faciam, tribue ut sciam. Tu scis Domine quid à te petere debeam, id tu mihi largire, qui solus omnia potes. In te enim confido, & scio quia non confundar.

Oblatio.

TImor, & tremor veniunt super me, cum recogito dies meos, quibus perdire vixi bibens aquam Ægypti, qua sitis non sedatur, & avolans à te, quasi columba seducta non habens cor. Verumtamen ego loquar ad te,

cum sim pulvis & cinis, & effundam in conspectu tuo quæ-
rimonias meas afflicti cordis interpretes, & nuntias arden-
tissimi desiderii, quo concupisco redire ad te, & meipsum
tibi in holocaustum offerre in unione illius sacrificii, quod
pro me in Cruce litatum est. Hæc est spes mea multa ni-
mis, in qua singulariter constitutus non erubescam surge-
re de pulvere, & excusso mundi jugo accedere ad te, & di-
cere: *Suscipe me Domine secundum eloquium tuum, & vi-
vam, & non confundas me ab expectatione mea.* Multæ qui-
dem sunt iniquitates meæ, quibus iram merui, sed multo
major est misericordia tua, cujus non est finis: Et si ego in-
dignus sum gratia tua, respice in faciem Christi tui pro me
pendentis in Cruce: nam ipse veniam postulat pro me ge-
mitibus inenarrabilibus. In ipso, & per ipsum offero tibi
omnia peccata mea, ut ea comburas igne ardentissimo cha-
ritatis ejus, meque dealbes in sanguine ipsius. Offero
etiam tibi post scelera mea, quæ verè sunt mea, omnia bo-
na quæ sunt in me quæ verè sunt tua. Tu enim dedisti mi-
hi & velle & perficere, præveniens me in benedictionibus
tuis, & omnis sufficientia mea ex te est. Trado igitur tibi
animam meam, omnia viscera mea, sensus meos, & ossa
mea, ut possideas me totum tanquam rem tuam, & adim-
pleas me lætitia cum vultu tuo. Suscipe me in bonum cum
omnibus verbis, actionibus, affectibus, motibus, cogita-
tionibus, & respirationibus meis, in unione illius oblatio-
nis, qua dilectus Filius tuus se & sua obtulit tibi. Et quia
particeps ego sum omnium timentium te, offero tibi om-
nia bona, quæ hodie fient in militanti Ecclesia, ut ea sus-
cipere digneris in supplementum imperfectionis meæ.
Quicquid dixerò, quicquid fecerò, & cogitavero, totum
opto ut tuum sit & ad majorem tui gloriam, cum omni, pu-
ra & simplici ac Deiformi intentione, quam unquam ha-
buit B. Virgo, & omnes Sancti, & ipse Sanctus Sanctorum
Redemptor noster Jesus Christus. Et nunc Domine, sacri-
fico tibi quicquid in me & extra me est, renovans vota
mea, ut totus tuus sim, nec aliqua creatura in me habeat

quicquam. Tu es enim susceptor animæ meæ, & posuisti signum in faciem meam, ut nullum præter te amatorem admittam. Trado ergo me tibi tanquam lutum in manu figuli, & sive me constituas vas ad ignominiam, sive ad honorem, satis superque gloriosum mihi est in manibus tuis esse, & per eas quocumque modo contrectari. Fiat voluntas tua in me, per me, & de me, in tempore, & in æternitate.

Invocatio Deiparæ & Sanctorum.

DUlcissima Virgo Maria, Mater ei, D& Domini Nostri Jesu Christi, refugium peccatorum, & Mater misericordiæ, me hodie, & semper in tuam singularem custodiam humillima devotione commendo. Statue me juxta te, & protege ab omnibus inimicis visibilibus & invisibilibus. Dic animæ meæ; Salus tua ego sum. Dirige me servum tuum in omnibus viis, & actionibus meis, consolare in omnibus ærumnis, & angustiis; tuere & præserva à cunctis malis, & periculis. Converte faciem tuam ad me, cum finis advenerit vitæ meæ, & in hora illa tremenda consolatio tua lætificet spiritum meum. Omnia potes quæcumque vis in cælo, & in terra, nec est qui possit resistere voluntati tuæ. Omnia enim quæ petis, obtines ab Omnipotente. Exaudi ergo, & suscipe preces meas, & noli me aspernari de tua pietate confidentem. Ecce procido coram te, benignissima Virgo, procido & adoro in te Filium tuum, tuaque suffragia imploro, ut obtineas deleri peccata mea, ut concilies cordi meo cor Filii tui, ut possideat me, & faciat me hominem secundum cor suum.

Adeste mihi Angeli sancti, signacula divinæ similitudinis, pleni sapientia, & perfecti decore; adeste, & defendite me ab incurso malignorum spirituum, ab hostium fraudibus, & insidiis. Succendite me illo igne, quem Dominus misit in terram, & voluit vehementer accendi. Vos septem Spiritus, qui astatis ante Dominum, ad nutum ejus semper parati, succurrite peregrinanti in hac valle lacry-

marum; purgate me ab omni sorde, & infundite menti meae Sanctorum splendorem, ut absumpta omni materia divino amore totus ardeam, & unus cum Deo spiritus efficiar in æternum. Tu S. Michaël cælestis militiæ Princeps gloriosissime, adjutor populi Dei, & electarum animarum susceptor, qui pugnasti cum dracone, ejusque victor exististi, veni in adiutorium meum in hoc ancipiti prælio, quod mihi inermi, & fragili cum eodem potentissimo hoste quotidie gerendum est, ut ei fortiter resistere possim, nunc & in hora mortis meae. Occurre anime meae & corporis ergastulo exeunti, & perduc eam tecum in Paradisum.

Et tu Angele mi Custos, qui semper videns faciem Patris, semper assistis mihi, plenus gratia, & fortitudine, protege me ab incursione diaboli, vigilantem, dormientem, ac ubicumque fuero. Gratias ago tibi pro custodia, & pro dilectione, quam mihi indigno exhibes, tibi que commendo hodie, & quotidie animam meam, & corpus meum. Excita me torpentem, consolare mœrentem, confirma labentem, subleva oppressum, adjuva periclitantem. Sicut mandatū dedit tibi Pater sic fac, & custodi me in omnibus viis meis, ne unquam offendam ad lapidem pedem meum. Ne deferas me in extremo agone versantem, & esto morienti singulare solatium, qui es viventi salutare præsidium.

Salvete Sancti & amici Dei, regni cælestis incolæ felicissimi, vitæ nostræ duces, & defensores. Salvete, & gaudete, quia transacto mortalitatis pelago ad beatæ tranquillitatis portum jam securi pervenistis. Memores estote fratrum vestrorum, qui adhuc navigant hoc mare magnum & spatiosum, in quo sunt horribilia monstra hianti ore parata ad prædam. Eripite nos de aquis multis, & de limo profundi, fufis precibus ad eum, qui dominatur potestati maris, ut statuatur procellam ejus in auram, & fileant fluctus ejus. Mihi autem primitus adeste gloriosissimi Protectores & Tutelares mei, ad vos enim præcipue dirigitur oratio mea, ut me ab omni malo vestra tuitione liberetis. Tu sanctissime Confessor Domini, Monachorum Pater,

& Dux Benedicte, cujus regulæ suavissimo jugo collum subjeci ab adolescentia mea: Tu qui hoc mense vel anno defensor es vitæ meæ. Vos reliqui Sancti, & Sanctæ Dei N.N. quorum me patrocínio jam pridem commisi, & quorum hodie festivitas celebratur, subvenite mihi misero peccatori sedenti in tenebris, & umbra mortis, solvite vincula captivitatis meæ, ut semper sim memor mandatorum Dei ad faciendum ea. Miseremini mei saltem vos amici mei, filii matris meæ, quæ sursum est, & liberate me à tumultuantium affectionum turba, ut discam mihi ipsi mori, & illi soli vivere, qui est vera vita, & salus animæ meæ, & merces mea magna nimis.

Postulatio pro vivis, & defunctis.

EXaudi orationem servi tui, Domine Deus noster, misericors, & clemens, & ostende faciem tuam super Ecclesiam tuam, quam ædificasti tibi in fortitudine tua, & in magnitudine brachii tui. Percute dorsa inimicorum ejus, & qui oderunt eam non confurgant. Conserva eam quietam, & tranquillam usque ad mundi consummationem, & portæ inferi non prævaleant adversus eam. Ne despicias populum tuum, quem redemisti tibi pretioso sanguine Filii tui, permaneat in sanctificatione Ecclesia tua, & ne claudas ora canentium te, ut omnes gentes agnoscant, quia tu es Deus, & non est alius præter te. Auge in nobis puritatem fidei, & munditiam sanctitatis. Convertite omnes infideles, errores omnes extirpa, ut fiat unum ovile, & unus pastor. Miserere Romani Pontificis, quem Ecclesiæ tuæ præesse voluisti, ut verbo, & exemplo cunctis præluceat. Da illi jucunditatem cordis, fieri pacem in diebus suis, amplificare gloriam tuam, & populum tuum corroborare. Sit gregi sibi commisso forma justitiæ, sanctimonix speculum, pietatis exemplar. Da Cardinalibus Romanæ Ecclesiæ, ut sint sal terræ, & lux mundi, & quasi sol refulgeant in domo tua. Da famulis tuis, quos Archiepiscopos, & Episcopos elegisti, fungi sacerdotio sine reprehensione, &

habere laudem in nomine tuo. Concede ut prædicando, & exercendo quæ recta sunt exemplum bonorum operum cunctis fidelibus præbeant. Adesto Parochis, Presbyteris, & omni Clero, ut & ipsi potentes sint opere, & sermone, nulli præbeant scandali occasionem, diligant puritatem, & ea instantè sequantur quæ pacis sunt. Esto propitius omnibus Religiosis, quos separasti tibi in hæreditatem de universis populis, ut per angustam viam sequerentur Christum. Da illis nudam paupertatem, purissimam castitatem, & perfectissimam obedientiam. Fac ut omnes in sua vocatione optimè vivant, vota que sua, & regulas exactissimè observent: Prælati verò sollicitè vigilent super gregem sibi commissum in omni doctrina, & patientia. Præcipuè verò pro hac Congregatione, ad quam me vocare dignatus es, preces effundo in conspectu Majestatis tuæ, ut spiritualibus proficiat institutis, & temporalibus non destituatur auxiliis. Mitte nobis auxilium de sancto, & de Sion tuere nos, & da nobis veram charitatem, & concordiam, quæ tibi sit placita. Recordare omnium qui laborant in vinea tua, ut palmites ejus extendant usque ad mare, & per universam terram propagines ejus. Effunde miserationes tuas in omnes Reges, & Catholicos Principes, junge eos pace tua, & dita eos observantia mandatorum tuorum. Fac eos diligere justitiam, & facere judicium in omni tempore. Præmiis bonos, & malos pœnis afficiant, tuæque protectione muniti de hostibus sanctæ Crucis lætam victoriam obtineant. Tuum etiam auxilium cunctis Magistratibus præbe, ut pacata gubernatione subjectos regant, teque semper timeant in judiciis suis, & tibi jugiter placere contendant. Memento piissime Pater Parentum meorum, omniumque affinium & consanguineorum, illorumque omnium, qui me corporaliter, & spiritualiter educarunt, quorum curam, & singula, quæ erga me egerunt, sanctissimis operibus Filii tui unio, ac tibi offero ad laudem tuam, & eorum salutem sempiternam. Fac eos Domine sic transire per bona temporalia, ut non amittant æterna. Tu qui
in

in misericordia disponis omnia, exaudi me clementiam tuam implorantem pro universis qui in carcere & captivitate sunt, pro ægrotis, tentatis, tribulatis, desolatis & afflictis; pro his qui in peccato mortali obdurati sunt, & computrescunt in sordibus suis: pro his qui persecutionem patiuntur, pro constitutis in agone mortis, aut in aliqua gravi necessitate, ut ex tua largitate libertatem, salutem, consolationem, victoriam, gratiam, donum contritionis, felicem mortem, suarumque necessitatum remedium consequantur. Supplex item oro te, benignissime Deus pro omnibus inimicis meis, quos intime diligo: pro iis qui pravo affectu & mala voluntate erga me sunt, vel aliquid contra me moliuntur, quos ego unquam offendi, aut scandalizavi, & ad peccatum induxi, vel qui me factis aut verbis offenderunt, vel ad peccatum induxerunt; ut eis in omnibus benefacias, pro infamia qua me affecerunt, honorem, pro detractionibus bonam famam, pro odio in me sanctissimum amorem tuum, & pro omnibus malis adversum me irrogatis bona temporalia saluti eorum utilia, & æternam vitam retribuas. Illos verò, quos ego offendi, aut scandalizavi, protege & defende ab omni malo, & gratiam tuam eis infunde, ut per veram emendationem & confessionem omnium delictorum veniam consequantur. Miserere omnium hominum quos creasti, Deus omnium, & ostende universis populis lucem miserationum tuarum. Immitte timorem tuum super barbaras nationes, ut cognoscant quia non est Deus nisi tu, & enarrent magnalia tua. Illumina omnes gentes à fide alienas, Turcas, Ethnicos, Judæos, Hæreticos atque Schismaticos: aufer velamen à cordibus eorum, & in domum Ecclesiæ tuæ intrare compelle. Lugeo coram te, Domine, hos fratres meos, qui te non noverunt: & si possem, omnium istorum intellectibus in te crederem, omnium voluntatibus te amarem, omnium viribus tibi servirem. Adesto omnibus qui se commendaverunt indignis orationibus meis, vel quibus quacunque ex

C. Bona Opusc. Spirit.

B

causa debitor sum : omnibus item amicis , familiaribus , benefactoribus , confessariis , & superioribus meis : omnibus illis quorum confessiones audiui , & qui se meo patrocinio , curæ ac tutelæ commendaverunt ; Exue illos à peccatis præteritis , custodi ab imminentibus , præserva à futuris. Vincat te pietas tua , Rex æterne , cui omnia vivunt , & propitiare animabus omnium fidelium defunctorum , parentum meorum , consanguineorum , affinium , amicorum , & benefactorum , super quas invocatum est nomen tuum. Ostende illis faciem tuam , & pone in conspectu tuo preces Ecclesiæ tuæ , sponsæ tuæ , quæ pro illis clamat ad te die ac nocte. Libera eas de ore leonis , ut cantare incipiant canticum novum , misericordias tuas fideles , teque collaudent cum ceteris Sanctis tuis , gloriosum & benedictum in secula seculorum. Amen.

§. III. *Alia Oratio brevior.*

AD te à quo sum , & per quem vivo , sentio , & intelligo : ad te summum bonum meum , qui es principium meum , & finis ultimus : ad te levo manus meas & cor meum , sancta Trinitas unus Deus , teque omnium creaturarum possibili affectu laudo , glorifico , & adoro toto corde , & corpore prostratus , atque in centrum terre , meique nihili infra omnes creaturas me prorsus abdo ac demitto. Dignus es Domine omni honore , & gloria , & gratiarum actione , quia cum non essem , creasti me ad imaginem , & similitudinem tuam : & cum perditus essem , pretioso Filii tui sanguine redemisti me , & sancti Spiritus gratia sanctificasti me : à multis malis me præservasti , peccantem tolerasti , & ad pœnitentiam expectasti. Insuper me indignissimum servum tuum spectabilem fecisti in domo tua , ut offerrem tibi quotidie sacrificium Corporis & Sanguinis Domini mei Jesu Christi. Pro his , & aliis innumeris beneficiis , quæ mihi misericorditer præstitisti , præsertim quòd hanc noctem tranquillam & incolumem concesseris , gratias ago tibi , rogans humiliter ut delicta

mea multa & magna dimittas mihi; ea enim agnosco, & confiteor, cum vero proposito emendationis. Utinam te infinito amore dignissimum semper perfectè amassem, & nunquam tot peccatis, & negligentis offendissem. Doleo de his omnibus & singulis, ex totis praeordiis meis, purè propter te Deum meum summe amabilem. Ignosce mihi Domine, & infunde timorem tuum sanctum, fidem vivam, firmam spem, ardentem charitatem, & omnes virtutes; quibus indigeo. Custodi me hac die ab omni malo, & doce me facere voluntatem tuam. Dirige omnia verba, cogitationes, & opera mea ad maiorem tui gloriam, & salutem animæ meæ, & fac me ita creaturis uti, ne me separent ab amore tuo. Portas sensuum meorum ita custodi, ne quis eas intret nisi missus à te. Propter te Deus meus, conabor hodie omnia peccata & defectus cavere, præsertim loquacitatem: & proficere in virtutibus, præcipuè in humilitate. Da tu quod jubes, & jube quod vis. Credo, Domine, quicquid per Ecclesiam tuam Catholicam credendum proposuisti. Omnem spem meam in tua bonitate, meritisque Domini mei Jesu Christi repono. Dili- go te totis viribus, tota mente, tota virtute. Tuæ legi obediens ero usque ad mortem, quam pro tuo amore & honore lubens subire paratus sum, quacumque hora tibi placuerit. Adversa omnia de manu tua libenter accepto, omnes amicos, & inimicos propter te, & in te diligere volo; si aliter fecero, errantem revoca, & meam etiam rebellem ad te compelle propitius voluntatem. Renovo vota mea, quæ distinxerunt labia mea, ea quæ tibi offero, & cum illis quicquid habeo, quicquid sum, quicquid possum. Offero tibi Filii tui ardentissimum in te amorem, beatæ Virginis sanctitatem, puritatem Angelorum, Patriarcharum fidem, Prophetarum constantiam, labores Apostolorum, pœnas Martyrum, Confessorum patientiam, castimoniam Virginum, omniumque Justorum virtutes; ut ipsi, qui tibi placent, pro me intercedant & meam suppleant imperfectionem. Quod si mihi tot vitæ

forent, quot stellæ in cælo: si omnia regna, & divitias mundi possiderem, cuncta libenter Majestatis tuæ obsequio impenderem. Confirma Domine hanc voluntatem, & exaudi orationem servi tui. Tu quoque post Deum tota ratio spei meæ, beatissima Virgo Maria, Domina & Patrona mea benignissima, adesto mihi miserrimo peccatori. Gratias ago tibi quod tuis meritis, & patrocinio usque ad hanc horam perveni. Ego me hodie, & quotidie tuæ fidei & tuitioni committo. Suscipe me, Mater amabilissima in servum, & filium tuum indignissimum, & præserva ab omni malo animam meam, nec me deseras in hora mortis. Impetra mihi omnium peccatorum remissionem, impetra perfectam mortificationem, & introversionem, ut sim homo secundum cor Dei.

Et tu Angele sancte, potentissime, & fidelissime Custos animæ meæ, defende me ab omnibus insidiis malignorum spirituum, omnes peccandi occasiones amove, sanctas cogitationes inspira, dirige verba & opera mea secundum Dei voluntatem, tuere me in ultimo vitæ agone, & pro me semper intercede. Gratias tibi ago pro custodia, quam indigno clienti tuo hac nocte impendisti; omnesque tecum beatissimos Spiritus imploro, ut in omnibus necessitatibus, & angustiis meis adsistant mihi.

Vos item invoco, Sancti & Electi Dei omnes, vos præfertim Patroni mei suavissimi, & quandoquidem de vestra salute securi estis, de mea solliciti esse dignemini. Laudate, benedicite, & superexaltate Dominum mecum, & pro me; mihi que gratiam obtinete illum perfectè cognoscendi, & amandi in via, ut demum in patria eo perfruar vobiscum in æternum.

Sed nunc iterum coram te effundo deprecationem meam Domine Deus meus, tibi que omnes hodie commendo, pro quibus orare teneor, ut in cunctis necessitatibus suis opem tuam sibi sentiant adesse. Respice Ecclesiam tuam, eamque pacificare, & coadunare digneris, unâ cum Papa nostro N. cunctisque Episcopis, & Pastoribus, omnique

Clero: fac eos in tuo servitio ferventes, ut cum grege sibi commisso ad vitam perveniant sempiternam. Respice Reges, & Principes, omnemque Magistratum: da illis sapientiam, & concordiam, zelumque justitię & Religionis. Commendo tibi omnes domesticos, & familiares, consanguineos, & affines, benefactores, & adversarios meos; concede omnibus & singulis, quod scis eis expedire ad salutem mentis & corporis. Da afflictis consolationem; infirmis sanitatem, peccatoribus veniam, justis perseverantiam, vivis pacem, & requiem defunctis. Amen.

§. IV. *Tertia Oratio brevissima.*

ANte thronum glorię tuę, mente & corpore procumbens, ô Beatissima Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, Deus meus & omnia, tanquam figmentum manuum tuarum à te in omnibus, & per omnia dependens, omni qua possum humilitate, & devotione adoro te: atque ex intimis visceribus tibi gratias ago pro creatione, redemptione, conservatione, sanctissimis Sacramentis, vocatione ad statum religiosum, & pro aliis innumeris beneficiis, mihi & toti mundo concessis; præsertim verò quia ad initium hujus diei me incolumem perduxisti: Milia millium cælestium agminum ministrantium tibi, & decies millies centena millia assistentium tibi, te ex me glorificent: atque omnes creaturę collaudent, & nomen tuum gloriosum superexaltent in secula. Mihi verò Domine, rubor confusionis est, neque audeo oculos meos levare ad te, quia peccavi tibi, & omnem justitiam tuam prævaricatus sum. Ignosce confitenti, Pater misericordiarum, & vide dolorem meum. Detestor omnia peccata mea, abominor ingratitude meam, & malo incurere omnem pœnam quàm deinceps te offendere. Si lapsus fuero, operi manuum tuarum porrige dexteram, & dirige gressus meos in semitis tuis. Aufer à me quicquid tibi displicet, & da quicquid tibi placet. Posside me jugiter secundum beneplacitum tuum, & perfectionem in

spiritu monastico tribue, ut gaudium meum sit plenum, Da ut hodie & semper tibi soli vivam, te solum quæram, & universa despiciam. Perfunde me spirituali jucunditate, ut te in omnibus, & ubique inveniam, ac tandem per felicem mortem ex amore, & in amore tuo ad te merear pervenire. Tibi me totum, æterne Deus, omnesque animæ, & corporis vires, quicquid intra me & extra me est, offero, & immolo. Omnes cogitationes, omnia verba, & opera hujus diei, ac totius vitæ meæ suscipe obsecro unita operibus, verbis, & cogitationibus Filii tui, ad majorem tui gloriam, & proximorum salutem. Tibi enim sincerè servire decerno propter te solum, Deus meus, quia ex te, in te, & pro te sunt omnia, qui es summum bonum meum, & ultimus finis. Ostende mihi & omnibus pro quibus orare debeo viam in qua ambulemus, libera nos ab omni malo, & da fidelibus defunctis requiem sempiternam. Adeste & vos beatarum agmina mentium, tuque in primis Beatissima Virgo Maria, unica post Deum spes, & protectio mea: tu Angele mi custos, cum omni Angelorum exercitu; vos Sancti mei tutelares, vos omnes electi Dei inopem juvate, jacentē erigite, & peregrinanti in hoc exilio, atque in tenebris sedenti lumen, opem, & perseverantiam impetrate. Pax & benedictio Domini mei Jesu Christi; & virtus sacratissima passionis ejus; signum sanctæ Crucis, & titulus triumphalis, Jesus Nazarenus Rex Judeorum; integritas purissimæ Virginis Mariæ, custodia sanctorum Angelorum, & suffragia omnium Sanctorum sint inter me, & omnes inimicos meos visibiles & invisibiles, hodie & semper, & in hora mortis meæ. Amen.

S. V. *Aspirationes pro initio diei.*

D*Vm indueris.* Indue Domine animam meam veste nuptiali charitatis, quæ operiat multitudinem peccatorum meorum, & immensis monilibus virtutum exornare.

Largire animæ meæ vestes & ornamenta, quæ eam maximè deceant, ne appareat coram te & sanctis Angelis tuis deformitas mea.

Præcinge lumbos meos, purissime Jesu, cingulo castitatis & pudicitie, ut viam mandatorum tuorum expedite currere possim.

Actus Fidei. Scio Domine scriptum esse, quod justus ex Fide vivit: ideo propono secundum principia Fidei hac die vivere. Adjuva me gratia tua ut sicut credo, ita vivam.

Confirma, & adauge Fidem meam, quia sine Fide impossibile est placere tibi: Quicquid autem acciderit mihi, Fide roboratus, securus & immobilis ero, & nomen tuum glorificabo.

Offero tibi Deus meus, vitam, & sanguinem meum pro Fidei assertionem, & testificationem. Verissima sunt omnia quæ revelasti, idque constantissimè per gladios & ignes, te adjuvante profitebor.

Actus Spei. In te Domine speravi, non confundar in æternum. Tu adiutor meus, & protector vitæ meæ. In te hodie eripiar ab omni periculo, & tentatione, & in Deo meo transgrediar murum.

Dixisti Domine, & ita est: Sine me nihil potestis facere. Ideo in me nihil confido, quia nihil sum: in te autem tota fiducia mea est, quia tu salus mea es, refugium meum, & firmamentum meum.

Quicquid molestum mihi evenire permiseris, benignissime Pater, semper in te sperabo; certus sum enim quia si in inferno demersus fuero, inde me liberabis.

Actus Charitatis. O dulcedo cordis mei, & vita animæ meæ, Domine Deus meus, scio te infinitè amabilem esse, & infinito amore dignissimum. Utinam tanto te prosequi possem, quantum mereris: Gaudeo tam magno te amare te ipsum, ipsumque amorem tuum offero tibi.

Fecisti nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Vana sunt omnia extra te, &

ideo abduci cupio ab amore omnium creaturarum, & te solum diligere tota mente, toto corde, totis viribus: in te vivere, & pro te mori. Fac me voti compotem, qui solus potes, Deus amor meus, & centrum cordis mei.

Quando me totum in te rapies, suavissime Jesu! Quando me totum illo igne succendes, quem misisti in terram! Te desidero, ad te suspiro, tolle à me quicquid impedit amorem tuum. Valida vis amoris tui omnium rerum terrenarum pondus à me excutiat. Sola voluntas tua, Deus meus, & purus amor tuus absorbeant voluntatem meam, & omnes potentias, & sensus meos, ita ut omnia opera, verba, & cogitationes meae fiant, & sint secundum voluntatem tuam, & propter purum amorem tuum.

In æternum id volo, quod tu ab æterno de me decrevisti. Vivat semper & regnet super me æternum tuum beneplacitum. Domine verte me quo vis, gira, & regira, fac de me quod tibi placet; & si repugnabit infirmitas mea, non audiat bonitas tua.

Oderit me, Deus, omnis creatura, omnis homo me conculcet, & despiciat. Tu solus me diligas, te solum omnes diligant, qui solus amore dignus es. Fiat hic de me justitia & judicium, ut illic reservetur mihi misericordia tua.

Amor meus, Deus meus, utinam nihilum meum in immenso & infinito oceano essentiae tuae tanquam guttula in mari submersum & dispersum, nullibi reperiatur extra te.

Exeam Domine à mundo, ejusque concupiscentiis, exeam à me ipso, ut in te solo subsistam. Quis me liberabit de corpore mortis hujus? Quando veniam, & apparebo ante faciem tuam?

Trahe me post te, Deus meus, quia nemo potest venire ad te, nisi tu traxeris eum. Trahe me magna & efficaci gratia tua, & curram ad te.

Pater meus es tu Domine, & ego filius tuus. Da mihi portionem substantiae quae me contingit. Sed portio mea

tu es, Deus meus: aliam non quæro, nec admitto. Illabere cordi meo, & omnibus potentiis meis, Deus vita mea, & amor meus, ut intimè tibi unitus tua semper tuitione protegat ab impetu inimicorum meorum.

Domine Jesu, qui pro me ludibrio haberi, pati, & mori voluisti; et si possem divitiis abundare, nolo, quia tu pauper fuisti: si possem ab omnibus honorari, nolo, quia tu sperni voluisti: Quicquid mundus avidè amplectitur, detestor & abominor propter te, qui Crucis ignominiam pro me amplexus es. Moriar hodie mihi ipsi, ut in te vivam Deus meus; sit vita mea cum Christo abscondita in te: sintque omnes affectus mei cum Christo in te sepulti.

Do tibi Domine, & offero cor meum, ut illud impleas amore tuo, & sapientia tua, ut secundum te vivam & in te, & tu solus regnes in me.

Omnia jura libertatis meæ in manibus tuis fideliter resigno, ut ea utaris secundum beneplacitum tuum in tempore, & in æternitate. Sive me velis abundare, sive penuriam pati; sive vivere, sive mori; fiat voluntas tua.

Amo te Deus meus, quantum possum: quantum gratiâ tuâ mihi largiris, & gaudeo quòd infinitè amabilis es.

CAPUT II.

DE HIS QUÆ QUOTIDIE OCCURRUNT.

§. I. De singularum actionum perfectione.

IN hoc sita est potissima ratio profectus tui, si ea quæ quotidie occurrunt, justè & sanctè peragas. Vita enim spiritualis nihil aliud est, quam series quædam, & catena bonarum exercitationum à mane usque ad vespèram, & à vespèra usque ad mane. Facit ad hanc rem Scriptura dicens: *Mandatum hoc quod ego precipio tibi hodie non supra te est, neque procul positum, nec in cælo situm, ut possis dicere. Quis nostrum valet ad cælum ascendere, ut deferat illud*

ad nos, & audiamus, atque opere compleamus? Sed juxta te est sermo valde in ore tuo, & corde tuo, ut facias illum. Non ergo consistit perfectio in multiplicatione operum sublimium, & extraneorum, sed in his quæ quotidie agis, optimè & secundum virtutem exercendis. Iustè quod justum est persequeris.

Ad hoc autem ut opera tua plena & perfecta coram Deo inveniantur, juvabunt hæc documenta.

Primò distribuendum est tempus, & singulæ actiones ita ordinandæ sunt, ut quantum fieri potest, omnia suis horis peragantur. Cave ne multitudine, aut nimia frequentia exercitiorum te obruas, sed exempla Sanctorum imitare, quorum semita, ut lux splendens paulatim crescebat usque ad perfectam diem. Sint apta statui, ætati, & profectui tuo, & quæ semel elegisti, ne facilè mutes. Deducet inconstantia, & nocet crebra mutatio.

II. Omnia propter Deum recta & simplici intentione agenda sunt, omni alio fine excluso, ne fiant hostes tui in capite, & à prava intentione totum opus polluat. Difficile est omnem gloriæ cupiditatem, omnes humanos respectus, omnem sui quæstionem excludere, & Deo tantum iudice contentum esse; ideo ante quodlibet opus subsiste paulisper, nec ab uno ad aliud transi sine prævia aliqua consideratione, qua ipsum opus ad Deum referas, & ad solam gloriam ejus.

III. Cave ne in progressu operis impuritas aliqua subrepat, ne tristitia, vel impatientia ob laborem, ne delectatio vel propria satisfactio permisceatur, & voluptatis gratia expleas, quod propter Deum incæpisti. Quapropter miscendæ frequenter aspirationes, sive orationes jaculatoriæ, quibus anima eleveetur ad Deum.

IV. Permagni interest omnia facere coram Deo præfente, & vidente, ejusque auxilium jugiter implorare. Nihil enim à te ipso potes, & ab eo pendes, velut radius à sole, & malleus ab artifice. Ipse est qui operatur omnia in omnibus, ipse vires agenti subministrat.

v. Monet sapiens, ut in omnibus operibus tuis præcellens sis. Id assequeris si omnia feceris cum debita omnium virium mentis & corporis applicatione, serio conatu, & omni meliori modo, quo fieri possunt: si nihil obiter, nihil perfunctoriè aggrediaris, nec ullam quantumvis minimam actionem negligas, nihil enim minimum est quo ingentem Deo gloriam reddere, & magnas tibi divitias comparare potes: si denique attentus sis non solum ad opus, sed ad omnes ejus circumstantias, quia bonum est ex integra causa; malum ex quocumque defectu.

vi. Cum pretium actionum externarum potissimum pendeat ex actibus internis intellectus & voluntatis, in omni prorsus actione præcipua eorum ratio habenda est. Ex parte intellectus prærequiritur circumspectio, & præconsideratio, qua prævideas, in quo perfectio cujusque actionis consistat, quis sit ejus finis, quis modus, qui defectus in ea committi soleant, quomodo præcaveri possint. Ex parte voluntatis exigitur vehemens desiderium propositum opus perficiendi, promptitudo in operando, magnanimitas in removendis difficultatibus, constans deliberatio evitandi omnem defectum, & ad executionem seria omnium facultatum applicatio.

vii. Circa exteriora ita occupari par est, ne devotionis internæ spiritus extinguatur. Imò cum operibus externis semper conjungere oportet actus internos diversarum virtutum, atque sic efficere, ut materialiter, & formaliter bona sint, & conformia operibus electorum Dei, quorum omnis pulcritudo ab intus.

viii. Cum aliquid agendum est, illi duntaxat operi corpore & mente incumbere, quod præ manibus habes, omni vel minima de cæteris cogitatione vel cura posthabita, nam omnia tempus habent, & sufficit diei malitia sua. Astus diaboli est injicere de futuro opere sollicitudinem ut sic præsens male fiat. Accedit quod naturaliter actio futura trahit attentionem, & majorem facit in men-

te impressionem, nisi solerter tibi ipsi attendas. Age quod agis tranquillè, nec te præcipites in opere, ut ad aliud festines. Operare modestè, cum hilaritate, sine strepitu, & perturbatione, ac si nihil aliud restaret agendum.

IX. Semper ante oculos versari debet ultimus dies, atque ita unumquodque opus perficiendum, ac si illud postremum foret. Considera an sic ageres, si statim mori deberes. Tibi semper æternitas in mente sit, cui laboras, ad quam pergis. Operibus tuis vel januam tibi aperis felicissimæ æternitatis, vel quibusdam quasi feris & vetustibus claudis.

X. Cave ne in fine operis boni venenum ei dæmon infergat, qui observat calcaneum tuum. Gratias Deo age, a quo omne bonum procedit, ipsique non tibi gloriam adscribe, ne dicas cum impiis: *Manus nostra excelsa, & non Dominus, fecit hæc omnia*. Agnosce te servum inutilem esse, & cum intimo humilitatis sensu veniam de commissis defectibus deprecare.

XI. Opere peracto ne de aliorum judicio sollicitus sis, nec turberis si res minus prosperè successit. Deus enim non tam spectat quid factum sit, quàm quomodo, & qua intentione. Gaude potius de confusione tui, si qua fuit, & culpam detestare cum proposito emendationis.

XII. Te ipsum denique, & omnia opera tua offeras Deo in unione illius oblationis qua Christus Dominus seipsum obtulit Patri, dum nobiscum in terris viveret. Tuas orationes ejus orationibus, tua jejunia ejus jejniis, tuas afflictiones ejus passioni, atque omnes prorsus operationes tuas operibus ejus adjunges, considerans jam hæc omnia ab ipso Christo unà cum suis operibus Deo Patri oblata fuisse: & ideo cum ejus oblatione tuam etiam concludes, ex utraque unam faciens, quia ipse est via per quam itur ad Patrem.

§. II. De Lectione spirituali.

1. **S**icut vita corporalis absque cibo materiali & corruptibili produci nequit & conservari, ita proxima morti est anima, quæ cibo suo, lectione scilicet spirituali, destituta est. Non in solo pane vivit homo, ut Christus docet, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei. Et Apostolus, Omnis scriptura, inquit, divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia, ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus. Sunt enim libri spirituales mystica illa mensa, quam divina sapientia proposuit in domo quam sibi ædificavit, abundans pane & vino; doctrina scilicet, & affectibus, quibus anima nutritur, crescit, & roboratur.

II. Delectus librorum habendus est in tanta eorum multitudine: nec enim sufficit pios, & bonos legere, sed debent præterea tuo instituto, genio, spiritui, & capacitati esse conformes; ita ut omnia quæ leguntur, ad propriam vivendi normam dirigantur.

III. Certa hora diei huic lectioni assignanda, quam preterire nefas sit. Differri quidem aliquando poterit, si quidpiam necessarium hora lectioni destinata omnino peragendum supervenerit, nunquam tamen omitti debet. Seligenda autem erit hora aliqua matutina, quæ utilior, & commodior erit, & aliis occupationibus minus obnoxia.

IV. Ante lectionem brevi oratione præpara animam tuam, ut Deus & Dominus noster adaperiat aures cordis tui, quatenus possis discere quæ recta sunt, & ea opere complere. Tum eam aggredere pura intentione Deum clariùs cognoscendi, ardentius amandi, studiøsius illi serviendi in omni sanctitate & justitia. Anhela ad illam magno sensu pietatis & fervoris, tanquam ad epistolam divinæ voluntatis interpretem, tibi exuli è patria cœlesti missam, parato animo ad ejus jussa & consilia exequenda.

V. Eo spiritu legendi sunt libri sancti, quo sunt conf-

cripti; spiritu nimirum charitatis, pietatis, & utilitatis; non ut doctior, sed ut melior evadas. Ad hunc finem eos sancti viri divinitus inspirati composuerunt, ut sint tibi quasi speculum, in quod respiciens anima seipsam agnoscat & emendet.

V I. Non multos libros perfunctoriè, sed paucos legito accuratè, cum debita mora, tractim, & quietè ut divinæ illustrationi & inspirationi locus relinquatur.

V I I. Fortuita lectio in tristitia, tentatione, dubietate, sæpe opportuna fuit. Sic sanctus Augustinus aperiendo librum in aptum sibi locum incidit: *Non in comessationibus, & ebrietatibus, non in cubilibus & impudiciis, &c.* Verùm extra similem occasionem vitanda est, quia dissipat, & non ædificat. Inchoandus autem ab initio est liber, nec diimittendus, donec ex integro per ordinem absolvatur.

V I I I. Inter legendum divinis inspirationibus aditus pateat, ut solidarum virtutum desideria concipias. Idcirco sæpe hauriendus de lectionis serie affectus, & formanda ex lectione oratio, crebræque ad Deum & Sanctos inferendæ aspirationes, quæ lectionem interrompant, & non tam impediant interrompendo, quin puriorem continuo animum ad intelligentiam lectionis restituant.

X I. Semper aliquid de lectione notatu dignum excerpe, & libello ad hoc parato excipe, quod memoriæ fideliter mandetur, crebrius ruminetur, ignem devotionis interdiu foveat, & detineat animam ne aliena cogitet. Ipsam verò lectionem brevi gratiarum actione concludes, Dei-que auxilium implora ad id rectè obeundum, quod propositum, & constitutum est.

§. I I I. De Studio literarum.

INter adiaphoras Religiosorum occupationes vix aliqua laudabilior reperitur, quàm studia literarum. *Dum enim secularibus literis instruimur, ait Gregorius Magnus, in spiritualibus adjuvamus.* Et Oseas Propheta, *Conticuit populus meus, eo quod non habuerit scientiam: & Quia tu*

scientiam repulisti, repellam te ne sacerdotio fungaris mihi.

I. Ut autem studiis tam humanarum, quam divinarum scientiarum optimè utaris, scito in primis id tibi cavendum esse, ne ingenio & doctrina abutaris ad superbiam, arrogantiam, contemptum aliorum, vanitatem, curiositatem, & neglectum pietatis ac disciplinæ. Perversum est studium, quod officit orationi, ad quam omnis scientia dirigi debet. Religio non schola literarum est, sed præcipuè, ac ferè unius virtutis. Sancti Viri, qui doctrina maximè claruerunt, ita studio incumbabant, ut tamen scirent plus sibi esse ab oratione luminis & sapientiæ expectandum. Memor itaque finis & scopi studiorum tuorum, omnino tibi persuade spiritum cum literis, & virtutem cum scientia non solum conjungendam, sed longe esse præferendam: ideoque res spirituales exactè primo loco querendas, tempusque optimum illis tribuendum: nam scientia, quæ pro virtute despicitur, per virtutem postmodum melius comparatur.

II. Purè propter Deum studere debes, ut ipsum magis amare discas, & proximo prodesse possis; præcisa omni sinistra intentione propriæ æstimationis, delectationis, curiositatis, naturalis propensionis, aut commodi alicujus temporalis.

III. An pura intentione feraris ad studia, his indiciis dignosces. Si non intempestivè, non nimis fervidè, sed devotè, & cum magna mentis tranquillitate ea aggrediaris: Si nullam propter ipsa orationem omittas, nullam tui instituti regulam negligas: si inter studendum sæpe ad lumen æternum confugas; Deum, Angelos & Sanctos invoces & consulas, atque ad Deum à creaturis ascendas: si post studia oratio & colloquia de Deo sapiant: si humiliter de te loquaris totum Deo tribuens, nec te de ingenio, facilitate, & plausu jactes.

IV. Media efficacissima proficiendi in scientiis hæc sunt. Indefessum studium majoris puritatis & tranquillitatis conscientiae, & solidioris perfectionis. Assiduum exerci-

tium mentalis & vocalis orationis. Usus mortificationis in tēdio vincendo, quod in studiis occurrere solet: in superanda repugnantia se humiliandi: in coercenda nimia curiositate, & aviditate sciendi: in frænando appetitu laudis, & ostentandæ eruditionis. Seria denique applicatio, & accurata observatio ordinis & distributionis temporis, atque modi studendi.

v. Cum magna diffidentia tui, & confidentia in Deo, cujus amore studes, gratiam proficiendi in literis secundum ejus beneplacitum, obnixè pete per merita Christi & Sanctorum, internis suspiriis & aspirationibus, aut brevi aliqua oratione vocali.

vi. Cave duo extrema, nimiam scilicet propensionem ad studia, & inordinatum excellendi desiderium cum dispendio devotionis, humilitatis, & valetudinis: & nimiam è contra atque indiscretam propensionem ad pietatem cum studiorum detrimento. Suum utrique exercitationi tempustribuendum est, exemplo Sanctorum, qui utrumque studium eximio cum profectu semper continuarunt.

§. IV. De corporali Refectione.

I. **S**emel in die cum jejunamus, bis cæteris diebus corporalem sumimus refectionē. Sic autem sumi debet, ut dum reficitur corpus, mens quoque reficiatur. Et primò quidem cum signum refectionis datur, eam esse vocem existima Domini Jesu vocantis te & invitantis ad prandium: cui respondebis, *Ecce venio, Domine, gratias tibi agens quia me dignatus es ad tuas epulas invitare. Tu me cibis tuis benignè pascis, qui nec buccellam quidem panis mereor. O immensam vim benignitatis tua, qua vilissimum servum, pœnis dumtaxat dignum, tot bonis cumulare non cessas! ô quanti pauperes fame pereunt, cum mihi indignissimo nihil desit! Da mihi Domine operari non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam.*

II. Ducat te ad mensam necessitas, non concupiscentia, ne similis sis jumentis insipientibus. Excita compunctionem,

tionem, considerando fel & acetum Christi, & Sanctorum mortificationem: Excita timorem, quia in medio laqueorum es, laqueos manducas, & bibis: Excita gratitudinem, & amorem erga Deum ob cibum tibi praestitum in tempore opportuno.

III. Aspira ad Deum & dic: *O si tam devotè, temperanter, modestè vires corporis reficere possem, ô bone Iesu, sicut tu olim in terris! Desidero id ardentè & purè, ad majus tuum obsequium & beneplacitum, meumque & proximorum emolumentum impensius procurandum. Tu qui nosti fragilitatem meam in reprimenda gula concupiscentia, adjuva me, & perface desiderium meum. Da mihi veram temperantiae virtutem, tu qui felle, & aceto potatus fuisti, & quia corpus quod corrumpitur, corruptibili cibo sustentari precipis, da sic ei necessaria dare, ut nec improbè insole scat ex vitiosa superfluitate, nec deficiat in servitio tuo ex indifcreta parcitate. Inspira congruum moderamen, ne, cum terra de terrenis sustentatur, Dominus terræ à terra sua provocetur ad iram. Da corporis vires ita reparare, ut tam mentis, quàm corporis castitas nullum patiatur detrimentum.*

IV. Inter edendum leges modestiæ & temperantiæ ferva. Quantum cibi sumendum sit, animo libero ante mensam præfinias, & si te gula tentaverit, ex statuta mensura aliquid subducito. Omnia fercula, ac si tibi de cælo missa sint, accipe sine murmuratione. Omnes buccellas sanguine lateris Christi intinge, & si quid contingat infuave, felle Christi condi. Cum bibis, suspira ad Deum, sicut cervus ad fontes aquarum,

V. Dum corpus edendo reficis, animo quoque suum præbe alimentum, vel piis colloquiis, vel lectione spirituali, cui diligenter attendes, selectiora observans, & congruos ex ea affectus eliciens,

VI. Tuæ refectioni semper aliquem actum mortificationis intermisce, cujusmodi sunt, aliquid semper ex appositis in quæ immoderatiùs fertur appetitus, quantumvis modicum, sensualitati subtrahere, & Christo relinque-

re : strictè sensus custodire, oculos ab evagatione, linguam à jocis & verbis otiosis, vultum à risu, totum corpus ab omni motu inordinato. Semper à mensa cum aliqua fame recede, ita ut post refectionem legere vel orare possis sine gravi incommodo & difficultate.

V I I. Initio mensæ consuetam benedictionem, & in fine gratiarum actionem graviter & devotè persolve. Et quia raro debita mensura servatur, nec ullus est adeo accuratus, qui non rapiatur aliquantulum extra metas necessitatis; de hoc aliisque defectibus discussa breviter conscientia, veniam pete, & propone deinceps solidam emendationem.

§. V. *De externa Conversatione.*

QUoniam vix fieri potest, quin sæpe per diem cum hominibus converseris, satagendum est ut talis sit conversatio tua, quæ omnibus prosit, nemini obsit: sicut scriptum est: *In omni conversatione vestra sancti sitis.*

Prima autem ejus conditio est modestia, quæ decorum servat in motibus, gestibus, & exteriori compositione. Ad hanc magnopere conducit timor quidam, & laudabilis pudor, qui te in officio contineat, & semper revocet ab omni impudentia, procacitate, effusione, & libertate. Ejus actus sunt vestes mundas habere, quietas manus, faciem hilarem, frontem serenam, demissos oculos, gravem incessum, sermonem placidum, risum discretum, mores ingenuos, totumque corpus ita compositum, ut nihil appareat in te, quod possit offendere intuentes. Atqui hoc mirabile est, videri & prodesse, soloque aspectu allicere videntes ad pietatem. Porro vera modestia ex interna morum gravitate procedit.

Secunda conditio est suavitas, sive benignitas. Nihil enim tam facilè illabitur humanis sensibus, animosque conciliat, quàm comitas, affabilitasque sermonis, honor verborum, & morum facilitas. Quidquid honoris, & reverentiæ sibi invicem exhibent seculares in externa vitæ

consuetudine, id tibi etiam usurpandum, sed longè dispari ratione. Nam apud illos nihil aliud hæc sunt, quam verborum lenocinia, & formulæ quædam urbanitatis, & politici obsequii: apud te actus erunt virtutis, & charitatis. Quàm sancta & innocenti observantia sancti Patres, Antonius Magnus & Paulus primus Eremita adinvicem contendebant in partitione panis, cum alter alterum honore prævenire, & neuter cedere vellet! Hoc fomentum fraternæ charitatis est, & conscientiæ bonæ ac animi illustris evidentissimum testimonium, deferre aliis honorem & mutuis officiis decertare. Superiores itaque tanquam Christum alloquere, æquales sicut fratres carissimos, inferiores ut filios. Sit conversatio tua suavis, hilaris, serena, pura, tranquilla, serena, quæ nec aulicissimum redoleat, nec rusticitatem. Sit gravis sine severitate, læta sine dissolutione, humilis sine abiectione, plena candoris & gratiarum, expers insolentiæ & levitatis. Hac autem lege prohiberis evitare nugas, jocos, assentationes, & quicquid religiosæ gravitati detrimentum afferre potest.

Tertia est prudentia, quæ lucebit in conversatione tua, si apta & proportionata fuerit iis cum quibus versaris: aliter enim cum potentibus, aliter cum humilibus agendum est: aliter cum viris, aliter cum mulieribus: aliter cum doctis, aliter cum ignavis. Si conveniet ætati, statui, conditioni & capacitati tuæ: nam quædam juvenem decent quæ seni dedecori forent: quædam secularibus licent, quæ Religiosis infamiæ notam inurerent. Nosce etiam, & conserva tempus. Sit sermo suavis, brevis, & pondere plenus. Disceptatio, si necessaria fuerit, sine ira sit, monitio sine asperitate, hortatio sine offensione. Denique imitare Apostolum, qui omnia omnibus factus est, ut omnes salvos faceret.

Quarta demùm est utilitas. *Vena vitæ os justî*, ait Sapiens. Et vir quidam eximius dicebat, Tales esse oportere Religiosos, ut ab illis abirent homines percutientes peccata sua, & dicentes, *Verè filii Dei sunt isti*. Veteres sane

Philosophi profitebantur suo se consortio homines facere meliores. Ita & tu, si verè Religiosus es, optimi servi Dei partibus fungere. Trahe ad Dominum quoscumque potes, sit omnis narratio tua in præceptis Altissimi, nec permittas quempiam à te discedere sine aliquo spirituali emolumento. Patiens esto ad omnes: & si quis te spernat, si quis contradicat, si quis verba proferat acerba, inepta, puerilia, si acerbis moribus sit præditus, & ingenio refractario, cave ne eum contristes, sed te suaviter omnibus accommoda, ut omnes lucreris. Omnium dicta & facta in meliorem partem interpretare quantum licet, aliorum infirmitati condescende. Animum non prorsus effundas, sed collige interdum, & piis affectibus ad Deum eleva, quem semper præsentem mentis oculo intueri debes.

§. VI. *Praxis divina præsentia.*

INstrumentum efficacissimum ad assequendam omnem perfectionem, & quasi fundamentum vitæ spiritualis, est Deum jugiter præsentem mentis oculis contemplari. Nullum exercitium hoc præstantius, nullum utilius. Purgat, & retrahit à peccatis, contemptum parit rerum humanarum, sensus corrigit, mentem sanctificat; & est quædam in terris representatio cœlestis beatitudinis, in qua Beati perpetua Dei visione perfruuntur. Sicut nullum est momentum, quo non utaris, vel fruaris Dei bonitate & misericordia, ita nullum oportet esse, quo eum præsentem non habeas: nec tam sæpe respirare debes, quàm Dei meminisse.

1. Triplex autem est modus, quo Deum potes præsentem concipere in omni loco: quorum primus dicitur imaginarius, alter intellectualis, tertius affectivus. Primus imperfectus est, fitque vi imaginationis, cujus maxima fingendi potestas est. Hoc modo contemplari potes, & præsentem semper habere Christum Dominum in assumpta humanitate, sive jacentem in præsepio, sive spinis coronatum, sive crucifixum, vel resurgentem, aut ascen-

dentem in cœlum, qui ante te ambulet, te videat & consideret, omnes actus, sermones, & cogitationes observet. Cavenda sunt tamen pericula quæ in hoc præsentis modo occurrere possunt, ne videlicet corpus lædas, dum vim nimiam adhibes in his imaginibus efformandis, & contrariis distractionibus repellendis, aut periculum incurras illusionum, dæmone efficiente, ut te credas realiter videre quod imaginaris. Adde quod huic modo non tantum insistere debes, ne fias inhabilis ad alios meliores & magis spirituales.

II. Secundus modus perfectior fit per intellectum concipiendo Deum ubique præsentem per essentiam, præsentiam, & potentiam. Cœlum enim & terram implet sua immensitate, & verè ubique est sanctissima Trinitas, adeo ut si lumen gloriæ adesset, hic beatus esses: omnia nuda, & aperta sunt oculis ejus, tuumque cor, & renes scrutatur: omnia movet, sustentat, & regit in pondere, numero, & mensura, modo, specie & ordine, substantia, virtute, & operatione; origine decursu, & termino: & omnia in omnibus operatur. Et quomodo non timebis, & amabis eum, cum omnia opera sint velut sol in conspectu ejus? Quæcumque facis, ille melius videt, quàm tu qui facis.

III. Tertius modus perfectissimus est per actus ferventissimos amoris, per intimam cum ipso unionem, ratione cujus intra teipsum Deum respicis existentem cum omnibus suis attributis, perfectionibus, gloria, majestate, omnipotentia, idque magis intimè quàm sit anima tua in corpore tuo. *An nescitis*, inquit Apostolus, *quoniam membra vestra templum sunt Spiritus sancti, qui in vobis est?* Adorna igitur animam tuam, & fac eam idoneam Dei omnipotentis habitationem: ibi decenter, & familiariter cum eo age. Quid vagaris extra te ipsum ad bona apparentia creaturarum, cum in te sit fons indeficiens omnium bonorum? Quid dies expendis quærendo Deum tanquam absentem, cum ipsum præsentem habeas? Quære eum intra teipsum, tatiùs enim est, quàm

eum quærere in creaturis, quarum externa species sæpe te allicere, & impedire potest, ne ad Creatorem, qui est intra illas, ingrediaris.

IV. Si nondum mentem purgasti ab affectu rerum caducarum: aut si ratione officii variis occupationibus distraheris, facilius erit tibi Deum præsentem venerari in omnibus rebus, in conversando, ambulando, aspiciendo, audiendo, gustando, cogitando, & in omni actione tua; in singulis hominibus, in superioribus, inferioribus, æqualibus; in herbis, floribus, arboribus; in bestiis terræ, & volucris cœli; in fontibus & fluminibus, in montibus & collibus, in aëre & igne; in sole, luna & stellis: nam revera in omnibus est Deus, dans unicuique esse, vivere & moveri. Quidam omnia, quæ audiebat & videbat, ad Christi passionem referebat. Si clamor occurreret, aut tumultus, vel ictus malleorum: si scalas aspiceret, aut ligna, aut lanceas, aut clavos, aut aliud quidpiam; ex omnibus occasionem captabat Christi passionem grato animo recolendi.

V. Quocumque autem modo Deum præsentem consideres, crebris ad eum aspirationibus tanquam ad finem tuum assurgendum est, eliciendo actus fidei, spei, & charitatis, & ad ejus unionem suspirandum, tum studendum est puritati cordis, scriptum est enim: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt*: denique aliquo signo exteriori exercitanda mens est ad ipsius memoriam; cujusmodi sunt pulsus campanæ, vel horologii, filus, sive annulus digito, vel catenula brachio adstricta, vel inscriptum parieti hoc lemma, *Ubique Deus*, & alia ejusdem generis; ne ingruentibus distractionibus, Domini Dei tui non sine magno animæ detrimento obliviscaris.

VI. Licet Dei præsentis memoria semper necessaria sit, quia tamen plurimæ sunt humanæ mentis evagationes, eam saltem aliquoties in die omni studio renovare debes, nimirum summo mane, initio orationis mentalis & vocalis, cum imminet aliqua peccandi occasio, exemplo

Joseph, & Susannæ, ante quælibet virtutis opera, cum e domo egrederis, ante examen, & cubitum, & cum noctu expergisceris.

VII. In hoc exercitio affectui magis insistendum est, quàm speculationi; copiosior enim fructus ex ignitis cum Deo colloquiis, quàm ex consideratione refertur: inò ex affectu plurima consideratio velut ex fonte promanat. Crebra autem, & humili oratione cum charitate hoc donum impetrabis. Orabis igitur, & dices. *Quo ibo à spiritu tuo, Domine Deus meus, & quò à facie tua fugiam? Si ascendero in cælum, tu illic es; si descendero in infernum, ades: neque te cæli cælorum capere possunt. O quàm caci sumus filii hominum, qui te Dominum præsentem non veremur, neque tuo aspectu componimur, neque à peccatis patrandis deterremur! Ergo-ne credote hic, & ubique præsentem esse, & omnia opera mea, atque intimas cogitationes perscrutari, nihilque occultum esse oculis tuis? Certè si crederem, non auderem te audiente, & vidente ea facere, loqui, & cogitare, de quibus in conspectu hominum erubescerem. Quanta enim puritate, ô puritas infinita, coram te enitere debeo, in cujus conspectu cæli non sunt mundi, & in cujus faciem supremi seraphici spiritus respicere non præsumunt? Audio tamen te dicentem, Ambula coram me, & esto perfectus; & ideo fiduciam habeo orandi ad te, ut non abscondas faciem tuam à me, neque declines in ira à servo tuo. Ecce sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum, ita oculi mei ad te, donec mei miserearis. Respice in me, & miserere mei, & ostende mihi faciem tuam. Faciem tuam Domine requiro; ne averras eam à me, sed fac misericordiam cum servo tuo, ut semper ambulem coram te in hac peregrinatione, teque in patria perfruar in æternum. Amen.*

§. VII. Praxis rectæ Intentionis.

I. **R**ECTA intentio illa dicitur, quæ operis sui finem constituit Deum, & ad ejus honorem, & gloriam

revocat quicquid fit, dicitur, & cogitatur. Sicut respiratio vitæ naturali, sic recta intentio vitæ spirituali necessaria est. Ea est anima, & forma omnium actionum: nam qualis intentio, talis est actio. Si quis jeuniis, flagellis, allisque pœnalitatibus affligat corpus suum non propter Deum, sed ut gloriam accipiat ab hominibus, nihil ei prodest. Si eodem fine ad extremos Indos pergat, omnesque ibi infideles multum laborans convertat ad Deum, factus est velut æs sonans, aut cimbalum tinniens. Ut enim docent sancti Patres, Martyrem non facit pœna, sed causa. Bona intentio parva extollit, & illustrat; magna autem & in pretio habita, prava intentio dehonestat. Ne igitur opera tua impura, & vacua in conspectu Dei inveniantur, puritati intentionis omni conatu insiste; nec quidpiam vel minimum aggredere, quin prius actu ad Deum referas, tanquam ad primum principium, & ultimum finem tuum. Species quædam Idololatriæ est, Deo præsentī dorsum vertere, & faciem ad idolum, ad aliquam scilicet creaturam, vel propriam voluntatem, aut proprium commodum convertere, Deo neglecto, & ejus voluntate.

II. Tua autem opera triplici intentione ad Deum referre potes: ut pœnam evadas, ut præmio potiaris, & ob purum amorem ipsius Dei. Prima est servorum, secunda mercenarios spectat, tertia ad filios. Prima bona est, melior altera, tertia optima: hac enim in Deum tendis, & ad ipsum omnia dirigis, ut ei placeas, ipsumque honores, ut ejus voluntatem adimpleas, & ut iis quæ agis, te ad intimam cum illo unionem disponas. Illa verò purissima intentio est, quam Deiformem vocant, quæ nihil proprium in voluntate relinquit admixtum, ipsamque penitus, omni humana affectione abjectā, in Deum transfundit.

III. Signa rectæ intentionis hæc sunt. Non turbulenter rem aggredi, non anxium esse, non distrahi, non perturbari, ob rei eventum minus prosperum non affligi,

nec aliorum iudicia anxie quærere; omni vana cogitatione post factum carere, opiniones hominum contemnere, æquè diligenter omnia facere, sive publicè, sive privatim fiant; sive multi sint spectatores, vel auditores, sive pauci; nec laudibus extolli, nec vituperiis dejici; resignatum ad omnia esse, nihilque optare, nihil timere.

IV. Quia Deus tanquam prima causa, & primum principium naturæ & gratiæ, tecum concurrit ad omnes actiones tuas, nec quidpiam sine illo potes operari, quin ipse in te omnia opera tua operetur; perfectissimæ intentionis genus erit in singulis operationibus tuis eadem intentiones assumere, quas sapientissimus Deus, tecum & in te operando habet, sic mentem ad eum dirigendo. *Domine Deus meus, hoc opus aggredior, & perficere intendo ob eosdem fines, propter quos tu idem operaris: ad eundem scopum mentis oculos dirigo, ad gloriam tuam, & amorem tuum, & ut omnis voluntas tua fiat in cælo & in terra. Utinam hunc scopum semper attingam ea rectitudine, quam ego desidero, & tu mereris.*

V. Sed quia difficile est, etsi summum conatum adhibeas, hunc actum elicere, quin ob multiplicem humanæ naturæ fragilitatem & corruptionem multis imperfectionibus permixtus sit; remedium illarum efficacissimum, & Deo gratissimum erit, tua quælibet opera verba, & cogitationes, operibus, verbis & cogitationibus Domini nostri Jesu Christi unire; ut in sanguine ac meritis ejus purificentur, & perficiantur. Sic autem unita, & purificata offeres Deo Patri in odorem suavitatis.

VI. Tecum expende quid sit quod ames in singulis actionibus tuis, illudque abnega, ne vitiet intentionem. Considera deinde monitum illud Christi, *Quoniam oportet semper orare, & non deficere*; hoc enim non aliter servare potes, quam mediante recta intentione. Semper orat, ait quidam Sanctorum, qui semper bene agit: bene autem semper agit, qui per rectam intentionem omnia opera sua ad Deum refert. Cum dormis semper orabis,

si ante somnum hunc actum præmittas. *Cupio mi Deus, ut me dormiente singule respirationes meae te laudent, & glorificent; ac si affectu omnium Angelorum & Sanctorum semper dicerem, Laus tibi Domine Rex aeternae gloriae. Simili modo cum manducas, singulas buccellas, singulos haustus offer Deo, ac si in singulis diceres, Benedictus Deus. Cum legis, aut scribis, offer eadem ratione singulos characteres, ac si singuli magna voce clamarent, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth. Idem in reliquis faciendum.*

VII. Assertio est doctissimorum Theologorum, multiplicatis solis intentionibus posse merita singulorum actuum multiplicari, ita ut uno opere decem vel pluribus intentionibus instructo tantum mereri possis, quantum eodem illo decies vel pluries repetito. Cum igitur aliquid inchoas, sic dirige intentionem. *O bonitas infinita Deus meus, hoc agere vel pati volo eodem affectu, spiritu, & intentione, quibus Christus Filius tuus operabatur in terris. Primo ut tibi omnem laudem, cultum, honorem, & gloriam tribuam, quibus debeo te venerari. 2. Ut faciam voluntatem tuam. 3. Ut protestor omnimodam mei subjectionem, & dependentiam a te. 4. Ut meritum ac premium aeternum, quantum est in me, augeam. 5. Ut quotidiana corporis, & animae bonae impetrem. 6. Ut dimittas mihi peccata mea. 7. Ut ab omni malo culpa & poena liberer. 8. Ad honorem, & augmentum gloriae Beatae Virginis, sanctorum Angelorum, & omnium Beatorum, praesertim tutelarium meorum. 9. Ad utilitatem meam, omniumque amicorum, & inimicorum meorum, & totius Ecclesiae Militantis. 10. In auxilium fidelium defunctorum. 11. In gratiarum actionem pro infinitis beneficiis mihi, & omni creaturae collatis. 12. Ut superem tale vitium tua gratia adjutus. 13. Ut talem virtutem mihi necessariam consequar. 14. Ut aptior reddar officio meo. 15. Ut sic imiter Christum, & Sanctos ejus. 16. Ut crescā, & perseverem in bono. 17. Ut simili bono exemplo. 18. Ut vota mea reddam, quae promisi.*

tibi. 19. *Vt lucrer indulgentias talirei annexas.* 20. *Vt bonam mortem obtineam.* 21. *Vt tale beneficium, quod peto à te, impetrem.* 22. *Vt tibi magis placeam, & accuratius serviam.* 23. *Vt Ecclesiæ, vel superiori hoc præcipienti obediam.* 24. *Vt pro peccatis meis satisfaciam.* 25. *Vt meum in te amorem augeam.* 26. *Vt contra diaboli tentationes & insidias muniar.* 27. *Vt aliquid patiar pro amore tuo.* 28. *Vt ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum dignè suscipiendum me preparem.* 29. *Vt proximum meum adjuvem, & edificem.* 30. *Vt ad intimam tecum unionem me disponam.*

VIII. Plures intentiones sigillatim suggeret cujusque operis natura, & circumstantiæ. Non omnes autem, quæ supra descriptæ sunt in omnibus haberi debent, aut possunt; sed illæ quæ magis unicuique operationi congruere videbuntur. Vespere in fine examinis considera diem, & opera abiisse, & quanta cor tuum lætitia perfunderetur, si ea fecisses pura intentione. Opta igitur omnia te fecisse ad majorem Dei gloriam, renova propositum rectæ intentionis, & die sequenti eam sæpe restaura, mane præsertim ante sacrum, ad cujusvis laboris & actionis initium, ad horas singulas, & ante somnum. Res ista facillima est, & in tua potestate posita: quid enim facilius, quàm mente ad Deum elevata dicere: Hoc propter te Domine, ad gloriam tuam? Parva res est, sed ingens meritum cumulus ab ea pendet; & si eam omiseris, quamvis multa agas, nihil egisti. Sine mercede est labor, qui caret recta intentione.

§. VIII. *De quotidiana virtutum Exercitatione.*

DE virtutum excellentia, utilitate, jocunditate, & necessitate non est hîc differendi locus; sed quia omnis earum laus in actione consistit, industrias aliquot, & documenta tradam pro quotidiano ipsarummet usu, & exercitatione.

1. Illarum virtutum acquisitioni primo incumbere de-

bes, quarum usus frequentior est, & quæ magis statui tuo conveniunt. Semel autem electa virtute, cujus studio insistere vis, ejus naturam, conditionem, actus, & gradus, excellentiam quoque, commoda, & necessitatem prænoscere oportet. Magnum deinde desiderium excitandum est, quod te ejus capacem efficiat, & alacrem reddat ad superandas difficultates. Tum sedulo expendendum quanta sit contrarii vitii fœditas, quæ afferat damna, quantum Deo displiceat, quantum te dedeceat, quantum statui tuo ac fini adversetur. Id verò perficies instituta hac de re meditatione, & quia virtus non parvis corruptæ naturæ, sed opus est divinæ gratiæ; in solo Deo fiduciam pones, & ab eo auxilium continua & ferventi oratione postulabis.

II. Quia habitus virtutum ex sæpe repetitis actibus generantur, & crescunt, magni refert singulas separatim aggredi, unamquamque per aliquot dies, ejusque actus in quotidianis functionibus nulla prætermissa opportunitate exercere; imo in omnibus ea occasio quærenda est, quia diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Adferenda etiam ad excolendam virtutem constans, & generosa voluntas, quæ nunquam à bono proposito resiliat; quæ contra humanam instabilitatem viriliter pugnet, nec sinat se à virtutis difficultate, & opposita consuetudine, ac itineris molestia à cursu retrahi, & à virtute repelli. Non enim qui cœperit, sed qui perseveraverit, coronabitur.

III. Potissima ratio veræ, solidæque virtutis comparandæ, est ad Christum Dominum respicere tanquam ad perfectissimum exemplar, & serio animadvertere quomodo eam docuerit verbo & exemplo, quomodo ejus actus exercuerit, qua intentione, & devotione. Considera quid ille egerit, & passus sit, ut ad serium ejus studium te incitaret, & gratiam tibi necessariam impetraret. Et quia hætenus tam benigni Redemptoris amorem neglexisti, excita in te dolorem & zelum proficiendi, eum-

que imitandi. Attende quoque Sanctorum exempla, & ea sequi propone, adhibito ad stimulum examine particulari & frequentibus precatiunculis, quibus gratiam proficiendi à Deo petas per eorum intercessionem.

IV. Pro mensura gratiæ tibi à Deo concessæ satage actus virtutis internos, & externos in singulos dies intensiores elicere. Tam in progressu, quàm in principio ipsorum, perfectissimè quantum potes, eos exerce, non ex arida consuetudine, sed novo semper fervore, purissimè quoad intentionem, intensissimè quoad conatum, & constantissimè numquam ab eis cessando, quæcumque ingruant adversitates, & impedimenta. Actibus verò extrinsecis semper internos adjuuge, quia ab istis illorum bonitas pendet. Sit stabile in te & insatiabile proficiendi desiderium, quo te offeras Deo ad actus etiam virtutis insigniores, tuasque vires longè excedentes, ad ardua quæque pro Dei amore perpetranda, si per vires liceret. Bonam enim voluntatem Deus coronat, ubi deest facultas.

V. Omnem adhibe conatum, ut virtus quam exerces, sit vera, solida, perfecta. Vera inquam, non ficta, non simulata, qua per hypocrisim alios decipias, vel qua ipse decipiaris, vitium pro virtute amplectens. Solida, quæ constanter, & cum victoria permaneat adversus diaboli insidias & tentationes: quæ non quacumque aura circumferatur, nec puerili cuidam fervori, sed altis radicibus innixa sit: quæ speciem externam, & pompam fugiat, & extrinseca naturæ dona non pluris æstimet quàm valeant. Perfecta, id est omnibus imbuta conditionibus, quæ ad eam necessariæ sunt, ex præscripto & norma cælestis atque infusæ prudentiæ: ut id nimirum quod proprium & intimum est in quacumque virtute, secteris, ex certo consilio & electione, non temerè, aut ex quodam impetu & impulsu naturæ; nec quodam quasi extrinseco ornatu contentus sis, sed ad summum virtutis gradum semper aspices, juxta exemplum quod à sanctis viris, & à Christo Domino in eo genere relictum est. Per-

fecta denique erit virtus, si cum cæterarum omnium societate, & usu conjuncta fuerit.

VI. Indicia jam in anima genitæ & obtentæ virtutis, hæc præcipuè sunt. Si vitium virtuti oppositum, aut omnino extinctum, aut magna ex parte compressum sit: si passionibus, & pravis affectionibus sub rationis imperio jam frænum imposueris, si in exercendis virtutis actibus nullam amplius difficultatem sentias: si continuo proficiendi desiderio flagres: si dicta tepidorum contemnens, bona opera in te ipso serves abscondita; Dei & conscientiæ testimonio contentus: si vitam denique non temerè, & ex usu instituas, sed ex præscripto rationis, & prudentiæ extra semitas solidæ, & masculæ virtutis nullatenus declinando.

§. IX. *Protestationes ad Deum sæpius renovandæ.*

IN conspectu divinæ Majestatis tuæ, omnipotens Deus, ac totius curiæ cœlestis, ego miserabilis creatura, & indignissimus peccator, considerans, & volvens animo infinitam bonitatem, & misericordiam tuam, qua dignatus es de me ab æterno tam amanter cogitare, & in tempore creare ad imaginem & similitudinem tuam, & quando venit plenitudo temporis, redimere me sanguine unigeniti Filii tui, toties mihi parcere, & quotidie peccantem benignè tolerare usque ad diem hanc, expectans me ad pœnitentiam post tot iniquitates & scelera mea: itemque considerans me tam fœdè violasse fidem in baptismo datam; toto corde & spiritu ante thronum justitiæ tuæ prostratus me reum ultrò confiteor læsæ Majestatis divinæ, reum mortis & passionis Jesu Christi Filii tui, ac propterea æternis suppliciis cum rebellibus Angelis puniendum. Sed postea convertens me ad thronum misericordiæ tuæ, quoniam benignus, & misericors es, & præstabilis super malitia, omnia peccata mea omnium verè pœnitentium affectu detestans, & de his dolens, ac veniam humiliter petens per merita passionis Domini mei Jesu Christi, quibus innitor, professionem fi-

dei, & sancta proposita renovo, quæ in baptismo promiseram, iterumque renuncio diabolo, mundo, & carni, eorumque pompis, vanitatibus, suggestionibus, & concupiscentiis omnibus diebus vitæ meæ, avertens me ab omni creatura, & convertens me in toto corde meo ad te Dominum Deum meum, qui nunquam despicias revertentes ad te. Dixi; Confiteor tibi adversum me injustitiam meam, & tu remisisti iniquitatem peccati mei. Dixi, & mox eructasti verbum bonum, dicens: Dimittuntur tibi peccata tua, quoniam rogasti me, quoniam dilexisti me. Et quis non diligit te, ô infinita bonitas? Aperis enim mihi cataractas miserationum tuarum, & torrente misericordiæ mundaisti & inundaisti me. Ideo propono & statuo irrevocabiliter, tibi soli servire, teque medullitibus diligere, & nunc & in æternum. Quod si contingat vel ex Satanæ incurfu, vel ex lapsu humanæ fragilitatis me quicquam cogitare, loqui, vel facere, quod huic deliberationi contrarium sit; ex nunc propono tua favente gratia statim resurgere, sanctique propositi viam ferventius arripere, & tibi jugiter adhærere. Tu Domine, qui universorum es cognitor, tu nosti quia amo te. Ne quæso despicias hoc sacrificium contriti cordis, sed præsta, ut hæc desideria de tua inspiratione concepta nulla possint tentatione mutari.

Profiteor, & protestor coram te, Deus meus, & coram Angelis & Sanctis tuis, me in hac vera, & Catholica fide, & vivere & mori velle, quam sancta Romana, & Apostolica tenet Ecclesia, & confitetur, pro qua milles mori paratus sum. Ignosco omnibus sincero corde, qui quovis modo injuriam aliquam sive molestiam mihi intulerunt: omnesque rogo, ut vicissim ignoscant mihi; & si aliquod remanet in me peccatum, quod in confessione omiserim, vel non ritè confessus sim; si aliqua obligatio, cui non satisfecerim, revoca ea in mentem, ô scrutator cordium, ut confitear, & satisfaciam, antequam veniat nox in qua nemo potest operari.

Agnosco & fateor, me hactenus non vixisse in sanctitate & iustitia coram te, sicut status sublimis, ad quem me vocasti, & beneficia tua multa nimis exigebant. Agnosco, inquam, & doleo quantum possum, quod te aliquando dereliquerim fontem aquæ vivæ, & tui oblitus fuerim, vita mea, qui omni momento, quasi cæterorum oblitus esses, nunquam oblitus es mei. Et nunc, Domine, ad te revertor, & propono deinceps tibi soli, & mihi vivere, & omnes justificationes tuas custodire: Tu eris mihi in Deum, & ego tibi in servum fidelem usque ad extremum vitæ meæ. Si quis insidietur hostis, si quis allatret, pelliciat, incantet, teneat, surrepat; tu eris timor meus, spes mea, amor meus. In te confido, dulcissime Salvator, minima enim guttula pretiosi Sanguinis tui in Cruce effusi sufficiens est pro redemptione totius mundi. Sub tuum præsidium, & Beatissimæ Matris tuæ, omniumque Angelorum & Sanctorum, & vivere cupio & mori volo, absque ulla hæsitacione aut desperatione ob multitudinem & gravitatem peccatorum meorum. Hac munitus protectione tutus ero, neque irridebunt me inimici mei, etenim universi, qui te expectant, non confundentur. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum facere semper voluntatem tuam; cumque omni affectu beatorum spirituum te arctissimè amplecti, atque omnium creaturarum vocibus te laudare, & glorificare.

Hoc ardentissimum votum, ac desiderium meum respice, clementissime Deus, dum tempus est miserendi, & cor meum suscipe in holocaustum, cunctosque homines, & quamcumque extraneam imaginem in eo extingue, & me in corde omnium hominum, ut mihi mundus crucifixus sit, & ego mundo.

Oculi mei te solum videant, & in te omnia: aures meæ non audiant vocem alieni, sed tuam dumtaxat: lingua mea, & labia meæ te solum loquantur, tuasque laudes jugiter resonent: manus meæ amplectantur te: pedes mei ad te gradientur: omnes vires meæ in tuis vulneribus, & mor-

te tua

te tuâ consumuntur : omnia denique membra , & ossa mea dicant : Domine , quis similis tibi ? Abnego omnia terrena hæc , quia in te uno omnia habeo : abnego me , quia tuus ego sum , & vivo ego jam non ego , vivis autem tu in me , Christe Jesu , & diligo te ex toto corde meo , ex tota anima mea , ex tota mente mea , ex totis viribus meis. Da ut ab omnibus contemni & abjici desiderem , nulli placere appetam , nulli verear displicere , nisi tibi ; nec quidquam concupiscam , nisi gratissimam voluntatem tuam.

Hæc sunt desideria mea , hæc vota , in quibus confessor coram te , Deus meus , me vivere , & mori velle : hæc quotidie & omni momento renovare intendo , nec unquam te favente ea revocabo. Quod si vi morbi , vel hostis fallacia , quicquam dixerò vel cogitavero huic voluntati ac deliberationi contrarium , id nullum esse cupio in tribunali tuo , justissime Deus , qui voluntatem timentium te semper exaudis ; idque omnino detestor , abominor , abjuro & abrenuntio , nihil de me ipso præsumens , sed in sola spe gratiæ & protectionis tuæ confidens. Hanc autem voluntatem paratus sum sanguine meo signare , & pro te millies mori , ut tibi vivam , dulcissime Jesu , cui omnia vivunt ; & in te moriar , qui pro me mori dignatus es. Amen.

§. X. *De crebra spiritus revocatione.*

INter alias industrias , quæ ad fervorem spiritus augendum & conservandum , adhiberi solent , nulla efficacior , quàm crebra ejusdem spiritus renovatio , sine qua sensus devotionis tepescit , & perfectionis desiderium olim conceptum sensim languet & flaccescit. Hujus rei hæc praxis est.

1. Die Dominica , quæ est initium hebdomadæ , & prima die cujusque mensis , horam unam matutinam seliges , quam cæteris curis abdicatis huic renovationi totam impendes. Et primo quidem statues te in conspectu Dei , &

C. Bona Opusc. Spirit.

D

ipsum adorabis. Tum veneraberis tanquam tibi assistentes, beatissimam Virginem, Angelum custodem, & Sanctos tutelares. Declarabis te illic adesse, ut bona recogites à Deo accepta, itemque mala commissa, & ut cognoscas quid te jubeat facere. Ad id vero gratiam petes, & lumen, recitato hymno *Veni creator Spiritus*, additis etiam precibus ad B. Virginem, Angelum custodem, & Sanctos tutelares.

II. Post hæc considerabis peractæ hebdomadæ vel mensis beneficia. Sunt autem ista. Quoad animam; sanctæ cogitationes, lumina, inspirationes, desideria, consolationes, patientia in desolationibus, usus Sacramentorum, orationes, meditationes, examina, lectiones spirituales, Missæ, Officia, actus virtutum, mortificationes, fuga vitiorum, spiritualis profectus, præservatio à multis periculis & peccatis, gratia resurgendi post lapsum, & alia innumera. Quoad corpus; victus, vestitus, sanitas, liberatio à multis malis & ægitudinibus, conservatio amicorum, & domesticorum, & alia ejusdem generis. Sunt & multa beneficia occulta, quæ ignorantur. Sunt communia, ut lux solis, terræ felicitas, & alia commoda ad corpus, ad animam, & ad bona externa pertinentia. In his sigillatim ponderabis magnitudinem benefactoris, amorem quo benefacit, donorum excellentiam, & tuam indignitatem. Quia verò impar es ad gratias agendas, invocabis Verbum incarnatum, B. Virginem, Angelos, Sanctos, & omnes creaturas, ut pro te Deo gratias agant. Tum offeres æterno Patri gratiarum actiones Christi, beatæ Virginis & Sanctorum, atque omnes Missas, quæ dicuntur illa die: & tu quoque ea intentione Missam audies vel celebrabis.

III. Deinde examinabis peccata commissa, discurrendo per singulos dies, per loca & ministeria, contra Deum, contra proximos, superiores, æquales & inferiores, & contra teipsum. Admiraberis patientiam Dei, qui te expectavit ad penitentiam, obstupesces vehementer quo-

modo vivere potueris in tam misero statu, quomodo non se armaverint creaturæ omnes adversus te: ingens odium tui concipies, & dolorem de peccatis, cum proposito emendationis & desiderio satisfaciendi. Mente finges Deum Patrem tibi assistere & exprobrare peccata. Filium verò plagas ostendere; & te absolvere: Spiritum sanctum tibi aliquam satisfactionem injungere, cui statim cum timore, & tremore obedies: & si quid Sacramento Pœnitentiæ expurgandum sit, illico Sacerdoti confiteberis. Denique firmiter statues vitam in melius commutare, invocato Dei & Sanctorum auxilio.

I v. Percurres sequentes articulos, & videbis, An præteritum tempus rectè expenderis; An sancta proposita, & animi decreta in oratione concepta servaveris; An vitium, cujus emendationem tibi proposueras, superaveris; An adhuc delecteris memoria vanitatum præteritarum; & scelera olim admissa sine debita detestatione recurrant ad mentem; An studueris extricare te à suspicionibus, judiciis temerariis & cogitationibus impuris: Quo animo quæ agenda sunt aggrediaris, attentè-ne & prudenter; an verò præcipiti impetu, & sine maturo consilio: An vitam tuam componas ad humana judicia & axiomata mundi: An optes soli Deo placere: An proruperis, & quàm frequenter, in colloquia mala, scurrilia, & inutilia: An paratus sis mori, & an aliquid sit intus, & extra te, in conscientia, cella, vel domo tua, quod nolles reperiri in hora mortis.

v. Radices tuorum defectuum, & impedimentum profectus spiritualis accuratè dispicies, & evellere satages: Sunt autem istæ: Neglectus seriæ mortificationis vitiosorum habituum & passionum: Defectus magnanimitatis, seu pigritia & fuga laboris in arduo perfectionis monte conscendendo; Nimia tui confidentia, & occulta præsumptio de propriis viribus; Amor inordinatus propriæ existimationis, gloriæ & excellentiæ; & neglectus humilitatis ac puræ intentionis: Nimia indulgentia circa

corporis commoda, otium, relaxationes, libertatem: Remissio & tepiditas sensim irrepens in usu Sacramentorum, in oratione & aliis piis exercitationibus: Scrupulositas & anxietas nimia de præsentibus & futuris; & exigua de divina providentia & bonitate confidentia: Ingratitudo pro beneficiis acceptis, maximè vocationis; & rara atque arida eorum recordatio, parumque affectuosa eorundem æstimatio.

V I. Ad magnos progressus in spiritu faciendos te ipsum variis stimulis excitabis, quorum præcipui sunt isti diligenter & serio expendendi: Justitia Dei summa, æterna morte puniens peccata: Abyssus judiciorum Dei sæpe permittentis multos, præsertim ingratos, labi, apostatare, & miserè mori: Timor mortis quæ repente venit, sicut fur in nocte, aperitque januam tremendæ æternitatis: Brevitas, & incertitudo temporis, cujus jactura irreparabilis est: Horror judicii, & consideratio æternitatis: Exemplum Christi verbo & exemplo docentis nos; & Sanctorum confundentium tepiditatem nostram, & invitantium ad imitationem: Bonitas & amabilitas infinita Dei, summus in hominem amor, atque innumerabilia beneficia.

V I I. Bona proposita & vota tua toto affectu renovabis, & pro eorum observantia gratiam à Deo humiliter petes. Tum firma animi deliberatione propones nunquam deinceps deliberatè peccare, nullam regulam transgredi, de rebus viro religioso dignis semper colloqui, quotidiana opera diligenter facere, à jocis & scurrilitatibus perpetuò cavere, de nulla re conqueri, nullius mores censurare, omnia in melius interpretari, honores fugere, adversitates libenter & hilariter pati, semper niti ad perfectiora, singula opera ita facere, ut meritoria sint; vanos hominum respectus contemnere; in his quæ pertinent ad modestiam & castitatem, vel ipsam defectus umbram perhorrescere; extra studium & alias regulares occupationes, omnia intercedentis temporis vel minima intervalla in sanctis cogitationibus & piis erga Deum affectibus ex-

pendere. Hæc vero proposita sæperepetes, & conaberis ita observare, ut in fine saltem cujusque hebdomadæ invenias & agnoscas te profecisse.

VIII. Profectum tuum examinabis, & conferes cum profectu transactæ hebdomadæ, sicut mercatores libros suos evolvere, sumptus & lucra computare solent; attentè considerans quid amiseris, quid lucratus fueris in negotio salutis tuæ profectuque virtutum. Deinde inspicias quid peculiariter cavendum tibi, quid emendandum sit. Prævidebis quicquid acturus es, & Deo offeres purissima intentione, petesque ab eo ut opera tua dirigat, teque speciali & efficaci gratiæ suæ auxilio ad omne opus bonum excitet & corroboret, adhibita intercessione B. Virginis, Angeli custodis, & Sanctorum tutelarium. Demum propones sequentem hebdomadam sic transigere, ac si prima sit, qua incipias servire Deo, & postrema vitæ tuæ.

§. XI. *De Oratione mentali.*

Quid sit oratio mentalis, quot ejus gradus, & partes; quæ causæ & effectus, quanta ejus necessitas & excellentia, infiniti penè scriptores diffusissimè pertractaverunt. Vix tot sunt huic studio incumbentes quot ejus præceptores habemus. Ex his autem quædam notabiliora ad praxim pertinentia breviter delibare propositum mihi est; reliqua ab illis petenda sunt.

1. Nulla dies præterire debet, qua per horam, vel saltem per dimidium horæ, huic orationi non incumbas, alioquin nullum, vel admodum exiguum facies in virtute profectum. Hæc est enim basis, & firmamentum Christianæ perfectionis. Hæc hominem sæculo disjunctum omnem mortalitatem transilire facit, & Angelicis choris sociatum ad cœlestium gaudiorum consortium, & ad beatissimam cum Deo unionem attollit. Nemo paruit vitiis, nemo carni obsequutus est, nemo desertor religionis fuit, qui non ante orationis studium projecit & conculcaverit.

I I. Quædam ad bene orandum præviæ dispositiones requiruntur; quarum prima est carere peccatis: quamvis enim à studio orandi non arceatur qui mortalibus culpis irretitus est, peccata tamen bonum à nobis prohibent, sicut dixit Jeremias Propheta. 2. Omnes inanes occupationes & vana colloquia, quæ distractionibus fomentum præbent, præscindere, 3. Pravas affectiones comprimere, & cor avellere ab omni affectu rerum terrenarum, quia mens sordida & perturbata cœlestes nequit influxus percipere.

III. Ante orationem materiam præparare oportet, eamque in puncta distribuere, & memoriæ imprimere: affectus item prævenire, quis, ex quo puncto, & quo pacto elici possit: tum finis præfigendus est, qui in ipsa quæritur, sive sit odium peccati, sive alicujus vitii emendatio, sive abnegatio sui, sive adeptio virtutum, aut unio cum Deo, habita ratione proprii status & indigentiae, atque ad ipsum finem tota series orationis dirigenda est.

I V. Orationem inchoaturus præmisso signo Crucis, & versiculo, Deus in adjutorium meum intende, cum Gloria Patri, Deum præsentem fide viva concipies, circa te existentem, intra te manentem per essentiam, præsentiam, & potentiam; cordis tui intimos recessus penetrantem, opus quod facis agnoscentem, & ad ipsum te adjuvantem. Tum Deum præsentem adorabis actumque contritionis elicies, & gratiam bene orandi postulabis. Hos autem & alios quosdam actus prærequisitos continet sequens oratio, quæ sive præscriptis verbis, sive alia breviori formula fiat, ferventissima esse debet, utpote quæ animam disponere debet ad divinæ gratiæ influxum, sanctique Spiritus inspirationes percipiendas, & ad veritates supernaturales penetrandas.

Oratio preparatoria.

Domine, lux sapientissima, bonitas ineffabilis, potestas insuperabilis, qui univerforum es conditor,

conservator & rector: qui es felicitas & beatitudo nostra; à quo speramus peccatorum veniam, meritorum gratiam, præmii gloriam; quem omnes beatorum spirituum ordines amant, laudant, & admirantur: ecce ego indignissimus peccator adsto coram te, ut de tua infinita perfectione gaudeam, meque tibi omni conatu subjiciam. Te igitur adoro, te veneror, te omni honore & laude prosequor, ac dignissimum judico, qui ab omnibus Angelis & hominibus, & ab universis creaturis magnifice- ris, & in summo pretio habearis. Doleo autem ex toto corde, quod offenderim te, & summopere cupio emendare quod feci. Ignosce mihi Deus meus; & adesto propitius precibus meis, & meditationi meæ cui nunc incumbere intendo ad maiorem gloriam & honorem nominis tui, ut placeam tibi, & consulam saluti animæ meæ. Ne despicias me Domine, ne avertas faciem tuam à me, sed da mihi abundantissimam gratiam tuam, ut coram te astare possim hac hora, quemadmodum tibi placeret, Domine Deus. Offero tibi & consecro animam meam, ut eam perficias, ut extollas ad te. Offero memoriam, ut eam sanctis cogitationibus imbuas: offero intellectum, ut luce tua illustratus considerare possit mirabilia tua: offero voluntatem, ut amore tuo inflammata affectus tibi gratos & mihi congruos eliciat: offero tibi omnes cogitationes meas, omnia verba, & opera ut in his quæ tibi sunt placita semper occupentur: offero corpus meum, & vitam meam, ut de me secundum beneplacitum tuum in tempore & in æternitate disponas. Respuo omnes curiositates & distractiones, tibi que soli & mihi attendere propono, ac si tu & ego soli essemus in hoc mundo. Lubens patiar omnes desolationes & ariditates, quoniam indignus omni consolatione & dulcedine ego sum. Hanc autem meditationem offero tibi in unione meditationum & orationum Domini mei Jesu Christi, ut ipse suppleat defectus meos, & bene orandi gratiam mihi tribuat. Adjuva me Domine Deus meus per

D iij

merita & intercessionem Beatissimæ Virginis Mariæ, omniumque Angelorum, & Sanctorum tuorum, Virgo Maria, Angele mi custos, Sancti mei advocati assistite mihi, & orate pro me.

v. Post hanc orationem incipies à primo puncto præparatæ meditationis, & circa ipsum intellectum exercebis, discurrendo per omnes rei vel mysterii, sive historiæ causas, effectus, & circumstantias. Tum fines voluntatem, cujus posteriores partes esse debent, munus suum exequi variis elicitis affectibus, quos gratia divina in te excitabit. Intellectus enim voluntati præfert faciem, ut in meditatione exardescat ignis.

vi. In affectuum exercitatione nonnulla sunt observanda. Ut eam videlicet aggrediaris cum omni puritate & conscientiæ candore, quia juxta puritatis mensuram erigitur mens in oratione: Ut ad puritatem accedat humilitas, & reverentia maxima, & dicas cum Abraham, *Loquar ad Dominum meum, cum sim pulvis & cinis*: Ut non sistat animus in gustu, sed gustus dirigatur ad opus, & usui virtutum deserviat: Ut quanto tempore affectus excitatus afficit animum, tanto in eo perseveres, minime interim sollicitus quid supersit meditandum: Ut conversatio, & opera tua his affectibus consentiant, quos in oratione exercuisti; ut si in oratione peccata odio habuisti, ea multo magis extra orationem opere detesteris: si res caducas despexisti, acta efficacius despicias. Quidam recentiores varios modos proponunt movendi & dilatandi affectus per modum admirationis, benedictionis, comminationis, detestationis, exhortationis, fiduciæ, gratitudinis, humiliationis, interrogationis, laudis, miserationis, narrationis, obsecrationis, postulationis, querelarum, redargutionis, sollicitationis, timoris, vituperationis, & zeli. Verumtamen hæc omnis exercitatio magis ab unctione gratiæ, quàm ab humana institutione dependet. Ipse enim spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.

VII. Tempore consolationis sequendus est ductus & impulsus Spiritus sancti, sed tempore ariditatis maximo-
pere conducet praxim aliquam sibi familiarem habere
qua possint affectus excitari & dilatari. Ea autem erit
huiusmodi. Postquam intellectus aliquas virtutes uno
puncto contentas accuratius penetravit, ex iis tanquam
ex præmissis evidenter cognitis practicas conclusiones
deducet, quibus voluntatem ad congruos affectus &
desideria movebit; deinde iudicium practicum ad bona
proposita elicienda impellet: & sic voluntas rationibus
intellectus convicta, affectus, desideria, & proposita ju-
dicio intellectus consentanea eliciet, & continuabit ser-
vato hoc ordine in singulis affectibus excitandis. Primò
propositæ virtutis actus internos exercebis. Secundò op-
tabis semper eos perfectè exercuisse, & de tua hucusque
focordia dolebis. Tertiò propones in posterum eos arden-
tius corde, ore, & opere frequentare. Quartò idem om-
nes ut præstent desiderabis. Quintò gratiam ad id neces-
sariam implorabis.

VIII. Distractionum, & evagationum multæ sunt cau-
sæ. Prima, sunt peccata & affectus inordinati, qui nos
ad terram allidunt & mentis secum cogitationes ad cœ-
lestia sursum ferri non sinunt, Secunda, nimia effusio ad
exteriora, animique evagatio ex sola levitate per inania
discurrentis. Tertia, curiositas, quæ omnia vana & inu-
tilia ad sensus adducit. Quarta, nimia sensuum libertas,
qua mens in multa discinditur & dissipatur. Quinta, na-
turæ fragilitas & instabilitas quæ nos incurvat & de-
primit, & in una re cogitanda diu non sinit immorari.
Sexta, astutia dæmonum fructum orationis impedire co-
nantium. Septima, ingenii hebetudo inepti ad meditan-
dum, sive ignorantia; cum quis nescit quid, quando, qua
ratione debeat meditari. Octava, omissio debitæ præpara-
tionis & præviæ dispositionis supra descriptæ. Nona, su-
perflua colloquia, & tepiditas: scriptum est enim, *Qui mi-
noratur actu non percipiet sapientiam*: & super tepidos ca-

dit illa maledictio, *Eris vagus, & profugus super terram.*

IX. His morbis hæc remedia applicabis. Primò, profundam humilitatem, qua tuam miseriam cognoscas, & coram divina majestate ita evagari te pudeat. Secundò, ingentem animi fortitudinem, qua viriliter statuas nullam cogitationem admittere, quæ te retrahat ab oratione: & si invito contigerit evagatio, eam statim abigere studeas. Tertiò, diligentiam, ratione cujus ad orationem paratus accedas, & rem quam meditaris, non quasi præteritam aut futuram, sed ut præsentem cogites. Quartò, animi tranquillitatem, ita ut distractus non tristeris, ne ipsa anxietas evagationem foveat; sed imagines rerum irruentes non discutias, & quasi aspicere dedigneris. Quintò, brevem & ferventem orationem, qua petas à Deo ut ipse mentem tuam cohibeat, & intra animam tuam habitare dignetur. Sexto, attentionem ad singula puncta circa quæ ordinatè discurre, & cum te distractum advertis, vel ab ipsa distractione occasionem sumes redeundi in viam, vel certè abrupta omni cogitatione ad propositam materiam redibis cum dolore & proposito emendationis. Tandem, quia contraria contrariis curantur, causæ supradictæ, & radices evagationum contrariis remediis extirpandæ sunt; pravi affectus mortificatione, tepiditas fervore, naturæ fragilitas vigore gratiæ, & sic de cæteris. Quod si evagatio non obstante quacumque diligentia adhuc orantis studium perturbat, cave ne recedas ab oratione, sed humiliare in conspectu Dei & decerta viriliter, quia involuntariæ distractiones non imputantur nobis ad culpam, imò plerumque meritum augent, ob assiduam luctam & conatum resistendi.

X. Ut intellectus distractiones, sic voluntas ariditatem patitur, sive sterilitatem, & inopiam piorum affectuum, quæ provenire solet vel ex naturæ infirmitate & misera conditione, vel ex orantis culpa & negligentia, vel ex divina dispositione. Remedia hæc sunt: Terrenas conso-

lationes detestari, & ad veras, & cœlestes suspirare: grato & humili animo gratiam devotionis præstolari, suscipere, conservare, Deo, non sibi adscribere; non ideo se extollere, sed timere, seque indignum tanto beneficio intimè agnoscere & fateri: audito orationis signo magna alacritate, & promptitudine ad eam properare, & ipsam magno affectu inchoare: abjicere se ad pedes Domini adinstar cæci, & pauperis, seu adinstar jumenti, & offerre illi animæ sterilitatem, in pœnam peccatorum: actus internos virtutum, tametsi arido corde, exercere, & in vocales erumpere orationes: resignare se divino beneplacito, ad ariditatem illam tota vita perferendam, seque paratum exhibere ad serviendum jugiter Deo sine ullo stipendio consolationum, atque etiam sine spe mercedis æternæ: offerre Deo desideria & merita Christi, beatæ Virginis & Sanctorum, percurrendo eorum choros, & à singulis aliquid mendicando, salutando singula Christi membra, singula vulnera osculando, singula recensendo beneficia: causas denique ariditatis solerter examinare & amovere. Quod si nulla præter Deum appareat causa, gratias illi agere oportet, & eum patienter sustinere, si bique nihilominus & suis peccatis gratiæ subtractionem imputare.

x i. Duplex in oratione lumen reperitur, practicum & speculativum. Magnum verò inter utrumque discrimen est, respectu intellectus, voluntatis, & operis. Et primò quidem in intellectu hoc discrimen cernitur, nam res divinas duabus viis contemplari possumus, vel per sublimes quasdam theorias, vel per rationes practicas & vulgares. Prima via lumine speculativo procedit, secunda practico: illa peritioribus, hæc etiam imperitis convenit: illa ad movendam voluntatem parum vel nihil confert, hæc efficacissima est & movet ad opus. Secundò, apparet discrimen in voluntate, nam in lumine speculativo ita nonnunquam voluntas etiam movetur, ut inde gemitus & suspiria oriantur; sed postquam evanuit dulcis-

sunt ille sensus, remanet homo nihilominus impatiens, sui consilii tenax, ac iisdem semper vitiis irretitus, licet speciem pietatis præ se ferat. Lumen verò practicum perturbationes domat, extirpat vitia, afficit cor non fallaci suavitate, sed salubri compunctione, veram parit virtutum sitim, non inanem gloriæ aut scientiæ gustum. Demum, in opere diversa utriusque naturaprehenditur, nam illud labores externos devitat, & zelum animarum imminuit, tanquam spiritus impedimentum: hoc ardorem excitat durissima quæque patiendi, & quodlibet hominis commodum saluti animarum postponit.

XII. Observandæ sunt & præcavendæ dæmonis fraudes, quibus solet homines à studio orationis avocare. Prima est sub prætextu quietis ad orationem necessariæ, proprii status officia, ad quæ quis ex obligatione tenetur, vel perfunctoriè persolvere, vel penitus omittere. 2. Non recta intentione orationi se tradere. 3. Ob externas occupationes orationem negligere, quæ maximum negotium est, & tempus illi destinatum in aliis rebus insumere. 4. Propter spiritus pusillanimitatem quod manifestus in illa profectus non appareat, ipsam despicere, & alia ei studia præferre. 5. Ab eadem cessare ob tentationem, & scrupulorum molestiam. 6. Propter ariditatem eam brevare, vel propter abundantiam consolationis sine discretionem, quæ sal est sacrificii, immoderatè protendere. 7. Ab humilium meditatione abstinere, & sola sublimia, quæ captum plerumque superant & in superbiam elevant, admittere. 8. Ecstasès, raptus & revelationes desiderare, quod arrogantia & vanæ curiositatis indicium est, multisque dæmonum illusionibus januam aperit. 9. Tepestere & perturbari cum deest consolatio, quam recipere quidem humiliter, sed non quærere oportet, aut in ea quiescere: finis enim orationis emendatio vitæ est, non consolatio. Postrema tandem illusio, elatio est, cum quis stultè cogitat sibi soli gratiæ divinæ solem illucescere, cæteros autem tanquam car-

nales & imperfectos, spiritus orationis non esse capaces. Hic autem tumor diligenti sui discussione, & profunda propriæ indigentiae ac repositis & miseriae consideratione sanari debet.

xiii. Cum propter ægritudinem & capitis languorem tempore meditationis discurrere nequis, satis erit de re aliqua pia in punctis præparatis proposita cogitare, eo modo illa aspiciendo, quo pulcræ soles imaginem Christi, vel B. Virginis, sive alicujus Sancti aspicere sine capitis fatigatione, & pios tamen affectus ex eo aspectu in re excitabis. Quando autem circa puncta meditationis, vel propositum vitandi peccatum, vel alicujus virtutis actus elicitur, optima erit meditatio, etsi nullus sentiatur fervor vel consolatio sensibilis. Sicut enim medicina ab infirmo sumpta sine gustu, imò cum nausea, valde tamen illi prodest: ita sola recordatio piæ alicujus rei ad meditandum assumptæ, prodest animæ; licet ob morbum, vel aliam causam inculpabilem nulla sentiatur consolatio.

xiv. Cum oratio definiatur à Theologis petitio decentium à Deo, satis constat ejus naturam in interno cum Deo colloquio propriè consistere. Non quod semper dum meditaris, cum Deo colloqui necessarium sit; sed quia omnes meditationis partes ad hanc ferè diriguntur, ejusque tota vis in ejusmodi colloquiis potissimum sita est. Tribus autem modis se habere potest intellectus in rerum divinarum consideratione. Aut tecum loqueris, & adductis hinc inde rationibus circa rem propositam discurre: aut Deum quasi loquentem, ac tecum de via salutis verba facientem audis: aut tu ipse cum Deo loqueris, & tuam meditationem in interius colloquium vertis. Hic vero postremus modus, ut suavior, sic utilior & efficacior est, tum ad animum immutandum, tum ad affectus excitandos: ita tamen ut attentius audias quid ipse Deus intus loquatur ad cor.

xv. Finis colloquii est, vel Deum laudare & pro collatis donis gratias agere, vel nova beneficia impetrare.

Aliquando assumpta filii persona à Deo petes quicquid ab optimo parente sperari potest. Aliquando sicut pauper à ditissimo Domino; sicut ægrotus à pientissimo Medico necessitati tuæ subsidium, infirmitati remedium postulabis. Interdum astabis tanquam reus ante judicem, tanquam discipulus ante magistrum, ea flagitans quæ statui tuo, & assumptæ personæ conveniunt. Quod si te amor ad sublimiora evexerit & fecerit audaciorem, licebit animæ tuæ Deum alloqui tanquam sponsum, eo spiritu & iis affectibus, quibus Cantica Canticorum refertissima sunt. Bona autem in colloquiis petes pro te, pro tota Ecclesia, pro fociis, pro tibi peculiariter commendatis, pro omni statu hominum, pro vivis & defunctis.

xv i. Non solum cum Deo, aut cum Christo Salvatore nostro, sed etiam cum Beatissima Virgine, cum Angelis & Sanctis in oratione loqui poteris, vel ad laudem & gratiarum actionem, vel ad opem eorum implorandam. Pro hac re titulos efficaces assumes: & quidem si cum Deo loqueris, ejus attributa & infinitas perfectiones; beneficia nobis collata & conferenda; ejus liberalissimas promissiones, infinita Christi merita & virtutes; merita quoque B. Virginis & Sanctorum, tuamque inopiam, & extremam miseriam. Si cum B. Virgine, ejus virtutes, officia, privilegia, merita, & beneficia. Si cum Sanctis, eorum amorem erga Deum, & nos; virtutes, merita, charismata, & propensam erga nos voluntatem. Sunt & alia colloquia ad impios & hostes Christi, quorum cæcitatem admiraberis, malitiam detestaberis, & te iis pejorem fateberis; ad te ipsum, tuam ingratitude & tepiditatem agnoscendo & detestando: ad creaturas sensu carentes, quarum exempla ad confusionem & dolorem te movebunt, quia illis ministerium & ordinem à Deo sibi impositum constantissimè servantibus, tu frequentissimè divina mandata transgressus es.

xv i i. Cum finem orationi imponere volueris, tribus

actibus eam concludes. Et primo quidem peractis considerationibus & excitatis affectibus, gratiarum actio subjicienda est. Ne autem affectuum & materiarum varietas mentem perturbet, id observabis, ut ex eo quod meditatus es, ipsa gratiarum actio oriri quodammodo videatur. Si enim de Passione fuit oratio, gratiæ statim agenda erunt pro beneficio Redemptionis; atque è vestigio reliqua omnia huic addentur, generalia & particularia; ea præsertim quæ in ipso orationis decursu à benignitate divina suscepisti. Sequitur secundo loco oblatio, qua offeres æterno Patri merita Christi & omnium Sanctorum, & teipsum cum illis atque omnia opera tua cum perfecta resignatione in omne beneplacitum Dei. Tandem petitio subjungenda est eorum, quæ ad salutem sunt necessaria pro te & reliquis hominibus, adhibitis B. Virginis, Angelorum & Sanctorum intercessionibus. Sic terminabitur meditatio, addita in fine oratione Dominica, vel aliquo Psalmo, sive alia oratione vocali, cujus formula hæc esse poterit.

Oratio post Meditationem.

Domine meus, & Deus meus, Ego pulvis & cinis in tot periculis constitutus, quam frigide & distractè, ob negligentiam custodiæ sensuum meorum & cordis mei, tecum locutus sum coram curia tua universa, quæ toto corde te laudat, sicut & animæ omnes justæ ac verè religiosæ! Miserere mei infantis, omnium egeni, vix valentis in summis periculis opem tuam implorare. Suscipe si quid boni feci gratia tua, in unione meritorum, vitæ & mortis B. Virginis, & Sanctorum tuorum: dispone de servo tuo, sicut tibi visum fuerit, sive consolari libeat, sive relinquere me, tua voluntas fiat. Dignus verè sum, si me respicis; quem derelinquas; sed si te, & vulnera tua, erit unde me non despicias, ut sit misericordia tua super omnia opera tua. Da mihi dulcissime Jesu, ut quod me docuisti ad salutem & solatium animæ meæ, pro amore tuo promptè exequar, cum

manifestè cognoverim voluntatem tuam. Tu scis, qui nosti omnia, ardentissimum desiderium meum, & quod abominer imperfectiones meas. Sed nisi miseratio tua magna sit super me, peribo utique in infirmitate mea. Quomodo enim mihi, qui nihil sum, & nihil pejus, confidere potero? Esto refugium meum, Deus meus, fiducia mea, & da mihi spiritum bonum, ut omnia opera mea perfectè faciam, sicut proposui; ne tot exempla tua, & documenta sint mihi in singultum & dolorem cordis in die iudicii; quod toties me visitaveris, & visitatio tua non custodierit spiritum meum; toties me paveris & non sim saturatus; toties vitam dederis, & tamen mortuus sim. Ne despicias servum tuum clamantem ad te, & te sequi desiderantem. Ecce enim de manu tua cruces & adversitates libenter accepto, ut tibi, & Sanctis tuis similis fiam, ut pro peccatis meis satisfaciam, ut te perfectè amem ex tota anima mea, O bonitas infinita. Pone te ut signaculum super cor meum, ut signaculum super brachium meum, ut nemo mihi deinceps molestus sit, ut agnoscant omnes qui viderint, quoniam servus tuus ego sum, tibi soli vivere & mori cupiens, & omnes te glorificent cum Patre & Spiritu sancto, laudabilem & gloriosum in secula seculorum. Amen.

xviii. Oratione peracta, ejus examen instituendum est, ut si quidem bene successerit, in eadem meditandi ratione perseveres: sin autem malè, errores, eorumque radices abscindas, & emendes.

Primo igitur examinabis an ea omnia servaveris, quæ in præparationibus præmittenda esse docuimus: an puram habueris intentionem: an quid erratum sit in intellectus & voluntatis exercitatione: quo spiritu, quoque affectu ipsa meditatio terminata sit. Secundo, examinandæ sunt distractiones, quales fuerint, quo ex fonte processerint, quæ eis remedia, & qua diligentia adhibueris. Terzio, examinandi pii motus, inspirationes, illustrationes, gustus spirituales, an à bono vel à malo spiritu fuerint, juxta regulas

gulas ab iis traditas, qui de discretione spirituum scribunt. Quartò, ariditates, tedia, desolationes, utrum proveniant ex dæmonum impugnatione, an ex tua culpa, seu negligentia, vel certè ex divina permissione ad tuam eruditionem. Quintò denique, animi decreta, quæ in orationis decursu concepisti, ut scias quo tempore & qua ratione executioni mandari possint & debeant. Ipsa verò decreta & fructus ex oratione perceptos notare oportet in libello ad hunc usum parato. Tum aliquot puncta seliges tota die ruminanda; idque summo opere curabis, ne balsamum devotionis per loquacitatem evanescat. Demum ab oratione placidè transibis ad tui status obligationes, etiam si à spiritu orationis plurimum distent: utrumque enim Dei voluntatis est, & orationi incumbere, & propriæ obligationi satisfacere.

xix. Signa boni successus orationis hæc sunt. Elapsa ejus hora se paratum sentire ad diutius meditandum, si obedientia, & vires corporis id ferrent: spontè distractionibus non consensisse: debitum ordinem & methodum servasse in præparationibus, discursu, colloquiis, affectibus, principio, medio, & fine: varios actus virtutum exercuisse, & proposita practica in particulari formasse: in propositorum executione majorem solito facilitatem, robur, & gaudium sentire, non solum tempore tranquillitatis & consolationis; sed etiam ingruente tentatione & desolatione. Optimè Climacus gradu 28. Quidam, ait, ab oratione exeuntes, veluti ex fornace ignis egrediuntur, sordis ac materiæ levamen sentientes: alii velut à luce illustrati, humilitatis amicti veste inde procedunt. Qui verò absque his duobus effectibus ab oratione exeunt, corpore non spiritu orant.

xx. Si orationis infusæ & supernaturalis gratiam à Deo misericorditer recepisti, summa diligentia eam custodi, ne thesaurum cœlitus immissum tua culpa & socordia amittas. Et primo quidem valde humilis esto, teque omnino tantà gratia indignum agnosce, & fateri te nullate-

nus eam mereri potuisse. Illos deinde, quos huiusmodi donis carere conspicias, ne contemnas, aut minoris æstimes: perfectio enim non in his gratiis extraordinariis, sed in ferventiori amore Dei & majori tolerantia consistit. Cave etiam ne nimium afficiaris erga consolationes & delicias spirituales, quæ infusam orationem comitari solent; sed memor psalmi præcipientis, *Divitiæ si affluant, nolite cor apponere*; divinæ voluntati conformare te stude cum plena resignatione ad carendum in perpetuum talibus donis, & vivendum, si Deo placuerit, in ariditate & desolatione. Quod si tibi subtraxerit Deus gratiam huius orationis, & cœlestes illæ divinarum consolationum aquæ defecerint, fuge otium, & strenuè incumbere solidarum virtutum exercitationi, & orationi mentali magis ordinariæ, donec iterum aspiret dies, & lux Spiritus sancti denuo cordi tuo illucescat. Denique, hoc donum, dum eo potiris, humilitatis velo sapienter occulta, nec ob illud inaniter insolesce: nam quò magis te abicies, eò altius ab eo exaltaberis, qui superbis resistit, & gratiam præstat humilibus.

9. XII. *Aspirationes pro quotidianis Exercitationibus.*

UT in omni actione tua mens nunquam à Deo defleat, eam subinde ad ipsum elevabis ignitis aspirationibus, quas in principio, progressu, & fine cujusque operis ex intimo cordis affectu elicies. In exemplum sequentes propono.

Adjuva, dirige, & conforta me Domine, ut tecum, propter te, & secundum te hoc opus perficiam, quia sine te nihil sum, nihil possum. Suscipe sancta Trinitas unus Deus hoc exiguum servitutis meæ obsequium ad maximam tui gloriæ, sitque mea unica delectatio & merces magna nimis, ut in eo tibi placeam, licet toti mundo displiceam. Mihi pro minimo est, ut ab hominibus judicer, aut ab humano die, neque diem hominis desideravi, tu scis: sed ad te sunt oculi mei, qui habitas in cœlis.

Purga me Domine ab omni impuritate, averte omnem tepiditatem & negligentiam, da vires menti & corpori, illumina intellectum, accende voluntatem, & da huic operi salutarem progressum, ut à te coeptum per te perficiatur.

Accende me, & promove ad omne opus bonum, clementissime Pater, ut in beneplacito dilecti Filii tui tibi placitis actibus semper merear occupari.

Serviat tibi Domine Deus, quicquid ago, lego, & scribo, quicquid cogito, dico, & intelligo, omne opus meum à te incipiat, & in te finiatur.

Hunc meum laborem tibi, Domine Iesu, gratiam faciant omnium electorum tuorum labores & quicquid ab eis pro tui amore, & honore gestum est: omnia enim illorum opera offero tibi, & per te Patri tuo & ad gloriam tuam.

Ab si mihi liceret elongari ab hominibus, & procul à negotiis vivere in solitudine, quales delitiae! sed si tu, Domine, aliter disponis; fiat voluntas tua.

Quàm bonum est, & quàm jucundum tibi nudè, & simpliciter adherere, Deus meus; qui primum principium, & ultimus finis. Atque utinam, cum foris visor maximae pars mei in te quiescat, in quo est vita mea, & gaudium & voluptas.

Da mihi Domine sedium tuarum assistricem sapientiam, ut mecum sit & mecum laboret, ut sciam quid acceptum sit coram te omni tempore.

Poenitet me Domine temporis inutiliter transacti: poenitet quod parum hactenus te dilexi. Utinam deinceps in rebus tibi placitis semper occuper.

Veni coelestis amor, & splendidissima luce tua dissipa tenebras ignorantiae meae, tuoque ardore vivifica languentem animam meam; ut videam semper quid agere debeam, & illud opere compleam.

Domine Iesu, omnes negligentias meas & omnia peccata in sanguine tuo pretiosissimo, & in abyso tuae infinitae charitatis ac misericordiae immergo & projicio, rogans te humiliter, ut ea ad nihilum redigas & absorbeas, & nunquam amplius compareant.

CAPUT III.

DE OFFICII DIVINI RECITATIONE.

§. I. De Preparatione ante Officium.

N I H I L magis necessarium Religioso, quam ut attentè, devotè, & reverenter divinum Officium persolvat; de qua re hic breviter agendum est. Incipio autem à proxima præparatione, quæ nocturnis vigiliis tota præmitti debet, ante reliqua verò officia post redditas Deo gratias, quod te incolumem usque ad eam horam custodierit, ea tantum meditaberis, quæ à puncto quarto & deinceps descripta sunt.

1. Nocturno tempore audito signo quo ad vigiliis excitaris, quod à sancto Dorotheo Angelicum nuncupatur; considera illam esse vocem Dilecti pulsan- & dicentis: *Aperi mihi soror mea sponsa*: statimque surgens præpara illi habitaculum cordis tui, ne si fortè moram feceris in surgendo, ille declinet à te, & animam tuam aridam & desolatam relinquat. Dic ergo illi cum S. Job; *Vocabis me Domine, & ego respondebo tibi: operi manuum tuarum porriges dexteram*: Et cum Psalmographo: *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum, cantabo, & psalmum dicam: exurge gloria mea, exurge psalterium, & cithara, exurgam diluculo*. Quod si timore magis quam amore afficeris; excipe signum illud tanquam tubam illam terribilem, quæ extrema iudicii die in auribus omnium horrendum illud personabit, *Surgite mortui, venite ad iudicium*. Ideoque statim cum festinatione è cubili profiliens, Deique timore concepto, dic: *Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me. Tu terribilis es, & quis resistet tibi? ex tunc ira tua*. His, & aliis huiusmodi affectibus mentem diligentissimè occupabis, ut primitiæ cogitationum diem festum agant Deo.

11. Excitatus à somno considera te in medio laqueorum

esse, quibus invisibiles hostes te ex omni parte irretire conantur : quapropter signo Crucis munitus orationis arma assume, & ignitis aspirationibus ad Dei laudes te excita, de qua re vide quæ supra notavi §. I. cap. I. Dum verò hæc agis, torporem & somnolentiam viriliter excute, elevatis manibus, flexis genibus, expansis brachiis, vel alia simili corporali exercitatione.

III. Quia nihil coinquinatum intrat ad Deum, & bestia quæ tetigerit montem lapidabitur, examina post hæc conscientiam tuam, & si quid culpæ in ea inveneris, plange coram Domino delictum tuum; & si nihil tibi conscius es, cave elationem, & dic cum Propheta: *Ab occultis meis munda me, & ab alienis parce servo tuo.* Tum actum contritionis elice, *Peccatori enim dixit Deus: Quare tu enarras justitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum?*

IV. Viva fide apprehende te versari in oculis Dei, Domini infinitæ majestatis, benefactoris infinitæ liberalitatis, judicis infinitæ justitiæ, patris infinitæ benignitatis, sponsi infinitæ amabilitatis, & propone nullas admittere mentis evagationes.

V. Actum simplicissimæ ac purissimæ intentionis ferventer exerce: omnes cogitationes, verba, & opera tua offer Deo ad honorem, & gloriam ejus, & te perfectè resigna in omne beneplacitum ipsius. Officium verò recitare propone, ut Deum colas & laudes: ut eidem gratias agas pro innumeris beneficiis: ut ei placeas, & gratum exhibeas sacrificium: ut supremam ejus excellentiam & tuam subjectionem protesteris: ut iratum eum mitiges: ut pro peccatis tuis satisfacias: ut Ecclesiæ præceptum adimpleas: ut omnia tibi, & fratribus tuis, vivis & defunctis necessaria impetres: ut virtutum augmentum obtineas: ut tuæ voluntatis cum divina unionem impetrare quandoque valeas. Tum statue cum magna reverentia, attentione, & devotione totum officium persolvere in unionem illius reverentiæ, attentionis, & devotio-

nis, qua Iesus Christus Dominus noster orabat in terris. In honorem quoque beatæ Virginis, & omnium Sanctorum, eorum præsertim, quorum festivitas ea die celebratur: & in memoriam eorum mysteriorum, propter quæ illud officium est institutum.

V I. Audito ultimo signo puta astare tibi Angelos clamantes, *Ecce sponsus venit, exite obviam ei*: atque illico affectionum tuarum aptatis lampadibus curre in locum tabernaculi admirabilis usque in domum Dei. Dic cum sanctis Regibus, *Hoc signum magni Regis est, eamus, & inquiramus eum, & offeramus ei munera*, sacrificium pingue, & holocaustum medullatum. Considera quàm magnum opus sit Deum laudare, ante cuius conspectum virtutes cælorum contremiscunt. Et quis es tu, pulvis & cinis, ut loquaris ad Dominum tuum? Humiliare itaque, & relictis in ingressu chori cunctis terrenis cogitationibus ingredi domum Dei, & dic: *Introibo in domum tuam, adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo*. Deinde adora sanctissimum Sacramentum, & Sanctos, quorum altaria & reliquiæ ibi sunt. Si transis per cæmeterium, ora pro fidelibus defunctis, & dic: *Salvete Christi fideles animæ, quæ hic & ubique requiescitis; Iesus, qui pro vobis passus est, vos consoletur, & requiem vobis æternam donare dignetur per intercessionem B. Mariæ, & omnium Sanctorum, quam adeptæ memores mei estote. Amen.*

V I I. Cum perveneris in chorum, considera universalem Ecclesiam, unam eandemque esse, & quæ in cælis coronata triumphat, & quæ adhuc in terris militans suspirat ad patriam. In ea omnes creaturæ pro modulo suo Deum collaudant, Angeli, homines, bestiæ, & universa pecora, volucres cæli, pisces maris. Latere igitur, quod sic ab hominibus glorificetur Deus, & desidera omnium Justorum omniumque Beatorum, & Angelorum fervorem & charitatem habere. Divinum denique auxilium implora, ut ipse qui solus potest, tumultuantium cogita-

tionum & affectionum comprimat turbam, insidiantes coerceat daemones, intellectum illuminet, inflammet affectum, & omnia interiora atque exteriora tua sub certa compositionis disciplina moderetur.

§. II. *Oratio ante Officium.*

Gratias tibi ago Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, ob innumerabilia beneficia tua, præsertim verò quia usque ad hanc horam me custodire & à multis periculis misericorditer præservare dignatus es. Insuper elegisti me in sortem tuam, ut ministrarem in templo tuo, tibi que laudes canerem die ac nocte. Ego autem tanto benefactori ingratus in terra Sanctorum iniqua gessi, & delicta mea creverunt usque ad cælum. Ideo percutio pectus meum, & procumbens humiliter ante thronum majestatis tuæ, infinitam clementiam tuam deprecor, ut facias cum me indignissimo servo tuo secundum multitudinem misericordiæ tuæ, quoniam corruptæ sunt cicatrices meæ à facie insipientiæ meæ. Ne derelinquas me Domine Deus meus, ne discesseris à me. Non enim mortui laudabunt te, neque narrabunt misericordiam tuam qui descendunt in infernum, sed vivens, vivens confitebitur tibi, sicut & ego hodie, & psallam nomini tuo quandiu fuero. Obsecro igitur, ne me cantantem laudes tuas projicias à facie tua, sed propter tuam bonitatem, & inexplicabilem perfectionem, per Jesu Christi Salvatoris nostri Incarnationem, vitam, & passionem: per beatæ Mariæ semper Virginis, Spirituum beatorum, omniumque Sanctorum merita & intercessionem sanctifica me, & emunda ab omni inquinamento mentis & corporis: da sermonem rectum & benesonantem in os meum, ut placeant verba mea in conspectu tuo: excita me ab omni torpore, & pigritia: expugna impugnantes me, & comprime impetum inimicorum. Fac mecum signum in bonum, ut videant qui oderunt me, & confundantur: sensus externos sub omni disciplina &

honestate compone. Reple mentem & memoriam, placitis tibi objectis & imaginibus. Illumina intellectum splendore gloriæ tuæ, & amoris tui facibus voluntatem accende. Inclina aurem tuam ad preces meas, & præsta ut intimo affectu te adorem, te glorificem, tibi gratias agam, tuamque benignitatem pro me, & omni populo efficaciter implorem. Esto mihi in Deum protectorem, ut in voce laudis reddam tibi vota mea, obsequium servitutis meæ. Ego sum, ego sum, qui Domino canam, psallam Domino Deo Israël. Tua est Domine magnificentia, & potentia, & gloria, atque victoria; & non est qui possit resistere voluntati tuæ. Tibi laus debetur ab omni creatura; cuncta enim, quæ in cælo sunt, & in terra, tua sunt. Tibi sancti & humiles corde, tibi spiritus & animæ justorum gloriam concinunt sine fine. Ego quoque, licet peccator, te summopere laudare desidero, & sic honorem afferre tibi, quoniam tu dixisti, Sacrificium laudis honorificabit me. Accipe itaque laudationem meam, vitulos labiorum meorum, & quia vir pollutus labiis ego sum, sanctifica me, & mitte Angelum tuum, qui calculo ignito emundet cor meum, & faciat me dignum laudibus tuis. Scio Deus meus, quod probes corda, & diligas simplicitatem. Unde & ego in simplicitate cordis mei lætus offero hoc officium, quod nunc debeo ex Ecclesiæ tuæ præscripto recitare. Illud inquam offero in unione illius perfectissimæ laudis & dilectionis, quibus altissima Trinitas se laudat, & amat: in unione omnium laudum, orationum, & exercitiorum Domini nostri Jesu Christi, beatissimæ Virginis, omnium Angelorum, & Sanctorum, eorum præsertim quorum hodie memoriam agimus, quæ tibi obtulerunt, & offerent ab initio mundi usque in æternum: in unione omnium bonorum, quæ à fidelibus tuis sunt, facta sunt, & perficientur: in plenitudine sensuum, quos intendit Spiritus sanctus, juxta intentionem Ecclesiæ & superiorum meorum, & secundum meam specialem intentionem, & omnium proximorum

indigentiam. Suscipe illud, summe Deus, in omnigenam hostiam & oblationem, ad maiorem tui gloriam, in memoriam Incarnationis, vitæ, & Passionis Domini nostri Jesu Christi; ad honorem beatæ Virginis, & omnium Sanctorum; ad nostram, & omnium pro quibus intendimus, vel debemus, vel tu scis, & vis nos orare debere, salutem, pacem, prosperitatem: itemque in refrigerium omnium animarum existentium in Purgatorio, pro conversione omnium infidelium, & pro pace & prosperitate totius mundi. Et nunc, Domine, memor esto mei, & exaudi me: nec enim ex affectu meo, vel in justificationibus meis fiduciam habeo orandi ad te; sed ex affectu, pietate, & devotione piissimi cordis Filii tui Domini mei Jesu Christi, & purissimæ Matris ejus, & omnium justorum, qui tibi placuerunt ab initio, de quibus scriptum est: Desiderium pauperum exaudivit Dominus, præparationem cordis eorum audivit auris tua. Attende Domine, & ne repellas orationem meam, quam servus tuus orat coram te hodie, tibi gratias agens pro omni bono quod es, quod habes, quod operaris: pro omnibus, quæ pro nobis pertulit Unigenitus Filius tuus in assumpta humanitate: pro omnibus donis à te collatis, & conferendis Deiparæ Virgini, Angelicis spiritibus, Sanctis hujus diei, meis specialibus advocatis cunctisque electis tuis, atque universis, rationalibus & irrationalibus creaturis. In peculiarem quoque commemorationem talis mysterii, vel objecti hac hora recolendi.

Eia ergo piissima Virgo Maria mater Dei, & Advocata nostra, suscipe me in materna tua custodia, & directione; & has canonicas preces tuæ efficacissimis orationibus unitas offer Filio tuo, ad nostram omniumque salutem. Purgate me Angeli sancti, excelsi Principes, & domestici Dei, succendite cor meum, & laudes meas ante thronum Dei in thuribulis aureis adolete. Angele sancte, custos fidelissime, respice inimicos meos, quoniam multiplicati sunt, apprehende arma & scutum, & exurge in adjutorium mihi. Vos

omnes felicissimi cives supernæ civitatis, qui statis in domo Domini, in atriis domus Dei nostri: Vos beatissimi N. & N. quorum me patrocinio & tutelæ jam pridem commendavi: Vos N. & N. qui hac die de carnis ergastulo in veræ libertatis patriam evolastis; per ipsum vos rogo, qui vos elegit, memores mei estote, & orate pro me cæterisque miserrimis peccatoribus, ut vestris intercessionibus adjuti, levare corda nostra cum manibus in oratione possimus. Præstante Domino nostro, quem jugiter laudare desideramus benedictum, laudabilem, & gloriosum per infinita secula seculorum. Amen.

§. III. *Praxis Attentionis.*

I. **T**Riplex est attentio: materialis, formalis, & finalis. Praxis materialis in hoc dumtaxat sita est, ut omnia verba integrè, perfectè, & distinctè pronuncientur, ita ut à sociis audiri, & percipi possint. Ad hanc tenentur omnes ignari linguæ Latinæ, sub gravioris culpæ reatu, ut per se constat.

II. Praxis formalis à D. Augustino Conc. 3. in Psal. 30. sic explicatur. Si orat psalmus, orate; si gemit, gemite; & si gratulatur, gaudere; & si sperat, sperate; & si timet, timete; omnia enim quæ hîc conscripta sunt, speculum nostrum sunt. Eandem Cassianus probat & docet capite II. decimæ Collationis. Omnes, inquit, psalmorum affectus in se suscipiens ita incipiet decantare, ut eos non tanquam à Propheta compositos, sed velut à se editos, quasi orationem propriam profunda cordis compunctione depromat; vel certè ad suam personam æstimet eos fuisse directos, eorumque sententias non tunc tantummodo per Prophetam, aut in Propheta fuisse completas, sed in se quotidie geri, implerique cognoscat. Eundem namque respicientes cordis affectum, quo quisque decantatus, vel conscriptus sit psalmus, velut auctores ejus facti præcedemus magis intellectum ipsius, quàm sequamur. Hæc Cassianus, ex quibus liquet hoc

genus attentionis nonnisi doctoribus convenire; qui sensum psalmorum literalem, & mysticum percipiant, & sanctorum Patrum in ipsos lucubrationes frequenti manu versarint. Est autem hæc attentio cæteris omnibus faciliior, utilior, atque evagationibus minus subjecta, sanctorumque Patrum documentis, ac Ecclesiæ spiritui magis conformis.

III. Postremus attentionis modus doctis & indoctis communis est, per quem finem orationis respicimus, qui est Deus. In viris doctis formalem attentionem non excludit, sed perficit. Doctores spirituales varias methodos adinvenerunt respiciendi jugiter Deum dum oramus, vel certis quibusdam signis materialibus adhibitis, quæ mentem percellant: vel assumptis objectis ex vita, & Passione Christi: vel selectis quibusdam contemplationibus ex divinis attributis: quæ omnia hîc transcribere, ut nimis laboriosum, ita & inutile foret. Hæc enim exercitia vix ad praxim reduci possunt sine distractione, aut gravi capitis offensione: nam continua attentio ad illas signorum distinctiones, si diu adhibeatur, caput lædit; si verò interrumpatur, inde sequantur distractiones.

§. IV. Vnde eliciantur Devotionis affectus.

Quinque sunt fontes è quibus inter psallendum hauriri poterunt devotionis affectus. Primus fons copiosior cæteris, sunt ipsimet psalmi, qui cum diversis deserviant affectibus, aptissimi sunt ad excitandam in corde devotionem. Ut si psallas versiculum illum, *Domine non est exaltatum cor meum*; sic poteris affectus excitare: Utinam numquam fuisset exaltatum cor meum! ô si cor meum numquam exaltaretur! Væ mihi, quia revera exaltatum est cor meum? Quando fiet istud, Domine, ut non exaltetur cor meum? Secundò, poterunt affectus educi ex singulis verbis, cum præsertim sub unica voce multiplici notarum decursu protrahitur cantus: ut si hoc nomen, *Pater*, audiatur in cantu, protinus assur-

gere debet animus ad tanti Patris amorem & reverentiam : ad orandum fiducialiter pro necessitatibus nostris : ad generosum terræ contemptum ; ad supernæ hæreditatis desiderium , quam Pater filiis suis præparavit in cælo. Tertio, eliciuntur adjiciendo verbis psalmorum quædam adjectiva, ut si legas versum, *Miserere mei Deus*, dices, Deus bone & misericors, cui proprium est misereri semper & parcere : benignissime Domine, suavis, & clemens, miserere mei nequissimi, immundi, & abominabilis peccatoris, qui tam multipliciter te optimum Patrem offendi. Quarto, eruuntur ex circumstantiis orationis, considerando nimirum quis oret, quem, pro quibus, quid petat, cur, quando, & alia ejusdem generis. Tandem hauriri potest affectus ex objectis vitæ & Passionis Christi, quæ possunt singulis officiis assignari. Illud porro notandum, ut pro diversitate orantium mutentur affectus secundum exercitia triplicis viæ, purgativæ, illuminativæ, & unitivæ. Incipientes enim flere peccata, debent & ingemiscere ac timere : proficientes virtutum augmentum petere, seque Domino ad heroicas virtutum actiones magnanimè offerre : perfecti verò ad unionem cum Deo ardenti amore suspirare.

§. V. *De privata Officii recitatione.*

Qui privatim Officium extra Chorum recitant, tamen si supra scripta omnia servare non possint, satagere nihilominus debent, ut suæ pensum servitutis reverenter, attentè, & devotè reddant, integra verba distinctè pronunciantes, statutam servantes horam, nisi necessitas excuset, & locum aptum quærentes, atque à distractionibus remotum. Utantur etiam situ decenti cum timore divino flectentes genua, ut Regulæ suæ capite 50. sanctus Benedictus decernit. Hoc autem præceptum tanto olim rigore servabant Cistercienses, ut etiam iter agentes, & equitantes horis constitutis descenderent, ut flecterent genua. Cum vero Cluniacensibus hujus Mo-

nasticæ sanctionis transgressionem objecissent, Petrus Venerabilis his verbis respondit, lib. 1. epist. 28. De genuflexionibus regularium horarum quidquid regula jubet omnimodis custodimus, & antequam horam decantare incipiamus, ubicumque simus, cum timore divino genua flectimus. Prohibet hoc aliquando nimius imber, condensa nix, lutulenta tellus, & tunc loco moetanæ psalmum Misere mei Deus decantamus, ut tali commutatione præceptum quod implere non possumus, recompensemus. Cave itaque, ne, dum privatim recitas, cursim & perfunctorie Officium tuum persolvas, sed quantum fieri poterit, præscripta documenta observes, præmissa præparatione, & una ex suprascriptis attentionibus adhibita, ne oratione tua Deum provoces ad iracundiam.

§. VI. *De fine cujusque Officii.*

Meliorem esse finem orationis quam principium, sapientissimus mortalium asseverat: pendent enim à fine omnia, & quod postremo adjectum est secum rem totam traxisse videtur. Studet orator ea præclara facere, quæ sunt in fine orationis, ut cum plausu recedat. Athleta, si vel omnibus victis victus fuerit ab ultimo, nonne se ipsum, & gloriam perdit? Ita oratio laudabilis non erit, nisi optimo fine terminetur.

I. Officio igitur peracto recogita primò quid in recitatione transgressus sis, quot & quales defectus in attentione, devotione, & reverentia commiseris, & de iis veniam pete cum dolore & contritione, ac proposito emendationis. Si quid autem omissum, vel cum culpabili distractione persolutum est, statim supple, & culpam penitentia delere non differas.

II. Gratias Deo age, qui te suis laudibus quantumvis indignissimum, interesse & eas immundo ore decantare permittit. Deinde tuum obsequium per manus B. Virginis, & omnium Sanctorum, eorum præsertim quorum festivitas celebratur, Domino offer in unione meritorum

Christi juxta intentiones initio præfixas.

III. Defectus, quos commisisti, quam primum explere studeas cum proposito emendationis.

§. VII. *Oratio post Officium.*

Gratias tibi ago Domine Deus misericors & clemens, patiens, & multæ miserationis, quod meas indignas orationes audire dignatus sis; & de manu mea laudum tuarum sacrificium suscipere. Unde mihi hoc, ut invenirem gratiam ante oculos tuos, Domine mi, qui consolatus es me, & fiduciam præbuidisti orandi te? Dimitte Domine, secundum magnitudinem misericordiæ tuæ quidquid in tuo servitio scienter vel ignoranter peccavi, & admitti jubeas ante conspectum Majestatis tuæ deprecationem servi tui. Vide afflictionem meam amaram nimis, & omnes transgressionem meas in vulneribus ablue dilectissimi Filii tui. Suscipe preces, & laudes, quas effudi coram te, cum laudibus, & orationibus Domini mei Jesu Christi, Beatissimæ Matris ejus, beatorum Angelorum, & omnium Sanctorum, eorum præcipue quorum hodie festivitas celebratur: ad majorem tui gloriam, & supremam patriam, ad totius Curiæ cœlestis venerationem, ad meam, meorumque omnium utilitatem & salutem, sicut tu scis, vis, & potes. Recordare fragilitatis meæ, & ignosce confitenti per unice tibi dilectum Jesum Christum Filium tuum, in cujus mellissimum cor officium meum, & omnia opera mea trado, ut ea emendes, suppleas, purifices, & acceptes. Pie Jesu Fili Dei, & Mariæ Virginis, dignare de manu clementissimæ Matris tuæ suscipere hoc tepidum & distractum officium, & unum tuis ardentissimis orationibus Patri tuo repræsentare. Responde quæso, satisfac & supple pro me plenissime. Tu verò Pater benignissime respice in faciem Christi tui, & miserere mei, atque omnium pro quibus orare debeo; gratiam tribuens te dignè semper laudandi, & glorificandi, per ipsum, & cum ipso, & in ipso, cum quo, & Spi-

ritu sancto unus es Deus, unus es Dominus, laudabilis,
& gloriosus, & superexaltatus in sæcula. Amen.

C A P U T IV.

D E F I N E D I E I.

§. I. *De Examine Conscientiæ.*

Perfectio & puritas Christianæ vitæ hoc à nobis exi-
geret, ut quæcumque agimus, attentè semper exami-
naremus, ita ut vita nostra continuum examen esset: sed
quia paucorum est ista virtus, id saltem in fine diei agen-
dum est. Die igitur peracto singulas actiones tuas, inter-
nas & externas cum omnibus circumstantiis attentè discuti-
es, & quas à regula perfectionis descivisse repereris,
acri censura coram Deo reprehendes.

1. Hoc autem examen inchoaturus cogita te ab Angelo
tutelari ad divinæ clementiæ tribunal accersiri ad reddend-
am rationem, certa tibi oblata spe obtinendæ veniæ, &
misericordiæ, dummodo errata tua contritione eluere,
pœnitentia expiare, & fervore spiritus compensare stu-
dueris. Ideò cum recta intentione, & unica fide præsen-
tis Dei tanquam amantissimi Patris, cum magna humili-
tate, reverentia, & fiducia prosterne te ante thronum
divinæ gratiæ inter phalanges Sanctorum, qui mediante
hoc exercitio suas olim stolas in sanguine Agni dealba-
runt.

1. 1. Examinandæ conscientiæ quinque sunt partes. Pri-
ma est commemoratio beneficiorum Dei, & humilis ac
fervida gratiarum actio. Tua enim improbitas divinæ
liberalitati collata majorem tibi pudorem incutiet. Gra-
tias autem ages pro beneficiis communibus & particula-
ribus, tum præteritis, tum illius diei; imò & pro futuris;
pro occultis item, & ignotis, idque brevissimè, & ferven-
ter, hac vel simili oratione. *Gratias tibi ago, Domine Deus*

meus; pro universis beneficiis tuis, quæ mihi hodie, & toto tempore vitæ meæ misericorditer contulisti. Tu enim, benignissime Pater, ex æternitate vidisti, & dilexisti me: tu ex nihilo me creasti, & usque ad hanc horam conservasti, atque propter me omnia sapientissime regis & gubernas; tu me redemisti pretioso sanguine Filii tui: tu me Christianum, & religiosum, & Sacerdotem fecisti; atque in hoc statu ab innumeris peccatis, & defectibus preservasti, vitæ perfectæ desiderium dedisti, bonos instinctus & sanctas inspirationes immisisti, emendationem meam patientissime expectasti, longiusque spatium tibi serviendi, & lucra spiritualia congregandi tribuisti. Sit nomen tuum benedictum in secula, quia gratiæ tuæ munitus præsidio à multis hodie calamitatibus & miseriis, corporalibus & spiritualibus, te preservante liber evasi. Pro singulis etiam naturæ, & gratiæ donis, his præsertim quæ ipse cæcus non video, & ignoro; pro innumeris beneficiis, mihi & omnibus creaturis exhibitis & exhibendis, ex totis præcordiis meis gratias ago, & meo & omnium creaturarum nomine & affectu: atque id continuare desidero purè propter te in omnem æternitatem.

III. Secunda pars est postulatio gratiæ, quia culpas tuas dignoscere valeas, & defectus investigare. Nam cum pravum sit cor hominis & inscrutabile, & amor proprius in discernendis delictis tenebras offundere, & excusationum tricas necere soleat, vix poteris lapsus tuos dignoscere, nisi desuper lucem immittat Pater luminum, qui scrutatur renes & corda. Sic igitur post gratiarum actionem orationem prosequeris. Nunc verò, Domine, his beneficiis tuis, per eandem charitatem tuam æternam erga me, aliud adijunge, illuminans tenebras meas & gratiam tribuens, omnia peccata & negligentias meas agnoscendi, detestandi & emendandi, ut tibi deinceps per omnia placeam, & dignos faciam poenitentiae fructus.

IV. Terria pars in ipsa discussione conscientiæ sita est, qua te ipsum intus & in cute agnoscere studeas. Ea facilis, & fructuosa erit, si ordinatè, succinctè, & exactè insti-

instituantur. Exactè, ita singula expendendo, ac si ea subito in confessione explicare deberes. Succinctè, non immorando diutius quàm par sit in singulis defectibus excutiendis. Ordinatè, certam methodum servando, quæ triplex esse potest. Prima, ut discutiantur priori loco cogitationes & affectus, tum verba prolata & audita, demum opera, & omissiones. Secunda plura continet capita. Nam primò discurrere debes circa cogitationes, si fuerint charitativæ ad Deum bonæ ad proximum, humiles ad teipsum, puræ ad carnem, & mundum. Secundo circa sensus, si fuerint disciplinati, custoditi, verecundi, non curiosi, non in varia, & vana objecta dispersi. Tertio circa locutionem, si fuisti in ea brevis, tardus, circumspèctus. Quartò circa opera, si operatus es quod debes, quod licet, decet, & expedit. Quintò circa conversationem, si fuisti in ea maturus, humilis, & benignus. Sextò circa omissiones, quàm negligens fuisti in lectione, oratione, & executione boni operis; in corde custodiendo, tempore expendendo, fine intendendo; ad dolendum de peccatis, ad resistendum tentationibus, ad proficiendum in virtutibus. Septimò metiri debes quantum quoque die defeceris à priori fervore, profeceris in intento fine, abjeceris de solitis imperfectionibus. Tertia, quæ videtur commodior, est ut discurrendo per singulas actiones & exercitia, diligenter inquiras quid singulis horis ab ultimo examine elapsis peccaveris contra Deum, proximum, & teipsum; cogitatione, verbo, opere, & omissione. Cæterum non sufficit in singulis actionibus examinandis commissa peccata invenire eorumque radicem, quamvis hic sit finis præcipuus examinis; sed ratio insuper habenda est omnium quorumcumque defectuum, & inquirendum, an defuerit eis aliqua perfectio, an tepidè peractæ sint, an irrepsit inanis gloria, vel finis distortus, & minus recta intentio. Vide etiam, & considera, an aliquod bonum supererogationis data occasione omiseris, an in omnibus elegeris quod perfectius est;

C. Bona Opusc. Spirit.

F

& si quod Dei beneficium in ipsa actionum discussione occurrit memoriæ, statim pro illo breviter, & ferventer Domino gratias age. Hæc si servaveris, eam conscientia teneritudinem assequeris, quæ quoslibet nævos mentis oculis statim subjiciet expiandos.

v. Sequitur quarta pars, quæ in dolore consistit, & detestatione peccatorum, ac proposito emendationis. Quare expedita conscientia discussione summo cum fervore doloris actum elicies, non solum de occurrentibus noxis, & imperfectionibus, sed etiam de peccatis occultis, & de reliquis totius vitæ, tuis & alienis, qui dolor ex amore Dei profectus ipsi Deo summopere placet. Formula hæc esse potest. *In his, & aliis multis, quæ propter cæcitatem meam ignoro, peccavi hodie coram te, Domine Deus misericordia mea, & pro omnibus bonis quæ tribuisti mihi, mala tibi retribui, & ingratitude. Doleo de his omnibus, & ea detestor super omnia alia mala propter te Domine, quem super omnia bona diligo, nec mea solum peccata maximopere mihi displicent, sed & omnia totius mundi, quæ utinam impedire possem, ut omnes te infinitè amabilem agnoscerent, amarent, glorificarent. Ignosce mihi, & omnibus, Pater misericordiarum, omnes enim offensas hujus diei, & totius vitæ meæ, ac totius mundi in abyssum projicio infinitæ misericordiæ tuæ, & per mortem Filii tui rogo te, dimitte quicquid peccatum est, & da gratiam, ut deinceps purius vivam. In te confido Domine, & sperans in adjutorio gratiæ tuæ firmissime propono non peccare amplius, & mores meos emendare.*

vi. Quinta demum pars, est castigatio aliqua, sive multa & pœnitentia pro peccatis commissis, cum qua simul offeres merita Christi, & Sanctorum hoc modo. *In satisfactionem vero peccatorum meorum offero tibi Deus meus, Vitam, Passionem, Crucem, & Mortem Domini mei Iesu Christi, merita beatæ Virginis, & omnium Sanctorum, illorumque plenarias & tibi gratissimas satisfactiones, totam insuper vitam meam, animam meam, & corpus meum ad omne beneplacitum tuum, in tempore & æternitate, cum*

vero & insatiabili desiderio plenius iustitia tua satisfaciedi; & hanc mulctam, quam mihi impono. Mulcta autem hæc erit, orationem Dominicam cum Angelica salutatione, vel aliquem psalmum flexis genibus recitare, terram aliquoties osculari, cilicio per diem carnem affligere, & alia ejusdem generis.

§. II. De Examine particulari.

NUllum efficacius remedium ad vitia extirpanda, & acquirendas virtutes reperitur, quam singulari certamine unumquodque vitium aggredi, & quotidie contra ipsum pugnare, donec expugnetur, instituto de hac re examine particulari: quo in negotio ut te prudentius & securius geras, tum in electione vitii impugnandi, tum in ipsa examinis praxi, sequentes industrias observabis.

1. Ideo sancti Patres hoc examen summo opere commendant, quia medium expeditissimum est & efficacissimum ad extirpanda vitia, ad evellendos defectus, ad inferendas animo virtutes, & ad omnimodam perfectionem brevi tempore consequendam. Est igitur ejus materia valde copiosa, & latissimè patens; omnia videlicet vitia, & defectus, ut eradicentur: sensus, potentiæ, & passiones, ut rectè ordinentur: virtutes omnes, ut acquirantur: quotidianæ actiones, ut optimè fiant, & ubi opus fuerit, refoventur.

Inter hæc autem servare hunc ordinem debes, ut hoc singulare certamen ab eo inchoes vitio, quod tibi magis infestum est. Et si à pluribus infestaris, à faciliore incipiendum, quo superato, animum sumes ad cætera difficiliora profliganda. Si vero æquè gravia & difficilia sint, illud prius invade, quod reliquorum radix & fons est. Vitiis autem extirpatis, in quæ frequentius labi consueveras, cujuscumque sunt gula, ira, superbia, & pigritia in rebus agendis, examen institue circa transgressionem illius regulæ, quam sæpius violare soles, qua in re pri-

num locum dabis transgressioni silentii ; est enim hoc simpliciter necessarium ad gratiam devotionis , & unionem cum Deo comparandam. Cum porrò à te abegeris frequentem lapsum in vitia , & omnem regulæ violationem , assuesce per hoc examen quotidiana & ordinaria opera rectè facere : quibus feliciter peractis , tunc primum , & non ante ad virtutum acquisitionem accede. Et primo quidem actus internos & externos pœnitentiæ exercebis , secundò humilitatis , tum obedientiæ , indifferentiæ & patientiæ , quæ sunt solidiores , & magis necessarie , & ex his ad alias progredieris.

I I. Electo vitio , seu virtute , de qua examen instituendum est , ejus naturam , gradus , signa , actus , effectus , proprietates , occasiones , motiva , & incitamenta prænoscere oportet ; Considerabis etiam à quanto tempore in te regnet illud vitium , quod impugnare proposuisti , an & quomodo creverit ; quibus locis & occasionibus te magis infestet. Quæ sit ejus virtutis quam vis adipisci , utilitas , excellentia & necessitas ; qui gradus insigniores , & tuæ indigentiae conformiores , quos pro examine seliges , & in charta notabis. Quod si plures sint unius vitii vel virtutis actus , utile erit eos per partes aggredi , ut faciliùs exscindi valeant. In eadem charta tot lineas duces , quot sunt dies hebdomadæ , ut in his possis quotidianas transgressiones singulis diebus annotare.

I I I. Frequenter considera , an proficias , & cureris ; an assumpta remedia sufficiant , vel alia adhibenda sint. Huc dirige omnes orationes tuas , & exercitia pietatis ; atque initio saltem diei occasiones prævide lapsum ; vel victoriarum cum petitione ad id auxilii divini. Sæpe item propositum vincendi renova , & ne memoriæ defectu hoc omittas , juvare hanc poteris vel signis certo loco positis , vel funiculo , sive catenula ad brachium circumligata. Cum vero agnosces te deliquisse , manu pectori adnota doleas de lapsu , quod aliis præsentibus , nec advertentibus facere potes : statimque elice actum cor-

trarium illi defectui, ut eadem opera & habitum prævum extirpes, & bonum acquiras

I v. In exercendis virtutum actibus nimia contentio, & coacta quædam servitus fugienda est, quæ caput fatigat, libertatem spiritus tollit, & piæ voluntatis affectus impedit. Ideo non debes ad certum pensum actuum te serviliter adstringere, quasi eos præterire nefas sit; sed eum modum serva, quem tibi commodiorem expertus fueris. Mihi faciliior & utilior iste videtur, si quidam actus brevissimè & ferventissimè eliciantur, vel ante singulas horas canonicas, vel quoties horæ signum dat horologium, hac ferè verborum internorum formula, exemplum sumendo ab humilitate. *Domine non sum dignus aspicere altitudinem celi. Domine non sum dignus calcare hoc pavimentum, per quod transeunt tot servitui me longè meliores. Paratus sum Domine Deus meus, ad omnem vilipensionem, & contemptum, quia sic exigunt peccata mea. Da ut contemnar ab omnibus, & pro te ad nihilum redigar. Fac me tanquam pavimentum mundi, ut ab omnibus conculcer & indignissimè tracter.*

v. In extirpatione unius vitii tandiù immorari debes, donec facilè valeas insurgentem ejus impetum coercere, ita ut nec semel quidem in illud labi per notabile tempus contingat. Solent quidem diu sopita vitia aliquando reviviscere; sed non ideo desperandum est, nam contra illa pugnamus, non ut penitus vincamus, sed ne vincamur. Virtutis autem exercitatio tam diu durabit, quoadusque possis secundum eam absque difficultate operari.

v i. Hoc examen tria tempora complectitur. Primum est matutinum statim ac à somno surrexisti, quo proponere debes diligentem tui custodiam circa vitium, vel virtutem, quod evellere, vel quam acquirere desideras; pro qua re gratiam petes à Deo cum profunda humilitate, & tui diffidentia. Secundum est pomeridianum ante vel post prandium, quo rationem exiges à te ipso om-

nium transgressionum circa prædictam materiam, singulas diei partes percurrere ab hora qua surrexisti usque ad præsentem : & quoties lapsus fuisti , tot puncta in linea notabis. Tertium est vespertinum , cum mox cubitum iturus es , quo eodem modo discuties conscientiam tuam numeratis vicibus , quibus post priorem discussionem deliquisti , hisque notatis separatim in linea ad hoc præparata.

V I I Modus in discussione tenendus hic est , ut primò gratias agas , tum lumen , & gratiam defectus tuos cognoscendi ab eo petas , qui illuminat abscondita tenebrarum. Sequitur discussio , post quam concipiendus est dolor de admissis , proponenda emendatio , & assumenda brevis aliqua pœnitentia. Sunt qui hoc examen cum quotidiano conjungunt , idque necessarium erit personis occupatis. Sin autem separatim fiat , brevissimis suspiriis poterit expediri hoc modo. *Quàm bonus & liberalis erga me huc usque fuisti, Deus meus infinite amabilis ! humiliter id agnosco , reverenter suspicio , & toto cordis affectu gratias ago. Dignare , Domine , miserationibus tuis plurimis & maximis hanc ad dere gratiam , ut lapsus contra propositum meum cognoscam & emendem.* Inito autem numero lapsuum sic dolorem excitabis. *Quàm ingratus fui erga te , dulcissime Deus , quàm quotidie abutor bonitate tua ! Intimè doleo de his , & omnibus defectibus meis, purè propter te , & propono deinceps cautius vivere & me seriò emendare. Ignosce Domine , & perfice desiderium meum.* Si verò nulum deprehendis lapsum, gratias age. *Tibi laus , honor , & gloria , clementissime Pater , qui me sic præservare , & gratia tua adjuvare dignatus es. En paratum cor meum ad omne beneplacitum tuum : tu me custodi , fove , & conserva præsidio gratiæ tuæ , ut tibi perfectè serviam , & placeam , & nunc , & in æternum.* Post hæc collatio institui debet , quæ in hoc consistit , ut defectus in secunda discussione repertos cum defectibus primæ conferas , unius diei culpis die præcedentis lapsus compares , hanc hebdomadam

eum altera quæ præcessit, ut sic discernere queas an proficias vel deficias. Tandem juvabit ad faciliorem emendationem tot opera pœnitentiæ sponte assumere, quoties ea die in defectus, seu commissione, seu omissione, circa propositam materiam incidisti.

§. III. *Exercitium Vespertinum.*

Absoluto conscientiæ examine, antequam cubitum eas, hoc exercitium peragendum est.

I. Gratias Deo ages pro omnibus beneficiis, naturalibus & supernaturalibus præstitis tibi, domui in qua habitas, civitati in qua es, ordini seu congregationi tuæ, reliquis mundi hominibus, amicis & inimicis, vivis & defunctis. Deinde à Deo petes propter merita Christi & omnium Sanctorum, remissionem omnium peccatorum tuorum, domus, Civitatis, Congregationis, & cæterorum ut supra. Tum Deum rogabis, ut propter eadem merita concedat ea quæ petis, & quibus indigent omnes suprâ dicti. Denique offeres Deo merita Christi & Sanctorum, pro beneficiis tibi & reliquis concessis: pro peccatis à te & aliis commissis: & pro necessitatibus tuis, & cæterorum. Hæc autem omnia in frequenti oratione continentur.

Oratio.

Exaltabo te Deus meus rex, & laudabo nomen tuum in sæculum sæculi; quia de excelso cælorum habitaculo respicere dignatus es super me indignissimum servum tuum. Venite, audite, & narrabo, omnes qui timeatis Deum, quanta fecit animæ meæ. Ab æterno ordinavit me; ex antiquis, antequam terra fieret; & videns me in communi & infelici sorte filiorum Adam ob labem originalem damnationi obnoxium, ab aliis innumeris pereuntibus segregavit me, & dilexit me priusquam essem. Cum verò jam esse cœpissent, aliis pluribus præmatura morte raptis, me ad gratiam baptismatis perduxit, &

F iiij

in gremio Ecclesiæ constituit ; corpusque aptavit mihi integrum , & ad animæ functiones idoneum ; & sol intelligentiæ ortus est mihi , ut scirem viam justitiæ , & semitas perfectionis. Crescente autem ætate creverunt erga me miserationes ejus , & cum sacrilega perversitate ab eo recessissem in regionem dissimilitudinis , præferens creatori creaturam , hostem Redemptori , ipse me attraxit ad se , & in sortem suam vocavit , ut filius ejus per gratiam nominarer & essem. Vicit nimirum malitiam meam charitas ejus , & benignitas ipsius peccata mea superavit. Quid retribuam tibi Domine Deus meus pro omnibus quæ tribuisti mihi ? aut quis me separabit à charitate tua ? Tu propitiatus es iniquitatibus meis , tu liberaisti me de inimicis meis , tu sanasti omnes infirmitates meas , tu sanguine pretiosissimo Filii tui redemisti de interitu vitam meam , & replevisti animam meam omni benedictione. Tu in dulcedine tua mensam parasti mihi habentem omne delectamentum , mensam prorsus divinam , in qua anima mea de te Deo meo saginatur. Et quis sum ego , vilissimus terræ vermiculus , ut invenirem gratiam in oculis tuis , & tot bonis cumularer ? Tuam itaque magnificentiam in æternum cantabo gratias tibi agens pro innumeris , & maximis beneficiis quæ ex momento conceptionis meæ usque in hanc horam de tua benignitate suscepi , pro innumerabilibus , quæ in hoc temporis momento à te suscipio ; pro infinitis , quæ usque in finem vitæ meæ & per totam aternitatem sum accepturus. Gratias item ago tibi pro universis donis immensæ largitatis tuæ quæ liberali manu tua contulisti huic domui , in qua nunc habito , & omnibus in ea habitantibus ; huic congregationi , & membris ejus ab ipsius origine usque in præsentem diem ; huic item civitati ; quam magnifica gratia tua cum civibus , & incolis ejus protegis , & conservas ; cunctis quoque hominibus , justis & improbis , amicis & inimicis , vivis & defunctis , ac universis creaturis tuis quas è nihilo produxisti , non

propter te, qui bonorum nostrorum non eges, sed ut mihi, & electis tuis servirent, & nos tibi. Omnia hæc, & alia beneficia quibuscumque concessa tanquam mea suscipio, & eo magis te laudo & glorifico, quominus quidam ex illis, quibus benefecisti, te agnoscunt, & benedicunt. Et hæc quidem præstitisti mihi, quamvis ego pulvis, & cinis, & vapor ad modicum parens, injurius tibi fuerim, & quotidie peccatis meis contristaverim Spiritum tuum. O quam doleo ex amore tui, quod unquam offenderim te, & mandata tua prævaricatus sim! Ignosce Domine, placare Domine, attende, & fac propter temetipsum: & per merita dilectissimi Filii tui Redemptoris nostri, in quo tibi bene complacuit; per ejus acerbissimam passionem, & mortem atrocissimam, qua peccata nostra portavit; per merita quoque, & intercessionem sanctissimæ Virginis Mariæ, sanctorum Angelorum, & omnium electorum tuorum, dele, obsecro, peccata mea, neque reminiscaris iniquitatum servorum tuorum, omnium domesticorum, civium, & fratrum meorum, cunctorumque hominum, amicorum & inimicorum meorum, vivorum & defunctorum. Perveniant ad te voces, & singultus omnium ad te clamantium, neque perdas nos cum iniquitatibus nostris, quia tu es Deus longanimis, & misericors & placabilis super malitias hominum, & secundum multitudinem bonitatis tuæ pœnitentiam decrevistis iis, qui peccarunt, & verè contritis promisisti remissionem. Memor esto fragilitatis nostræ, & charitatis tuæ, & projice in profundum maris omnia delicta nostra, quibus iram tuam provocavimus, ut loti & reconciliati in sanguine Filii tui cantemus laudes tuas in sepieternum.

Respice in faciem Christi tui, & ne avertas vultum electorum tuorum tecum in cœlo regnantium, per quorum merita & intercessionem obsecro clementiam tuam, ut mihi miserabili servo tuo atque universis fratribus meis mecum in hac domo, & congregatione, & in hac

civitate commorantibus cunctisque hominibus, amicis & inimicis, vivis & defunctis omnia necessaria ad salutem animæ & corporis largiri digneris. Da nobis sincerè & perseveranter servire tibi fortia agendo, & dura tolerando. Da contemptum omnium rerum terrenarum, veramque resignationem, & cum tua voluntate concordiam. Reple totum mundum fide ac scientia tua, & omnes infideles ad te converte. Da inimicis meis quos intimè diligo, amorem tuum, & pacem, quam filius tuus reliquit nobis. Da fidelibus defunctis, ut ad te citò perveniant, teque regnantem videant in secula seculorum.

Commoveant paterna viscera tua Domine, pericula nostra, & propter gloriam nominis tui libera nos ab omni malo: neque enim in justificationibus nostris prosterminimus preces ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis, & in immensa charitate unigeniti Filii tui, quem pro nobis tradidisti, ut esset salus, & propitiatio nostra. Hujus meritis onustus ad te accedo, & ea offero tibi simul cum meritis & precibus Beatissimæ genitricis ejus, omniumque Angelorum & Sanctorum, in gratiarum actionem pro universis beneficiis tuis, quæ mihi, huic domui, & congregationi, huic civitati, & hominibus quibuscumque, amicis & inimicis, vivis & defunctis misericorditer contulisti. In satisfactionem pro omnibus peccatis à me commissis, & pro peccatis omnium commorantium in hac domo & congregatione, in hac civitate, & in mundo universo, sive amici mei sint, sive inimici, seu vivi, seu defuncti. Ad impetranda denique omnia bona mihi & aliis necessaria ad salutem animæ & corporis. Memento omnium, pro quibus sanguinem suum pretiosum effudit Filius tuus, & præsta per Passionem & mortem ipsius, ut peccatores & tepidi ad vitam bonam, & ferventem convertantur: ut tentati, & afflicti liberentur & consolentur; ut Sancti in Ecclesia tua multiplicentur, perfectèque vivant, & perseverent: ut ego tandem ad apicem sanctitatis semper aspirem, plenusque

meritis moriar liber ab omni culpa, & pœnæ obligatione.
Amen.

II. Dices sequentem orationem. *Respice quasumus Domine super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Iesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium & Crucis subire tormentum.* Per familiam verò intelliges Ecclesiam triumphantem, militantem, & purgantem: & primæ quidem aliquod gaudium accidentale, alteri omne auxilium, tertiæ quam citissimam libertatem desiderabis.

III. Ter versus quatuor mundi partes genua flectes Deum adorans in gratiarum actionem pro beneficiis in qualibet earum concessis: in satisfactionem peccatorum ibi commissorum: in petitionem auxiliorum quibus totius mundi necessitatibus subveniatur.

IV. Semel flectes genua versus eam partem, qua proximo in templo repositum est sanctissimum Sacramentum, gratias agendo pro beneficiis, quæ tu, & alii ex eo percepistis: dolendo de peccatis, quæ contra illud à blasphemis & indignè communicantibus perpetrantur, rogando ut tibi mediante communione accedat copia cælestium bonorum juxta copiam meritorum ejus.

V. Somnum futurum offeres Deo ad ejus gloriam, in omni respiratione Deum laudare, & glorificare intendens, teque Virgini Deiparæ, Angelo custodi, & Sanctis tutelaribus commendabis.

§. IV. *Aliud exercitium, sive Oratio vespertina.*

Confitebor tibi in toto corde meo Deus meus, bonitas infinita, & narrabo mirabilia tua, quia magnificata est hodie misericordia tua super me, & liberaisti animam meam à perditione. Et unde hoc mihi, ut recorderis mei, præveniens me tot benedictionibus dulcedinis, & charitatis tuæ? Tu ab æterno dilexisti me, & in splendoribus Sanctorum vidisti tenebras meas. Tu me ex nihilo condidisti, & è numero pereuntium misericorditer

exemisti. Tu ex utero matris meæ factus es protector meus, & segregasti me in servum tibi. Tu propter me omnia gubernas & regis, & quæ ad me pertinent efficacissima providentia disponis. Tu me hac die ex innumeris ereptum periculis, multis & mirabilibus beneficiis cumulasti, & in me ostendisti divitias tuæ immensæ bonitatis. Et quis sum ego, ut invenirem gratiam in oculis tuis, meque respicere dignareris de sublimi throno gloriæ tuæ, & hæc dona tua largiri mihi? Tu potentissimus & immensus, ego vapor & nihil: tu sapientia & lumen, ego tenebræ & ignorantia: tu fons bonitatis, ego vermis & non homo, & omnes justitiæ meæ sicut pannus menstruatus. Et tamen non cessas diligere me, & egenam animam meam bonis tuis locupletare. Ideo benedicam te omni tempore, quia eripuisti animam meam de morte, & pedes meos à lapsu, cum tamen ego miserabilis peccator, & servus ingratus, contristaverim hodie hodie Spiritum tuum peccatis meis. Et nunc, Domine, pœnitet me peccasse, miserere mei secundum magnam misericordiam tuam. O! si numquam te offendissem! ô si præcepta tua, & regulam meam numquam transgressus fuisset! Atque utinam, Deus meus, cras tibi perfectius serviam, & omnia creata spernens te unum timeam & diligam. Quid enim mihi prodest, quod hodie talia dixerim, viderim, audierim? Tu solus potes animam meam satiare, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Quando venies ad me, & me totum possidebis? Veni, Domine, fac me unum tecum, & cor meum abstractum ab omni creatura tibi soli impollutum conserva. Nam quid proderit universa vanitas, cum veneris sicut fur in nocte? Revela igitur oculos meos, ut considerem novissima mea, & prospiciam salutem meam. En vitæ & salutis incertus perveni ad finem hujus diei. In manus tuas commendo spiritum meum. Redime me & miserere mei, quia unicus & pauper sum ego. Credo tibi summa veritas, in te spero salus mea, te diligo & amplector toto corde, tibi que

renovo vota mea; paupertatem, obedientiam, & castitatem; omnia enim enim, quæ fecisti, magna voce clamant, ut diligam te, cum sis unicum & omne bonum meum.

Aperi mentes omnium quos creasti, eorum præsertim pro quibus orare debeo, ut tibi Regi cælorum honor & gloria ab omnibus tribuatur. Radicitus extirpa omne peccatum & vitium, discordiam, infidelitatem, errores, opiniones. Peccatoribus pœnitentiam, justis perseverantiam, afflictis consolationem, inimicis nostris charitatem largire. Sit in omnibus patientia, benignitas, humilitas. Misere omnia animarum in pace quiescentium, & da illis requiem sempiternam. Tu suavissime amator omnium, diei ac noctis alternas vices summa sapientia disposuisti, ut diurno labore fessas vires somni quies reficeret. Sed licet capiendæ quieti tributa sit nox, an non licebit etiam noctu te amare? Amor enim quies est animi, & te diligere quiescere est. In tuum igitur amorem tanquam in somnum suum incumbat cor meum, ô meta, ô finis, ô centrum animæ meæ. Veni divine Amor, & tu mihi somnia dispone. Da mihi trahere anhelitum de mellifluo corde tuo, da sanctè & pudicè somnum capere, sitque omnis respiratio mea omnium Angelorum affectibus imbuta.

Vos Angeli sancti, vigiles cœli, agite pro me, dum dormio, excubias amoris, & vestro semper vigilantia affectu summum bonum diligite. Sit opus vestrum quod meum est votum, ut amabilis Deus numquam intermisso amoris sacrificio ab omnibus colatur. Tu Angele gloriose, qui mei curam suscepisti, assiste mihi hac nocte, hostemque nostrum comprime, ne noxiis phantasmatibus animi & corporis puritatem lædat. Tuere me ab omni malo, & crastina die statuto tempore excita ad psallendas Dei laudes. Adeste sancti & electi Dei, vos præsertim Patroni mei N. N. supplete vices fragilitatis meæ, & custodite hujus noctis vigilias super me, Deumque pro me

laudate dum ego dormio, & me ab omni malo defendite. Tu denique beatissima Virgo, mater pulchræ dilectionis, protege me hac nocte sub umbra alarum tuarum. Monstra apud Filium tuum te esse Matrem, Matrem gratiæ & misericordiæ, mihi que impetra cor castum & purum, ut in eo quiescat hac nocte dilectus Filius tuus Dominus noster, qui pascitur inter lilia, qui est benedictus in sæcula sæculorum. Amen.

§. V. *Quid noctu servare oporteat.*

Peracto examine conscientiæ, atque orationibus re-titatis, te honestè ad quiescendum compones, quod ut sanctè, & meritoriè perficias, hæc observabis.

I. Antequam vestimenta deponas, percurrere breviter puncta futuræ meditationis, dispone de actionibus diei sequentis, prævide quid facere, quid dicere debeas, purificando intentionem, terram tribus vicibus osculare, cogitando primò quia pulvis es, & fortassis hac nocte in pulverem reverteris. Secundò, quia Verbum caro factum est, totum te ei resignando, & invitando ut cras ad te veniat in sanctissimo Sacramento. Tertiò, quia peccatis tuis locus infimus debetur, & excita contritionem. Post hæc flexis genibus pete benedictionem à sanctissima Trinitate, à Christo Domino, à B. Virgine, ab Angelo Custode, à Sanctis tutelaribus. Demum protestare coram Deo & Sanctis ejus, te nolle somno indulgere ob voluptatem, & propriæ sensualitatis inclinationem, sed ob naturæ necessitatem, & divinæ voluntatis ordinationem.

II. Cum te exuis, memor esto præsentia Dei & Angelorum. Cogita Christi denudationem in passione, vel animæ tuæ nuditatem ob virtutum inopiam, vel horam mortis; qua rebus omnibus caducis spoliaberis; vel primi parentis peccatum, propter quod veste innocentia exutus fuit, & elice his cogitationibus congruentes affectus. Cum verò lectum aperis, meditare sepulchrum, & futuram citò horam, qua illud ingredieris. Ideo quasi mo-

riturus omnia terrena contemne, ad Deum suspira, renova vota tua, & memor sententiæ in iudicio particulari pronunciandæ, magnum Dei iudicis timorem concipe. Dic aliquoties, *Iesus Maria*, deinde dic, *In manus tuas Domine commendo spiritum meum.*

III. In strato te honestissimè compone in latere dextero, junctis manibus in modum Crucis ante pectus, & decenter tectus etiam in magno æstu: nec crebro te veritas, sed quietè cuba memor Christi in Cruce pendentis, tum propter Angelicæ puritatis studium, quam te oportet æmulari. Recumbens dic in corde tuo, *Domine Iesu Christe, quàm multi sunt miseri in toto mundo, qui & tecto & lecto carent, tui nihilominus filii, mei fratres, tuo pretioso sanguine redempti, & multò meliores me. Da illis Domine patientiam, & miserere mei.*

IV. Dum somnum expectas, sanctæ alicui meditationi incumbere, ne vacua mens inanibus cogitationibus occupetur: idcirco ad hunc effectum semper aliquid tecum deferres, in quo placitè dormias, quod somniare juvet, quod te vigilantem excipiat, & statum bonæ intentionis restituat. Juvabit pro hac re somnium capere cum beata Virgine peregrina in stabulo, vel cum eadem fugiente in desertis Ægypti, vel cum Jesu infante in præsepio, sive cum eodem pernoctante in monte, vel jacente in sepulchro. Juvabit item imaginari circa lectum sanctissimam Trinitatem, B. Virginem, Angelos, & Sanctos tutelares, quos devotè salutabis: ad pedes autem lecti dæmones, quos detestaberis.

V. Si fortè cubanti negetur somnus; nec opportunum tunc videatur animum referre ad rerum spiritualium meditationem, ne somnus expetitus ea contentione magis prohibeatur, somnum simulabis, & finges cogitatione te sacro vulnere pectoris Christi os applicare, atque ibi per vices attrahens & reddens spiritum, pronunciabis mente vocem, *J E S U S*, priorem videlicet syllabam cum recipis spiritum, posteriorem cum reddis, idque perges

facere, quoties spiras, & respiras, donec sopiri possis.

VI. Si ante somnum subrepat aliqua suggestio, seu tentatio Sathanæ, cave ne in illa obdormiscas, sed quamprimum opportunis remediis reprime, qualia sunt oratio, novissimorum recordatio, refugium ad vulnera Christi, in sinu beatæ Virginis, sub alas Angeli custodis. Imprime fronti & cordi signum Crucis, recogita æternitatem, & si necesse fuerit surge, prosterne te in oratione, nec cesses divinum implorare auxilium, donec redeat tranquillitas. Eadem remedia proderunt tibi, si, cum expergisceris, similis infestatio inimici insurgat, ne subito ingravescens incautum opprimat. Si subito pavore concutiaris, oppone dæmoni signum Crucis, & ferventes aspirationes ad Deum, ipsumque adversarium, & ejus terribilia mementa contemne.

VI. Quoties expergisceris, mentem protinus piis suspiriis ad Deum eleva, & dic, *Deus propitius esto mihi peccatori. Educ me de tenebris, & umbra mortis, & voca me in admirabile lumen tuum. Tuere me Domine, ne tenebricosa peccati caligine involvar: eripe me ab omni inquinamento carnis & spiritus: pervigiles tribue cogitationes, & mentem sobriam, ne me gravis opprimat sopor. Fiat hæc nox illuminatio mea in deliciis meis, quoniam memor fui nocte nominis tui Domine.* Recordare item Passionis Domini Jesu, eique gratias age, quod ipse te dormiente ad tui custodiam excubias agere non gravetur. Invita lunam, & stellas, & Angelos ad laudandum Deum: ora pro defunctis, & pro peccatoribus. Et tamen discretionem utere, ne somnus naturæ necessarius ob nimiam contentionem plus æquo abrumpatur.

CAPUT V.

MISCELLA DIVERSARUM EXERCITATIONUM.

§. I. De generali examine sui ipsius.

TRIPLEX est conscientiae examen. Unum generale, quo unusquisque librat & discutit proprium spiritum, ut perspiciat in quo gradu vitae spiritualis reperiatur, & quomodo proficiat in studio perfectionis. Alterum est examen quotidianum quod ter in die institui debet, mane, meridie, & vespere, noctis ac diei acta ad calculos revocando. Tertium est particulare, quod ad vitium aliquod extirpandum, vel virtutem acquirendam instituitur. De quotidiano, & particulari dictum est supra, hinc de generali agendum est.

I. Ad hoc faciendum recipies te in locum aliquem secretum, & ab omni strepitu expeditum; teque in spiritu prope Crucem collocabis, & in conspectu Christi Crucifixi, à quo lumen, & auxilium peres, quo possis te ipsum dignoscere & deprehendere, & languescentem spiritum renovare. Tum diligenter investigabis, & solerter expendes ea, quae progressum tuum in studio perfectionis retardant & impediunt, habita ratione triplicis viae, purgativae, illuminativae, unitivae. Firmum deinde propositum excitabis quaelibet impedimenta amovendi, defectuum radices extirpandi, & studiosè proficiendi; gratiamque ad id necessariam à Deo humiliter postulabis.

II. Impedimenta profectus in via purgativa haec ferè sunt. Non habere zelum majoris puritatis animae. Parvi facere peccata venialia, nec ea sollicitè cavere & expiare. Nimium sibi fidere, nec praecavere occasiones tentationum & lapsuum. Studium mortificationis interioris & exterioris negligere. Divinos instinctus, & superiorum admonitiones dissimulare & parvidendere. Libenter se effundere ad res exteriores, liberè sensibus & cogitatio-

C. Bona Opusc. Spirit.

G

nibus evagari, ægrè ad cor redire, otium amare aliorum dicta & facta facile capere, jocos delectari, pia colloquia fastidire, solatia avidè quærere in cibo, potu, somno, recreationibus, nugis, & fabulis; conscientiam cursim & perfunctoriè examinare, absque seria compunctione & proposito melioris vitæ. Confiteri ex arida consuetudine, absque vero doloris sensu, & desiderio emendationis.

III. Profectum in via illuminativa hæc sunt quæ retardant. Non magni æstimare eximiam virtutum perfectionem, nec ad eam aspirare. Non frequentare ferventer internos virtutum actus. Externos item actus sine spiritu exercere, materialiter potius quàm formaliter. Exactam votorum, & regularum observantiam non tanti æstimare, uti par est, nec à parvis transgressionibus abstinere. Parum sollicitum esse de puritate intentionis, ejusque continuatione & crebra renovatione. Abjecta officia, & humilia fugere. Ad otiosam vitam aspirare, & labores declinare. Non habere accuratam temporis rationem, & visitationes, atque discursus tædii vitandi causa avidè amplecti. Examen particulare prætermittere, & de virtutis perfectione acquirenda desperare. Non esse ad omnia indifferentem, sed vilioribus speciosiora anteferre.

IV. Obstacula, & signa defectus in via unitiva, hæc esse solent. Circa Missam, & usum sanctissimi Sacramenti tepidum esse. Divina obiter meditari, sine fructu & affectu: & orare vocaliter cursim sine attentione & devotione. Piis colloquiis minimè affici, librorumque spiritualium lectionem fastidire. Usus aspirationum, & exercitium divinæ præsentiae omittere. Frigidè, & raro internos actus amoris Dei & proximi elicere. Externos item absque debita intentione, & devotione peragere. Non purè in omnibus Deum quærere, nec conari ei placere propter seipsum. Languere in zelo animarum, & in peculiari devotionis affectu erga Deum, & cœlites. Tepescere, ac ferè animum despondere, cum de perfecta

resignatione, & unione cum Deo assequenda tractatur.

v. Hoc examen semel saltem in hebdomada institue, suprascripta puncta attentè percurrento, & cum notaveris quid te maximè à perfectione retardet, ad hoc amovendum omnem adhibe diligentiam. Considera tuam naturalem complexionem, educationem, & consuetudinem, atque peccata, in quæ olim sæpius labi consueveras; ea enim solent sui vestigia usque ad finem vitæ altissimè impressa relinquere, & ad ea radicitus evellenda strenuè laborandum est. Discute totius diei functiones & exercitia, & attende præcipuè quid in singulis intendas, & qualiter singula obeas ab initio diei usque ad finem.

vi. Expende gradus virtutum, & vide ad quem perveneris; an à contrario vitio studeas te immunem servares an omnes lapsus circa eam vites: an unquam heroicos ejus actus exercueris. Vide quomodo te habeas erga Deum, ejusque amorem, & cultum erga proximum, & superiores, & erga teipsum, animam scilicet & corpus.

vii. Adverte, & disquire an contentus vivas juxta tuam vocationem, & libenter servias in statu & officio tuo: quid sentias de instituto: quantum tempus orationi tribuas: an castitatem Angelicam secteris, & remedia contrariis tentationibus adhibueris: quem fructum ex usu Sacramentorum percipias: an aversionem ab aliquo, vel nimiam cum uno habeas familiaritatem. Mox scribe quæ in te emendanda repereris, & Deum ora, ut dignetur tibi ostendere quid à te potissimum velit. Debes autem præcipuè illas cogitationes, affectus, verba, colloquia, actiones, & omissiones examinare, quæ vix advertenti naturaliter quodammodo excidunt, quæque se produnt, cum languet spiritus, & natura sibi, ut ita dicam, relicta est, tunc enim propriis motibus ipsa natura agi solet, ex quibus discas qualis sis.

§. II. *Modus visitandi quotidie augustissimum
Sacramentum.*

NUllum efficacius instrumentum ad perfectionem & unionem cum Deo, quàm crebra per diem Salvatoris nostri Jesu Christi in augustissimo Eucharistiæ Sacramento latentis visitatio. Praxis autem hujus nobilissimi exercitii his ferè monitis continetur.

1. Eundo ad templum considera & admirare incomprehensibilem Dei amorem erga te; non enim satis illi fuit sub speciebus Sacramentalibus suum tibi corpus & sanguinem, ipsamque divinitatem tam mirabili dignatione largiri; sed jugiter etiam usque ad consummationem sæculi in Ecclesiis asservari voluit, ut in omni necessitate certissimum subsidium, in omni tribulatione tutissimum perfugium, in omni rerum eventu præsentissimum consilium in promptu haberes, ejusque præsentia, quantum viatori licet, perfruereris. Cum novis igitur divinæ gratiæ auxiliis semper indigeas ad evitanda peccata, superandas tentationes, & virtutes exercendas, quid optatius tibi contingere potuit, quàm apertum accessum ad eum jugiter habere, qui solus potest te adjuvare, erudire, & consolari? Si Rex, vel Princeps magnæ potentiæ è regia sua civitate ad exiguum oppidulum accederet, ut tibi vilissimo homini beneficeret, nonne ipsi continuo assisteres summa cum reuerentia, amore, & gratitudine? Nunc autem Rex Regum, & Dominus dominantium ab excelsis cælorum habitaculo descendens, velatis radiis majestatis suæ, in exigua pixide latere voluit ob inenarrabilem erga te amoris excessum: quam detestabile ingrati animi vitium foret, non eum inflammatis amoris & reverentiæ affectibus aliquoties saltem in die visitare, & tam insignem benignitatem contemnere? Quis amicus non libenter cum amico versatur? Quis filius in suis necessitatibus non confugit ad patrem cum summa alacritate, & fiducia? Quæ sponsa non frequentissimè cum sponso mo-

ratur? Hic autem amicus, & pater, & sponsus est animæ tuæ, fons gratiarum, & omnium bonorum thesaurus inexhaustus. Accede ad eum, & vide, & gusta, quàm suavis est, & delectabitur in crassitudine anima tua, dabitque tibi petitiones cordis tui.

II. His, & aliis hujusmodi considerationibus incitatus ingredi in domum Dei usque ad locum Tabernaculi admirabilis, & confusione tui plenus, Christi præsentiam viva fide apprehende, ipsumque adora in spiritu humilitatis, & animo contrito; ipse enim optimè novit quid sit in te, & quia nihil es; & ideo hoc recognosce & fateri coram eo. Ipse scit omnia beneficia tibi collata, pro quibus gratias age. Ipse videt omnia peccata tua, & malas inclinationes, quas recense in conspectu ejus, & veniam pete. Puta te Christum audire exprobrantem tibi ingratitude, & duritiem cordis, teque dignum omni malo pronunciantem in hac, & futura vita. Approba hoc judicium Christi, & tanquam executor ejus sententiæ, priva te omni bono, & paratum offer ad omnem infamiam, ignominiam, tribulationem, ægritudinem, pœnalitatem, derelictionem, & mortem. Denique excita desiderium Deo ferventius serviendi, propone emendationem, & gratiam pete ad tui innovationem necessariam, atque ita te compone, ut illi placeas.

III. Ad evitandum tædium, quod in ejusdem exercitii frequenti repetitione subrepere solet, varia tibi motiva propones, propter quæ venerabile Sacramentum visitabis, quæ mutare subinde poteris, nunc unum, nunc alterum assumendo. Fines autem, seu motiva hæc sunt. Ut ipsum adores, glorifices, admireris: ut offeras ei te ipsum, & omnia, ut ei gratias agas, ut indigentias tuas eidem exponas, & remedia postules: ut fruaris ejus præsentia, teque cum ipso unias & communices spiritualiter.

IV. Accede ad ipsum eodem spiritu & aviditate,

qua pauper ad divitem liberalem, esuriens ad convivium, sitibundus ad fontem, discipulus ad magistrum, filius ad patrem, æger ad medicum. Sit devotus affectus tuus, & fervens; cumque corporaliter ad Ecclesiam ire nequis iusta de causa præpeditus, imitare Danielelem, & tres pueros, teque ad templum converte, & preces tuas eo dirige, ac si præsens adesses, & vacuus non redibis.

v. Cum aridus es, & mentaliter orare non potes, psalmum aliquem, vel hymnum, aut canticum recita ad rem accommodatum. Poteris etiam alicujus, vel plurium virtutum actus exercere modo infra præscribendo; poteris Litanias, aut Orationem Dominicam recitare, vel infra scriptam orationem leges, & in recessu à Christo Domino benedictionem petes, atque ei te ipsum, & omnes, pro quibus orare debes, obnixè commendabis.

§. III. *Oratio ante sanctissimum Sacramentum.*

A Ve dulcissime Jesu, verus Deus, & verus Homo, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu sancto, te mihi nascens in socium, convescens in edulium, moriens in pretium, regnans in præmium dare dignatus es. Ave, & benedic calamitoso exuli tuo, meque recipe in tui amoris suavissimos amplexus. Avete manus venerabiles pro me cruci affixæ; Avete pedes speciosi pro me clavis confixi. Ave latus divinum pro me lancea vulneratum. Ave mitissimum cor, mei peccatoris indignissimi amore saucium. Ego pulvis & cinis, indignus conspectu tuo ob innumera peccata mea, de quibus doleo, te Dominum meum & Deum meum hic verè præsentem, omnium creaturarum possibili affectu saluto, adoro, laudo, & glorifico; & ab omnibus amari, laudari, & glorificari desidero in æternum, & ultra. Offero tibi, Domine, in perpetuum holocaustum voluntatem meam, arborem tuam, ut nec bona velle liceat mihi, nisi tu id per superiores significes. Quid enim scit puer tuus, benignissime Pater, quid expediat sibi, quam viam teneat cæcus

in tot periculis, & ignarus viæ? Tibi cura est de me ab æterno, tu me dirige in viam mandatorum tuorum. Si me vis esse hîc omnium minimum ut sim maximus in regno tuo, nonne infinita est misericordia tua? Si vis me in omnibus obedire, & ab omnibus contemni, sequar vestigia tua, suavissime Redemptor, qui Deo Patri æqualis, obediens ei fuisti usque ad mortem, mortem autem Crucis, & cum sceleratis reputatus es. Quod si immemor promissionis meæ, qua me tibi in servum sponte obtuli, toties optans fieri unicam voluntatem tuam, jam corporis & sensuum commoda quero; Si obliviscor prævaricationis meæ, & tui, Jesu, felle potati; si honorifica affecto, & vilem me agnoscens vilis haberi nolo, quanta mihi confusio in die illa in conspectu tuo! Absit hoc à me, Domine, ut detrahā de holocausto tibi dudum oblato, ut non sequar semper voluntatem tuam. Quæ est enim spes mea, & fiducia mea, & amor meus à juventute mea? Nonne tu Domine Deus meus? In te ergo sperans, non confundar, te sequens non errabo, te diligens non timebo. Posside Jesu bone cor meum, & reple illud gratia tua. In te vivam, in te moriar, & tam in vita, quàm in morte cantabo tibi, quia bonus es, & in æternum misericordia tua. Laudent te mecum cælum & terra, pro tot ac tantis beneficiis tuis. Tu me amasti ab æterno, etiamsi prævideres me aliquando te osurum: tu me conservasti, & redemisti, qui toties te vendidi pro vilissima creatura: tu prodigum expectasti, justificasti impium, fragilem præservasti, & fugientem proditorem tuum misericorditer vocasti, ut collocares cum Principibus tuis. Et non sufficit adhuc tanta charitas tua, ut amore lique scat anima mea?

Sed quod omnem superat gratiam, passus pro me extasim amoris, parasti in conspectu meo hanc divinissimam mensam, in qua carnem tuam in cibum, & sanguinem in potum tribuisti, trahens me ad te in funiculis Adæ, in vinculis charitatis,

Quis jam me separabit ab amore tuo? Quis me impediet, ne me intinè tecum uniam? Dixisti enim, Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo. O dulcissimum verbum! tu in me, & ego in te! O quanta dignatio! tu in me, & ego in te! O quantus amor! tu in me vili sterquilinio, & ego in te summo bono! O qualis commutatio! tu in me, & ego in te! Quid ultra petere, & sperare possum? Visitas nos certè in salutari tuo, ad videndum in bonitate electorum tuorum. Et quomodo potero declinare à te, non jugiter adhærere tibi, qui tam copioso munere gratiæ locupletasti me, mihiq; præsens semper assistis in hoc memoriali passionis tuæ, in hoc compendio mirabilium tuorum? Laudo, & glorifico te, dulcissime hospes animæ meæ, quod hoc Sacramentum in ultima cœna instituisti, & in eo permanere nobiscum usque ad consumationem sæculi voluisti. Omnes beatorum spirituum ordines te mecum magnificent & exaltent, & gratias pro me indigno referant, quod à me immundissimo peccatore attrectari, & sumi non sis dedignatus.

Gratias item ago tibi pro tribulationibus, tentationibus, & confusionibus, quas ad salutem meam esse voluisti, & me offero ad hæc, & postulo veste tua indui, obtestans per viscera misericordiæ tuæ, ut retribuas illis, qui suo fortè crudeli damno, & pœna tibi luenda, tantum bonum mihi attulerunt. Cupio tecum bajulare crucem, nudus nudum sequi, in te vivere, pro te mori. Hæc est ultima voluntas mea velut hodie morituri, coram te iudice, & patre amantissimo, & curia Sanctorum, quos testes habebo infidelitatis & tepiditatis, si deterior evasero. Averte Domine, & dele in me servo tuo quidquid tibi displicet. Fac ut temporalium omnium fastidium habeam, cum hæc satiare nunquam possint. Tu verò Domine, omne bonum es, quies, & felicitas mea, & sola sanitas animæ meæ. Quis ergo mihi tribuat, ut te solum diligam, te quæram toto corde, te in omnibus amem,

qui in omnibus es, & operaris? Veni, bone Jesu, Jesu dulcissime, suavissime, pulcherrime, potentissime, sapientissime, gloria mea, & exaltans caput meum: veni, & ure cor meum, inebria me charitate tua, & fac me unum tecum, sicut tu, & Pater unum estis. Dispone & ordina de me creatura tua secundum beneplacitum tuum. Tuus enim sum, & esse volo in sæcula sæculorum. Amen.

§. IV. *Modus orandi in ingressu Templi.*

Cum aliquod templum ingrederis, primò adorabis augustissimam Trinitatem, sanctissimum Sacramentum, & Sanctos quorum reliquiae, & imagines ibi sunt, præsertim ejus Ecclesiæ Patronum. Secundò, gratias ages Deo pro donis gratiæ in hac vita, & gloriæ in altera Sanctis illius Ecclesiæ collatis, & pro omnibus beneficiis, quæ fidelibus concessit petentibus in illa Ecclesia. Tertio, gratias ages iisdem Sanctis pro bona vita quam egerunt, dum Deo in hoc sæculo servierunt; & pro beneficiis quæ impetrarunt supplicibus suis, & devotis hominibus orantibus in templo illo. Quarto, congratulaberis Deo, & sanctissimo Sacramento, & Sanctis illius loci, de felicitate quam habent in gloria cœlesti; & de honore, qui illis exhibetur in terris, præsertim in eo loco; & de bonis operibus, quæ ibi fiunt. Quintò, dolebis de omnibus peccatis, quæ ibi & alibi committuntur contra Deum, sanctissimum Sacramentum, & Sanctos illos. Sextò, petes à Deo per merita Christi Domini in Sacramento existentis, & omnium Sanctorum illius loci, ut remittantur peccata, præsertim quæ ibi committuntur, vel ibidem aperiuntur in Confessione, vel sunt commissa & confessa, utque eis detur gratia non amplius peccandi: ut exaudiat orantes in ea Ecclesia, si expediat ad eorum salutem; tibi que concedat quod petis: ut à Purgatorio liberet animas, quarum corpora ibi quiescunt: ut det tibi gratiam sanctè vivendi, & ad gloriam perveniendi, quemadmodum illi Sancti vixerunt & pervenerunt: ut ea largiatur, quæ peti solent pro lucranda

indulgentia illius Ecclesiæ. Tandem omnes actus suprà scriptos unies cum meritis Christi & eorundem Sanctorum; & sic ex corde sanctissimæ Trinitati offeres ad ejus gloriam, & honorem.

§. V. *Quomodo quisque se gerat cum in aliquod peccatum lapsus est.*

SI te contingat sive ex fragilitate, sive ex malitia in aliquod peccatum, vel defectum incidere, mentem protinus convertes ad Deum. Et primùm quidem vilitatem tuam ad animum revocabis, & actum odii erga te ipsum exercebis. Deinde recolliges te, & conversus ad Deum dices: *Domine Deus meus, ecce gessi me qualis sum. Quid enim à me aliud expectandum quàm sordes, lapsus, atque peccata? Doleo Deus meus ex toto corde meo, & fateor, quod multò deteriora perpetrassẽ, nisi me singulariter tenuisset dextera tua. Ideo gratias tibi ago, precorquene sanctissimam Majestatem tuam me deinceps offendere permittas.* Hæc ubi sincero corde effuderis coram Deo, non eris sollicitus, peccatumne dimiserit an non: nam hæc curiositas superbiam sapit, & est gravissimus laqueus diaboli, mentem reddens inquietam sine fructu. Te ipsum itaque in paterna brachia clementissimi Dei projiciens, exercitationes tuas resumes, ac si nunquam lapsus fuisses. Pueri nondum satis fortes ad ambulandum sapius cadunt, & quia ex se surgere nequeunt, manum porrigunt matri, quæ eos erigit: tu autem Deo carior es, quàm filius matri. Et licet una die sapius labaris, nullatenus tamen de tua salute & emendatione desperabis; sed solita exercitia iterum cum fervore inchoabis, omnibus viribus contendens, ut internam quietem animæ recuperes, & purè ad Deum te convertas. Turbatio enim ex admisso peccato proveniens, non est indicium doloris ob offensam Dei, sed damnorum quæ timentur, præsertim in diminutione famæ & existimationis apud alios. Animi verò quietem sic ferè comparabis.

Facta ad Deum conversione & petita peccati venia ; ipsiusmet peccati penitus oblivisceris & solam ineffabilem dilectionem Dei contempleris , qua summopere desiderat se tibi unire & æternæ beatitudinis te participem efficere. Sic constituto corde in pia quadam tranquillitate , iterum lapsus tuos recogitabis , totoque corpore prostratus coram Deo, dices : *Ecce Domine , hic ante pedes tuos jacens manebo , nec discedam , nisi venia & consolatione accepta. Si vis me mortem quantumvis acerbam subire in poenam multiplicium peccatorum meorum , occide me , percutere me , sed flagellis & morte temporali , ut non maneam in æternum separatus à te. Ingemisco tanquam reus , culpa rubet vultus meus , supplicanti parce Deus. Surge deinde & detege , ac confitere lapsum tuum simpliciter & humiliter Patri spirituali cum certa fiducia obtentæ à Deo indulgentiæ. Abstinebis autem à crebrioribus reprehensionibus & internis afflictionibus , quæ à diabolo , quandoque sunt , satagente huiusmodi turbationibus hominem inquietum , pusillanimum & tardum ad bona opera efficere. Tandem his verbis exercitium concludes. *Benedictus es Domine , doce me facere voluntatem tuam. Fac mecum signum in bonum , ut videant qui oderunt me & confundantur , quoniam tu Domine adjuvisti me & consolatus es me. Paratum cor meum Deus , paratum cor meum ad faciendam voluntatem tuam. Loquere Domine , quia audit servus tuus. Pax , & benedictio tua sit super me semper. Amen.**

§. VI. De generali quadam Confessione spiritualiter peragenda.

OPrimum exercitium ad expurgandam animam à peccatis , est aliquoties in anno ante præcipuas festivitates generalem totius vitæ confessionem non sacramentalem , sed spiritualement peragere. Differt hæc à sacramentali , quod illa Sacerdoti , hæc Deo fit : illa suos habet effectus ex opere operato , ut aiunt Theologi , hæc ex opere

operantis : illa necessaria supposito peccato , hæc voluntaria est : illa voce , hæc solo corde fieri potest : illa à Christo instituta fuit in novo Testamento , hæc ab ipso mundi exordio incepit , eaque utebantur antiqui Patres in lege naturæ , & in lege scripta ; estque etiam in usu in lege gratiæ , imo sacramentali præmitti debet , ad quam nemo accedit , quin prius recogitaverit admissa peccata in amaritudine animæ suæ. Commoda quæ affert , plurima sunt. Per hanc enim disponitur animus ad sacramentalem , acquiritur sui notitia , augetur meritum , & quia plus otii in hac est agendi cum Deo , prolixius quam coram Sacerdote indulgere mens potest actibus contritionis , peccatique gravitatem magis expendere & detestari. Cavendum est tamen , ne quis moram protrahat in peccatorum carnalium recordatione , ne dæmonum astu in veteres cadat laqueos impudicitiae. Methodus servanda in hac confessione hæc erit.

I. Excitato ardenti desiderio hanc tanti momenti actionem non tepidè , aut perfunctoriè , sed bene peragendi , elige locum occultum , aut secretum noctis silentium & colloca te in præsentia Dei sedentis tanquam judicis in tribunali , stipati choro Angelorum & Sanctorum : præsentibus specialiter B. Virgine , Angelo tutelari , Patronisque tuis paratis , ut tibi patrocinentur. His autem adstabis cum omni interna & externa reverentia , tanquam reus fune ad collum alligato & præsentiam judicis cum timore & tremore perhorrescens. Sic pudore suffusus dices : *Domine Iesu Christe, ego sum ille peccator nequissimus, miserrimus, abominabilis, qui majestatem tuam tot tantisque criminibus offendi, ut illa enumerare non sufficiam, sicut arena maris præ multitudine numerari non potest.* Tum suspira , & ingemisce , qua majori efficacia poteris : illique dicito , te nullo alio fine ad hoc exercitium ferri , nisi ut seria admissorum scelerum pœnitentia & detestatione injuriam resarcias Majestati ejus illatam , quod certè nunquam ausurus fuisses , si clementer ab ipso excita-

tus non fuisses. Dic etiam tibi statutum esse non inde recedere, quin prius audias verbum consolationis, *Remittuntur tibi peccata tua.* Demum lumen petes, quo scelera tua cognoscas: affectus, quibus ea detesteris, media & auxilia, quibus emendes.

1. His peractis accusa te de peccatis universis, præcipue de gravioribus, etsi sæpe confessis, & uti sperare potes, jam pridem remissis. Percurre omnia, recolendo diversa vitæ tempora ab usu rationis usque ad hanc horam, sequendo seriem præceptorum Dei & Ecclesiæ, teque severissimè objurga & in terram abjice cum maximo affectu doloris & humilitatis. Sic autem per præcepta Decalogi discurre, addendo singulis quæ specialiter in ea materia commisisti.

1. Domine Deus meus, confundor & erubesco levare faciem meam ad te, quoniã iniquitates meæ multiplicatæ sunt super caput meum & delicta mea creverunt usque ad cælum; sed sto coram iudice reus, coram Redemptore servus, ideoque attollo mentem & spem meam ut propitius fias peccatis meis & deleas omnes iniquitates meas. Converte me & convertar, quia tu Domine, Deus meus es. Fac ut memor sim unde exciderim & pœnitentiam, ac prima opera faciam. Debui te Creatorem meum amare ex toto corde meo: idem tecum velle ac nolle, & in te solo confidere & tibi credere. Sed heu! divisum fuit cor meum & posui carnem brachium meum & ad nihilum redactus sum. Dereliqui te fontem aquæ vivæ & fodi mihi cisternas dissipatas, nec me humiliavi sub potenti manu tua, cum in te solo vivere & moveri possim. Insuper hæc & hæc commisi.

2. Quemadmodum autem cor meum abiit in vanitates; ita etiam lingua mea inflammavit rotam navitis meæ: quæque debuerat esse lignum vitæ, te laudare, de te loqui, ô omne bonum, mihi aliisque mortis occasionem dedit. O beatum & perfectum, qui non

est lapsus in lingua : qui enim putat se religiosum esse
non refrænans linguam suam , hujus vana est religio.
O ter felicem qui vota sua , quæ distinxerunt labia sua ,
tibi perfectè reddidit. Ego autem multipliciter ea vio-
lavi , nomenque tuum minimè sanctificavi.
3. Atque utinam saltem delectatus in te fuisset &
sabbatum delicatum servassem , in officiis tuis fervens :
& exultassent labia mea , cum cantarem tibi , & in voce
laudis tuæ omnia ossa mea jubilassent ! inebriata enim
esset terra mea & locupletate ab ubertate domus tuæ ;
pinguia facta fuissent speciosa deserti , & campi tui po-
tentia animæ meæ omnibus bonis abundarent. Nunc
verò lingua mea adhæsit faucibus meis ; contabuerunt
omnia ossa mea ; & orationes meæ atque sacrificia fa-
cta sunt mihi in peccatum propter innumeros defectus
meos.
4. Quod si te , ut par est , dilexissim ; cibus meus fuisset
facere voluntatem tuam , id est superiorum meo-
rum. Propter te alacriter , & perseveranter obediissim
illis , neque dura cervice Spiritui sancto aliquando
etiam in parvis resistissim , tu enim ad illos dixisti : Qui
vos audit , me audit. Hoc autem mandatum multis mo-
dis transgressus sum : sed & subditis meis necessaria non
providi , onera non portavi , cum tu tibi fieri dixeris ,
quod uni ex minimis tuis fit.
5. O quantus hic esse stimulus debet , ne ullum cogi-
tatione , verbo , & facto lædam ; ne alicui injuriam fa-
ciam : sed pacem servem , quoad fieri potest , cum om-
nibus ; pacem tuam , quæ exsuperat omne gaudium ! su-
mus enim filii tui , qui solem tuum oriri facis super bo-
nos & malos. Ego verò legis inimicior naturalis , quæ
mihi fieri ab aliis noluissem , ipsis feci ; vixque amicos
benevolos dilexi , quod etiam ethnici faciunt & feræ.
Te nimirum imitari recusavi & in numero filiorum tuo-
rum censerem , cum ipse præceperis dicens , Diligite ini-
micos vestros , ut sitis filii Patris vestri , qui in cælis est.

Quod si jubes inimicos amari, quem debeo odisse? “

6. Certè in extremo judicio à te agnosci, & inter “
filios tuos computari vellem: Non studui tamen longè “
facere à me desideria turpia & illecebrosa, ut mun- “
do corde te aliquando viderem: nec diligentissima ocu- “
lorum & sensuum custodia repuli à me jacula ignita, “
igne illo candentia, qui ad internecionem devorat & “
sancta omnia profanat. Violavi templum tuum corpus “
meum & denigrata est super carbones facies mea. Li- “
bera me ab omni immunditia mentis & corporis, tu qui “
solus de immundo mundum facere potes: carnis con- “
cupiscentiam longè fac à me, & spiritum rectum in- “
nova in visceribus meis. “

7. Refringe etiam concupiscentiam oculorum, ne “
cupiditate, radice omnium malorum accensus, aliena ca- “
piam, abscondam, retineam, damna inferam: ne rem “
ptoximi desiderem, ne malum ei aliquod inferri patiar, “
qui juxta mandatum tuum tribuere debeo mea, ac om- “
nia potius derelinquere, quàm perdere te. “

7. Et hæc quidem displicent Majestati tuæ, sed “
longè magis os bilingue & mendax, quia veritas es “
Deus meus, uti & proximum lingua percutere, famam “
illius denigrare, servum alienum judicare. Te enim dirè “
vulnerat, qui sic pungit fratrem suum: te cruciat qui “
affligit & contemnit illum, quem tanto pretio redime- “
re dignatus es. Hæc sciebam, Salvator meus, hæc cre- “
debam & credò; at nihilominus contrarium operatus “
sum, lingua Christianus, moribus infidelis. “

Eodem modo te accusabis de commissis contra præ-
cepta Ecclesiæ, statuta tuæ Religionis, per singula dis-
currendo.

8. Sic facta accusatione gravitatem peccatorum tuo-
rum ponderabis, ut ea efficacius detesteris. Peccasti enim
contra Deum, qui est summum bonum, quo spreto ad
umbram boni conversus in rebus caducis tuam posuisti
felicitatem, quod est genus quoddam idololatriæ. A Da-

mino & Principe supremo, infami rebellione, & perfidia defecisti: adversus sponsum animæ tuæ sacrilegum adulterium commisisti; innumeris & maximis beneficiis ad ejus contemptum abusus es, quæ est perversitas, & impudentia inexplicabilis. Expende infinitas Dei perfectiones & tuam abjectissimam vilitatem: omnia bona quæ à Deo recepisti, & mala quæ ei pro bonis reddidisti, & vide an possit ulla insania ulterius progredi, quàm ut is, qui ex se nihil est, eum qui est ipsummet esse, audeat irritare. Hæcine reddidisti Domino stulte & insipiens? Nunquid non ipse est pater tuus; qui possedit & fecit & creavit te? Considera deinde quid te ad peccandum impulerit: crescit enim injuriæ magnitudo, si levi de causa irrogatur. Ob quam igitur causam peccasti? Ob modicam & fœdam carnis voluptatem, ob punctulum honoris, ob vile lucellum, ob res denique vilissimas & instar fumi prætereuntes. Quare Deum factis negasti, diabolum ei præposuisti, idque tanta temeritate, facilitate & audacia, ac si Deus tuus, Deus ligneus esset, qui scelera tua, nec videre posset, nec vindicare.

IV. Ex his prorumpes in vehementem admirationem, qua ratione in statu tam misero vitam hilarem & tranquillam ducere potueris. Quomodo creaturæ te hæcenus sustinuerint, quarum conditorem offendisti: cur non omnes adversum te unanimiter conspirarint. Quo pacto Deus tam amanter & patienter te potuerit tolerare, qui tot millena millia aliorum æternis cruciatibus addixit ob peccata & gravitate, & numero tuis minora.

V. Post hæc elicies actum odii & abominationis adversus te ipsum, qui solus auctor peccati es, & peccando majora tibi damna intulisti, quàm unquam inferre omnes demones & homines universi potuissent, quàmvis hostes fuissent capitalissimi & crudelissimi. Quare te odio habere debes, atque hostilem in modum persequi, optando penitus abolere quidquid Deo contrarium est, invidendo pia quadam æmulatione eorum felicitati, qui nullo se unquam

unquam crimine obstrinxerunt, anteposendo rebus omnibus animam, quæ Deum non offendit, & vixit ac vivit integræ conscientiæ puritate.

V I. Sequitur contritio, cum firmo proposito non peccandi amplius, & faciendi fructus dignos pœnitentiæ; Addes autem sequentes affectus, si volueris.

Aquæ multæ peccatorum meorum non potuerunt “
extinguere charitatem tuam, Deus meus, quam tot, “
tantisque beneficiis declarare dignatus es. Ideo me- “
moria memor ero tantæ tuæ charitatis & tabescet in “
me anima mea præ desiderio tui, & liquecet, Sol justi- “
riæ, ad radios amoris tui. Utinam sicut fluit cera à fa- “
cie ignis, sic pereant hodie peccata & imperfectiones “
meæ à facie tua Deus meus. Lavi pedes meos, nunquid “
ultra inquinabo illos? Non faciam, bone Jesu, gratia “
tua, sed diligenter cavebo, ne quid in me displiceat “
purissimis oculis tuis: ambulabo coram te corde perfe- “
cto, & gratissimum mihi erit quicquid sanctissimæ vo- “
luntati tuæ libitum erit: omnes peccandi occasiones evi- “
tabo & virtutibus studebo, quas antea per vitia contra- “
ria violavi, ut in quo te magis contempni, magis hono- “
rem. Id profiteor hodie coram te & universa Curia tua “
cœlesti, testem illam invocans desiderii mei, & adjutri- “
cem infirmitatis meæ. “

V I I. Post hæc cum omni reverentia, & demissione animi & corporis, pete veniam delictorum à Deo. Obtestare illum per titulos omnes, qui cor illius ad præstandam tibi misericordiam emollire possunt; uti sunt ejus bonitas, amor, potentia, merita Filii sui, beneficia præstita, & in posterum præparata, & gloria, quæ illi in cœlo terrisque decantabitur, si tibi indulgeat. Eandem veniam postula à sanctissima Christi humanitate. Obsecra per puritatem suæ Conceptionis, per Nativitatis demissionem, per vitæ labores, per infamiam mortis, per desiderium, quo vult salutem animarum, per veniam Magdalenæ aliisque peccatoribus concessam, per

C. Bona Opusc. Spirit.

H

merita virtutum suarum, per quidquid pertulit pro te. Utere patrocinio Virginis Matris, Angeli custodis, & reliquorum Sanctorum, & Tutelarium tuorum, pro ea qua pollent gratia apud Deum, & Verbum incarnatum.

VIII. Audi postea quid Deus & Christus interius tibi loquantur. Audi exprobrationes, quibus tuam ingratitudinem & perfidiam tibi obijciunt post tot beneficia quibus te præ cæteris affecerunt. Excipe cum omni humilitate commonitiones, quibus te ad vitam meliorem excitant. Excipe velut ab ore summi Sacerdotis absolutionem, teque ad pœnam in hac vita subeundam paratum offer humi prostratus. Dic confusus, & dolore plenus. *Domine Pater vitæ meæ, nulla est in mundo condigna pœna demeritis meis; nulla, qua possim satisfacere malis, quæ impudenter commisi. Si hoc tibi gratum scirem, libenter me morti traderem in pœnam delictorum meorum: Sed quia me interficere nec possum, nec debeo, tu me miserrimum occide; aut mitte Angelum gladiatorem tuum, qui de me vindictam sumat. Arma creaturarum tuarum exercitum contra me, ut vindicent causam tuam. Irruant in me omnes ægrotudines, dolores, adversitates, injurie, contemptus, calamitates: omnia lubenti animo sustinebo per gratiam tuam, dummodò in fine placatum mihi ostendas vultum tuum. Vultum tuum Domine requiro, quo civitas tua letificatur: vultum tranquillum & jucundum, quo Angeli beatificantur. Ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis, vox gaudii, & consolationis, qua dicas servo tuo, Remittuntur tibi peccata tua, vade in pace.*

IX. Demum concludes hanc spiritualem confessionem actione gratiarum, quas Deo & Christo reddes ob remissionem peccatorum, quam te obtinuisse confidis. Renovabis propositum illi serviendi, obtestaberis ut rata esse jubeat decreta animi tui, eaque ipse, sine quo nihil potes facere, ad executionem feliciter deducat. Gratias item ages beatæ Virgini, Angelo custodi & Sanctis, ob opem tibi præstitam, & auxilium eorum pro vita sanctè deinceps instituenda efflagitabis.

§. VII. *Paraphrasis anagogica Dominica Orationis.*

Pater. Tu es ille, qui filios spirituales progeneras, mediante vivificativo germine, & ideo verè tunc filius tuus ero, quando te vero amore constringam. Tu Pater omnia potes qui omnia fecisti ex nihilo, da ut serviam tibi filiali amore, teque intimis visceribus amplectar, & tibi soli adhæream.

Noster, qui ratione tuæ latissimæ bonitatis omnes spiritus rationales per immisos à te radios ad te trahis, & non est qui se abscondat à calore tuo: quando te tam ardenter amabo, ut tua bonitas in me appareat? Nam si verè te amarem, tunc aliquid in me tuæ latissimæ diffusionis stillares.

Qui es in Cœlis. Sed in terris quoque es per essentiam, præsentiam, & potentiam. Verum alio modo in cœlis es, quàm in terra. In cœlis enim sunt Angeli & Beati, qui cœli cœlorum sunt, in quibus es adeo ineffabiliter, ut esse in rebus cæteris non videaris. Cœli etiam sunt sancti viri, qui à terrenis rebus elevati, puri, simplices, illuminati in cœlis semper conversantur: in quibus es per gratiam quæ tanti est pretii, ut sine ea quidquid in mundo est nihil sit. Quando igitur anima mea nitida & clara instar cœli efficietur, & diversarum virtutum sideribus adornata? Tunc enim in me habitabis, cum per flammam amoris ab omni fæce purgatus, mundum tibi & immaculatum cordis hospitium exhibebo.

Sanctificetur nomen tuum. Sine terra efficiatur in me nomen tuum, quod est mirabile. Nisi enim depulsa omni carnalitate te super omnia diligam, terrenæ concretionis pondus spiritum terræ alligatum tenebit. Quando igitur sanctificabitur notitia tua in me? Quando in me habitabis per gratiam & amorem, itaut terra nullum in me habeat locum? Quando depulsa omni mortalitate unius tecum spiritus efficiat per mysticam unionem?

Adveniat regnum tuum, ut non regnet peccatum in meo

Hij

mortali corpore. Vult quidem regnare in me quandoque inanis gloria, quandoque luxuria; sed ego nolo quemquam in me regnare, nisi te Domine Rex Regum, qui solus habes immortalitatem. Tunc autem in me regnabis, cum te ardentem amavero: qui enim te amat, tecum regnat; & qui te possidet, omnia possidet in æternum. Valeant omnia regna mundi, & omnis gloria eorum. Melior est mihi dies una in atriis tuis, quam mille anni in tabernaculis peccatorum. Exul sum & peregrinus super terram, ad hoc natus ut futuram civitatem inquiram, in qua tu regnas: & hoc est regnum, quod opto; nam si hoc quæsero, & iustitiam ejus; tu me de cæteris fecisti securum.

Fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Regnum enim tuum nemo potest possidere, nisi rectus fuerit. Rectus autem esse nequit, nisi qui tuam fecerit voluntatem: voluntatem verò tuam nemo facere potest, nisi ex dono tuo, quia nemo venit ad te, nisi tu traxeris eum. Propterea fiat à te voluntas tua, mihi scilicet donetur à te, ut per gratiam tuam faciam in terra voluntatem tuam, sicut in cælo fit à Beatis per gloriam tuam. Purifica cor meum, o ignis ardentissime, ut expellam perfectè amorem proprium, & rejiciam propriam voluntatem, ut plenè fiat in me voluntas tua, & mea pereat. Pereat in me omnis proprietas, teque solum diligam ex toto corde, & glutino amoris tecum unitus tibi soli adhæream, & consentiam.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Non peto quod voluptati serviat, sed quod languenti animæ sufficiat. Non carnis consolationem quæro, sed affectionem supercælestem. Panem volo Angelorum, augmentum videlicet amoris, quo solo afficitur, & satiatur anima mea. Quando fiet istud, optime Pater, ut te flammigeris affectionibus contingens, panem amoris comedam in saturitate? Hunc panem da mihi semper, ut eodem cibo in præsentem nutriar, quo Angeli sancti in gloria saturantur: ut de micis comedam, quæ cadunt de mensa Domini mei. Inquietum est cor meum, donec pane isto divino

aliquantulum confortetur, qui ideo quotidianus dicitur, quia quo plus comeditur desiderio quotidiano, reficit abundantius.

Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Multipliciter enim tibi debitor sum. Nam quis potest numerare peccata quæ feci, quis tolerare quæ quotidie perpetro? Hæc sunt debita, quæ mihi opto dimitti. Solus autem amor uniendo me tibi, te quondam mihi offensum placatum efficiet & reddet gratiosum. Quando igitur ô bene creditor, te vero amore constringam, ut omni peccato dimisso, te mihi placatum sentiam notitia experimentalis? Ne differas secundum multitudinem bonitatis tuæ dimittere mihi, quia & ego verè dimitto debitoribus meis, paratus eis benefacere, ubi & quando oportuerit.

Et ne nos inducas in tentationem. Perfice Pater quod cœpisti, & misericordia tua subsequatur me omnibus diebus vitæ meæ. Scio enim, quod qui perseveraverit usque in finem hic salvus erit. Nemo autem perseverare potest sine te, quia totus mundus laqueis & tentationibus plenus est; & nos in tenebris ambulamus, atque inimicos habemus, qui non dormiunt die, ac nocte. Hoc itaque peto amoris glutino inseparabiliter colligari, quia tunc securus ero, cum tibi totaliter adhærebo.

Sed libera nos à malo. Non à malis, quæ me pati oportet in hac vita, ut prober in camino tribulationis; hæc enim libenter ferre paratus sum tua gratia opitulante: Sed à malo pænæ infernalis, quæ hominem separat à te: à malo quoque Purgatorii, non ut effugiam tormenta, sed ne diù ibi detentus desiderio frauder videndi faciem tuam, in quam desiderant Angeli prospicere. Verum si ego te ardentem diligere, amoris flamma peccatorum rubiginem exureret, & sic in hora mortis meæ flammigeris affectionibus expurgatus, ad te diù desideratum sine dilatione evolare. Quando ergo hoc ardore te diligam, qui & pœnam excuiat, & à dilatione absolvat? Hoc ipse præ-

stare digneris, qui vivis, & regnas Deus per omnia secula seculorum. Amen.

§. VIII. *Oratio ad sanctissimam Trinitatem.*

O Summa Trinitas, una virtus, indiscreta Majestas; unus in substantia, Trinitas in personis, numerabiliter innumerabilis, mensurabiliter immensurabilis, invisibilis, ineffabilis, admirabilis, incomprehensibilis, imperscrutabilis: Deus magnus sine quantitate, sine qualitate bonus, sine tempore sempiternus, sine situ ubique præsens, sine loco ubique totus, omnia implens sine extensione, sine indigentia omnia creans, sine motu omnia movens. In magnitudine infinitus, summus in bonitate, in virtute omnipotens; in sapientia inæstimabilis, terribilis in consiliis, in verbis verax, in operibus sanctus, justus in judiciis, copiosus in misericordia, patientissimus erga delinquentes, piissimus erga pœnitentes: cui nec præterita transeunt, nec futura succedunt: cui nec origo initium dedit, nec tempora dant incrementum: quem nec spatia dilatant, nec voluntas variat, nec mœsta perturbant, nec læta demulcent. Deus sancte sanctorum, Deus spirituum & cunctæ carnis, à cujus conspectu tremit cœlum & terra; cujus nutui obediunt elementa: vita vivificans me: lumen illuminans me. Aperi mihi clamanti portas justitiæ, & ingressus in eas confitebor tibi. Te adoro, te laudo, te glorifico labiis & corde, omnique qua valeo virtute te benedico; & procumbens humiliter sub pedibus magnificentia tuæ, gratias ago tibi, quia per illustrationem gratiæ tuæ illuminasti me, & per matris Ecclesiæ documenta in fide tua confirmasti me. Et unde hoc mihi, factor cœli & terræ, qui bonorum meorum non eges, unde mihi hoc quod amasti me? Quid tibi dedi, & retribuisti? Ubi eram antequam fierem, & ut inciperem bonum? Sed tua gratia factus sum, & innumerabilibus donis tuis ornatus sum; perfice ergo me, qui fecisti me; perfice usque ad formam plenam imaginis tuæ, & similitudinis, ad quam formasti me.

Te invoco, ô beata Trinitas, ut venias in me, & templum me facias dignum gloriæ tuæ. Rogo Patrem per Filium, rogo Filium per Patrem, rogo Spiritum sanctum per Patrem & Filium, ut omnia vitia elongentur à me, & omnes sanctæ virtutes plantentur in me. Deus immense, à quo omnia, per quem omnia, in quo omnia facta sunt, custodi me opus manum tuarum in te sperantem, & in tua solummodo misericordia confidentem. Custodi me quæso hîc & ubique, nunc & semper, intus & foris, itaut in me nullus pateat locus insidiis inimicorum. Ad te beatissima Trinitas anima mea suspirat, quoniam à te infelicitè exulat. Discedens à te quantis se intricavit erroribus, doloribus, timoribus? Cor meum conturbatum est, & inde dolor: dereliquit me virtus mea, & inde pavor; lumen oculorum meorum non est mecum, & inde error. Veruntamen in te speravi Domine, quoniam adhuc confitebor tibi, cum error videlicet à ratione, à voluntate dolor, atque à memoria timor omnis recesserit; & successerit illa, quam spero, mira serenitas, plena suavitas, æterna securitas.

Æterne Pater, ingenite, innascibilis, principium sine principio, auctor bonorum, fons deitatis, ac totius entitatis origo, Deitas tua me totum repleat, ejusque gloriæ participem faciat, quam Filius tuus mihi promeruit. Sanctifica me in veritate, & tui præsentia imple memoriam meam, ut cum timore & tremore semper stem in conspectu tuo, nec unquam mens mea à te avertatur. Fili unigenite, non posterior, nec minor Patre, eique omnino coæqualis, & consubstantialis, Deus de Deo, lumen de lumine, candor lucis æternæ, Verbum incarnatum, virtus omnipotens, sapientia quæ ex ore Altissimi prodisti; imago Patris, splendor gloriæ, & figura substantiæ ejus, illumina intellectum meum, roboram infirmitatem meam, ut te cognoscam, & diligam; & tanquam unicuique præsidium meum omnibus præferam. Sanctissime Spiritus, à Patre & à Filio procedens, utriusque amor,

H iij

& arētissimum vinculum, charitas essentialis, & totius charitatis principium, ignis consumens, flamma vitalis, donum superans omne donum, à quo omnia bona in nos descendunt, inflamma voluntatem meam ferventissimo tui amore, & constanti charitate, ut te solum quæram, & universa despiciam. Adstringe me tibi, & Patri, ac Filio; ut nec intellectu, nec affectu à vobis divellar. Sancta, & adoranda Trinitas, Deus meus, & omne bonum meum, abrenuntio propter te omnibus mundi pompis, & honoribus. Detestor omnem carnis, & sensuum voluptatem: Anathema divitiis, & vanitatibus seculi. Gloria mea hæc sit, pro te contemni: mea voluptas, tibi adhærere: meæ divitiæ, tibi servire in secula seculorum. Amen.

§. IX. *Pia exercitatio erga Christum Crucifixum.*

Montibus Hannoniæ parvus libellus impressus est anno 1634. praxim quandam continens spiritualis exercitationis erga Christum crucifixum, qua pius quidam Dei servus utebatur. Est autem huiusmodi.

I. Habebat hic in cubiculo suo Christi è Cruce pendentis affabrè factam imaginem opere anaglyptico, quam semel in mense nudis pedibus maxima humilitate adorabat, fidelitatis iuramentum ei præstans; deque omni quod erat, quod poterat, quod habebat homagium illi faciebat, petens, ut sibi tamquam servo emptitio ejus pedes exosculari liceret. Singulis quoque sextis feriis ipsum cum universa familia adorabat, sicut solet Ecclesia feria sexta majoris hebdomadæ.

II. Cum aliqua tentatione vexabatur, ad ipsum confugiebat: & si foris fuisset, anima ejus ad pedes ipsius volabat, & in sacris ipsorum vulneribus se abscondebat. Cum verò è cubiculo egrediebatur, in una plagarum animam suam relinquebat; & si alicubi inutilia audiebat colloquia, in nidulo suo colligebat se, mente Crucifixum adorans, & dulcia cum eo miscens colloquia. Quod si domi tentabatur, Crucifixum arripiens eo seipsum signa-

bat, eumque amplectebatur, sicut infans terrore correptus, ad matrem vel nutricem fugit. Deinde dicebat sibi, *In hoc signo vinces*: & ad diabolum, *Ecce Crucem Domini nostri Iesu Christi, fugite partes adversæ, vicit Leo de tribu Iuda, radix David.*

III. Si aliquando tentationi succumbens culpam aliquam admisisset, concito gressu ad Crucifixum properabat, seque accusabat ante tribunal justitiæ ejus, & quasi ex ore Domini sententiam suæ damnationis proferri audiret, se humi prosternebat, atque illico pœnitentiam sibi inspiratam faciebat. Interdum etiam graviora sua peccata scribebat, & ad pedes Salvatoris ferebat, ut pretioso suo sanguine ea deleret. Suo item cordi cor saucium Jesu Christi aliquando applicabat, manibus manus, pedibus pedes, ut à fonte totius sanctitatis remedium acciperet suarum necessitatum.

IV. In omnibus dubiis ac difficultatibus suis consilium ab eo petebat dicens, *Loquere Domine, quia audit servus tuus.* Quoties aliquid composuerat, ad pedes ejus ferebat, *Tua est*, inquit, *hæc doctrina, Domine, tu mihi eam didicisti: corrige hæc scripta & omnis eorum laus tua sit.* In desolationibus ad eum recurrebat dicens, *Deus Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Confugiebat ad eundem in ariditatibus, & dicebat, *Anima mea sicut terra sine aqua tibi, velociter exaudi me Domine.* Cum ægrotabat, subinde ad ipsum respiciebat, æstimans se felicem quod aliquid pro illo pateretur. Scribebat illi epistolas plenas amore, omnemque statum suum internum ei revelabat, & consilium ab eo petebat; sero florum eum coronabat, accipiens sibi spineam coronam: erant autem flores, diversæ de seipso victoriæ, actusque virtutum, quos illi offerebat serò post examen: spinæ verò erant mortificationes.

V. Vocatus ad aliquam conversationem ponebat Crucifixum super os, oculos, & aures dicens, *Pone te Domine, sicut seram ori meo; sicut sepem spinarum auribus meis, & aliis sensibus, ut nihil intret in cor meum, quod displiceat.*

cordi tuo. Quod si in illa conversatione aliquo modo deliquisset, pœnam imponebat ori suo, ne sacra vulnera oscularetur: oculis, ne in faciem ejus respicerent: linguæ, ne coram eo loqui præsumeret usque ad certum tempus, donec crederet culpam esse expiatam. Semper eum præsentem habere conabatur, cupiens mori cum eo in Cruce. Omnes actiones suas actionibus ejus conformare satagebat, ipsumque jugiter precabatur ut inter brachia sua, & cor apertum reciperet spiritum suum. Hæc & alia obsequia erga Christum crucifixum præfatus Dei servus præstabat: Sed ista dumtaxat è multis excerpfi, quæ ad exemplum, & imitationem sufficere possunt. Amor autem, & spiritus Domini Jesu se devotè exercitanti plura suggerent: ipse enim spiritus adjuvat infirmitatem nostram, ipse postulat pro nobis, & facienti quod in se est, vires ac robur subministrat.

§. X. *Paraphrasis Angelicæ Salutationis.*

Ave Mater Dei, Mater gratiæ, Mater misericordiæ, quæ Deum & hominem peperisti. Ave Regina cœli & terræ, quæ sine væ peccati semper fuisti, ab omni miseria immunis, & verè in omnem æternitatem beatissima. Ave fons salutis, cujus privilegiorum multitudo innumerabilis, splendor æternus, gloria inexplicabilis est. Ave pax, & gaudium mundi, quæ cœlum terræ, nos Deo conciliaſti.

Maria, nomen dulcissimum super mel & favum: nomen post Filii tui nomen super omne nomen, in quo post Filii nomen benedicuntur omnes nationes terræ: nomen in quo flectitur omne genu, cœlestium, terrestrium, & infernorum. Maria illuminatrix omnium spirituum, ad cujus lucem mores effingimus: Domina nostra, cujus pio famulatu felicitatem adipiscimur sempiternam: Stella maris, cujus perpetuo afflatu, & fulgore illustramur, & ad portum salutis dirigimur: Mare gratiarum & sanctitatis, è quo exeunt omnium virtutum exempla, omnia Sanctorum charismata, & beneficia.

Gratia plena. Ira enim & maledictio in omnes filios Adæ: tu autem invenisti gratiam apud Deum. Singulis gratia data est per partes, in te tota se effudit gratiæ plenitudo. Tu gratia plena, quæ nulli unquam peccato aditum aperuisti: gratia, inquam, plena, quia omnia opera ex gratia fecisti, & in cunctis virtutibus excelluisti. Fuere quidem & alii Sancti gratia pleni, sed tu valde differenter ab illis; quia ibi major abundantia liquoris, ubi major capacitas vasis. Quanta autem capacitas tua fuit, quæ illum tuo gremio contulisti, quem cœli capere non possunt?

Dominus tecum. Tecum in corde, tecum in utero, tecum in auxilio. Tecum Filius, quem carne induis; tecum Spiritus sanctus, de quo concipis: tecum Pater, qui eum genuit ab æterno, quem tu paries in tempore. Dominus tecum, & in te; uti Rex in solio, sponsus in thalamo, amicus intimus in amico, imò multò intimiùs & arctiùs. In me etiam Dominus est, quomodo enim subsisterem sine illo? Sed in te multo excellentiùs per maiorem gratiam, per maiorem bonorum communicationem, per assumptionem humanæ naturæ.

Benedicta tu in mulieribus. Verè benedicta, quæ à communi maledictione mulierum libera, nec sterilis fuisti, nec virginitatem amisisti, nec in tristitia peperisti. Portasti Deum qui portat orbem; genuisti genitorem tuum, nutritivisti omnium viventium nutritorem; virum non nosti, & virum utero tuo circumdedisti. Verè benedicta, quæ fuisti excelsior cœlo, latior terra, major universo, illum gerens in ventre, qui nullo clauditur termino. Verè benedicta, quia carne ex te assumpta Filius Dei humanum genus ab omni maledictione liberavit.

Et benedictus fructus ventris tui, Iesus, quia sine corruptione conceptus, sine dolore natus, & ut peccati destructor in lucem editus. Merito benedictus, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula, quem Pater caput Angelorum & hominum constituit, & sine mensura omni

gratia, & benedictione replevit. Tu arbor vitæ fuisti, in Ecclesiæ Paradiso sita, ex qua tam dulcis, tam utilis, tam pretiosus extitit fructus, qui & te benedictam fecit, & nos eripuit à maledictione, & morte peccati, & omni benedictione cumulavit.

Sancta Maria Mater Dei, quæ sancta es, & sanctitatis prodigium; donorumque & gratiarum pelagus inexhaustum. Vera Mater Dei, quæ Deum hominem factum peperisti: pia mater nostra, quæ erga nos maternum geris affectum, & mater peccatorum vocari non erubescis.

Ora pro nobis peccatoribus. Non dicimus quid ores, quia tu scis quid expediat nobis. Tu sancta es, & quid nobis nisi sanctitatem postulabis? Tu gratia plena, quid petes nisi gratiarum abundantiam? Ora igitur pro nobis.

Nunc, & in hora mortis nostræ. Duplex auxilium nobis est necessarium: alterum ut sanctè vivamus, alterum ut sanctè moriamur. Utrumque nobis impetra, ut præsentis temporis ab omnibus malis animæ & corporis liberati, in sanctitate progrediamur, & perseveremus: & cum hora mortis nostræ advenerit, ab omnibus insidiis diaboli erepti, sancti & immaculati hinc decedamus, & perpetuo Dei aspectu in cœlesti patria perfruamur. Amen.

§. XI. *Quomodo colendus quilibet Sanctus, præsertim in ejus Festivitate.*

Constat hoc exercitium quintuplici actu, nimirum adoratione, gratiarum actione, petitione, congratulatione, & oblatione.

1. Ex amore Dei, & Sancti illius, quem propter Deum amas, sanctissimam Trinitatem actu patriæ adorabis, tanquam principium omnium donorum naturæ, gratiæ, & gloriæ, quibus ille Sanctus fuit ornatus in hac vita, & nunc ornatur in cœlo. Ex simili quoque amore ipsum

Sanctum adorabis actu dulci, tanquam ornatum illis donis in hac vita, & in cœlesti gloria. Eodem modo omnes ejus reliquias, ubicumque servantur, adorabis; concipiendo eas in variis partibus dispersas.

I I. Gratias ages sanctissimæ Trinitati pro omnibus donis illi concessis; & Christo in quantum est fons, ex cujus meritis illa dona fluxerunt. Deinde gratias ages ipsi Sancto: Primo, quia tam fideliter Domino suo servivit in hac vita & bene usus est donis naturæ & gratiæ sibi concessis. Secundo, quia nunc in gloria cœlesti tam perfecte famulatur Deo, ipsum laudando & amando. Tertio, pro omnibus beneficiis per ejus merita vel preces, Ecclesiæ sanctæ, vel alicui particulari concessis: & præsertim pro exemplis optimæ vitæ ad imitandum relictis. Demum gratia ages Angelo ejus custodi, aliisque Sanctis, qui cum in hac vita juverunt & quorum auxilio sanctam traduxit vitam & ad gloriam Paradisi pervenit.

III. Rogabis sanctissimam Trinitatem per Christi & ejus Sancti merita, ut tibi & aliis ipsius devotis det gratiam sancte vivendi, ut ille vixit; & ad gloriam perveniendi, ad quam ille pervenit. Eundem quoque Sanctum deprecaberis, ut propter Dei amorem idem nobis efficaciter impetret: Rogabis, ut in Ecclesia sancta minuatur, quàm maximè fieri potest, numerus peccatorum existentium in peccato mortali & justorum tepidè Deo servientium: ut extra illam minuatur numerus infidelium Iudæorum, Hæreticorum & Schismaticorum: ut Principes Ecclesiastici cum toto Clero & Religiosis gratum divinæ Majestati exhibeant famulatum, quilibet pro ratione sui gradus: ut Principes seculares cum omni statu seculari majorem habeant rationem divini honoris & obedientiæ erga Ecclesiam, quàm ullius commodi temporalis; & inter se mutua concordia pacificè viventes; bonis temporalibus ad animæ salutem & pauperum subsidium utantur: ut qui ejus auxilia implorant, salutarem consequantur effectum &

quantocius exaudiantur : ut defuncti , qui in hac vita eum devotè coluerunt , & alii qui nullis specialibus suffragiis juvantur , è pœnis Purgatorii citò liberentur : ut te adjuvet in omnibus negotiis tuis , maxime in eo quod tunc præ manibus habere contingit.

IV. Congratulaberis sanctissimæ Trinitati , & Christi humanitati , quod ille Sanctus tam fideliter in hac vita Deo servierit & nunc sit beatus in patria. Eidem quoque Sancto de hac ipsa re congratulaberis & de omni honore , qui ei in hac vita exhibitus est , exhibetur & usque ad diem iudicii exhibebitur. Angelo item ejus custodi & aliis Sanctis , qui eum juverunt in hac vita , quod nunc gaudeant de tam felici fructu auxiliorum suorum ad laudem & gloriam Dei.

V. Offeres sanctissimæ Trinitati & Christi humanitati , omnia merita illius Sancti & omnes ejus satisfactiones Christi meritis unitas , in honorem divinæ Majestatis & Iesu Christi humanitatis : in gaudium accidentale Beatæ Virginis , Angeli custodis & aliorum Sanctorum ; illorum præsertim , qui amici ejus fuerunt in hac vita , vel quocummodo eum juverunt : ad impetrandam remissionem peccatorum tuorum & totius mundi , & ad tollendam pœnæ temporalis obligationem , in quandam recompensationem pro omnibus beneficiis tibi & toti mundo & præcipuè in eo templo per ejus Sancti merita concessis : ad ea obtinenda , quæ à Deo petis & quibus maxime indiges ad consequendam vitam æternam. Ipsi autem Sancto offeres preces , quas fundunt ad eum omnes fideles pro suis necessitatibus , ut eas præsentet ante Tribunal Altissimi : Offeres desiderium eidem placendi & ejus honorem propagandi.

§. XII. *Exercitium internæ conversationis cum Sanctis.*

Cum solus stas , aut iter agis , pro solatio tuæ solitudinis socios tibi assumes cælestis curiæ cives. Et primo quidem ad B. Virginem accedes & eam cum Archangelo Gabriele humiliter salutabis , agēsque cum ipsa de my-

sterio nostræ Redemptionis. Deinde quæres diligenter S. Joannem Baptistam Præcursores Domini in eremo latentem, dicisque ei: Ave sanctissime & dilectissime amice Jesu Christi Joannes. Multa bona & mirabilia audivi de te; quomodo sis natus mirabiliter, & in utero Matris sanctificatus: quam strictè & religiosè in solitudine conversatus fueris, ne levi saltem cogitatione peccares. Tum petes ab eo quandiu & cur in solitudine vixerit; quis ei ministraverit & alia hujusmodi: audiesque intus ipsius responsum rei propositæ & respondentis sanctitati accommodatum. Postea ad Apostolos Christi procedes, & dulcia cum singulis inibis colloquia. Petes à Petro, quomodo flevit peccatum suum, ibisque cum eo in Templum ad orandum & ascendes in cænaculum, ut accipias cum eo Spiritum Sanctum. Ibis cum Paulo per omnia loca ad prædicandum & quæres ab eo, Quomodo raptus fuerit in Paradisum. Ab Andrea postulabis, quam suavis fuerit ei Crux: à Jacobo majori, qualiter biberit Calicem Passionis occisus ab Herode. Joannem interrogabis de suo Evangelio & divina Apocalypsi, statuque totius Ecclesiæ militantis & triumphantis. Eodem modo cum ceteris colloquia inibis, & discurre postmodum per choros Martyrum, Confessorum & Virginum, insigniores ex eis salutando & de virtutibus eorum sermonem instituendo, cum affectu amoris, devotionis & imitationis.

§. XIII. *Protestatio, & postulatio amantis animæ.*

M Agnum est, Domine, desiderium, quo ardeo te solum amandi, tibi soli serviendi: sed infirmæ admodum ac debiles sunt vires meæ. Multi sunt, qui me persequuntur, infinitæ sunt cogitationes & sine numero tentationes, quæ me affligunt: & nisi tu adjuves me, paulominus habitabit in inferno anima mea. Ideo cupio me tecum ligare vinculo indissolubili, quod in æternum dissolvi non possit. Protestor igitur ego peccator miserabilis & servus tuus indigens gratia & misericordia tua, co-

ram te Deus meus Pater & Fili & Spiritus Sancte, intendens hunc actum continuare in efficacia tui benedicti & amantissimi cordis: Protestor inquam, quod nulli omnino cogitationi, verbo, vel actioni, quæ contra te vel sanctissimam legem tuam, aut contra præcepta Ecclesiæ, & statuta regulæ meæ sint, assensum præbere volo: atque hæc omnia à me semper elongare conabor, exhibendo me purum, & immaculatum in conspectu tuo. Audiant cœli, audiant Angeli, & cælites universi hanc meam voluntatem, & protestationem. Audiat me terra, & incolæ ejus, sintque mihi universæ creaturæ testes vitæ emendationis, quam deinceps instituire decerno. Attentus sit infernus, & qui eum inhabitant maligni spiritus, animæ infelices æternis ignibus addictæ, quia eorum suggestiones, & peccata abominor & detestor, eorumque horribili exemplo tremo & expavescō. Sed quia ex me nihil sum, & nihil possum, instantissimè à te postulo, Domine Deus meus, omne quod mihi necessarium est ad amandum te, & serviendum tibi fideliter. Dum verò hoc dico, intendo hac mea petitione includere, ac simul unire, & offerre tibi omnes orationes omnium Angelorum, & Sanctorum, Beatissimæ Virginis & Jesu Christi Filii tui, omniumque electorum tuorum, quæ vel mente, vel voce factæ sunt ab initio mundi, & fient usque in finem: omnique momento hunc actum renovare intendo, certam habens confidentiam, quia tu Domine exaudies me per Jesum Christum Filium tuum, & per merita Sanctorum tuorum. Amen.

§. XIV. *Exercitium spiritualis mendicitatis.*

Quia pauperes in hoc exilio sumus, mendicandum est nobis in terra viventium, ubi locus est magnarum eleemosynarum, à Rege, à Regina, & ab omni familia. Dividenda cœlestis patria in varios vicos, seu regiones, statuendo in una Angelos, in altera Patriarchas, & sic de reliquis. Porro Angelos considerabis tanquam nuncios,

nuncios & secretarios: Patriarchas & Prophetas, tanquam consiliarios: Apostolos ut iudices: Martyres tanquam milites: Confessores tanquam thesaurarios; Virgines tanquam sponsas & dispensatrices. Praxis hujus exercitii his præceptis continetur. Primò, excitabis mentis torporem, considerando quàm miser sis, & miserabilis; nudus, & cæcus: & expurgabis te à peccatis per compunctionem. Secundò, ascendes Sanctorum habitacula per devotam contemplationem. Tertiò, captabis benevolentiam, eos reverenter salutando, magnificè commendando, & te profundè humiliando. Quartò, expones miseriam tuam, quia reus es & infirmus, omni vitio plenus, omni virtute destitutus, passionibus subiectus. Quintò, sequetur pia, humilis, & instans oratio, in qua exprimes id quod petis tibi utile, & necessarium esse, & ab eis duntaxat sperandum: pietatem eorum nulli unquam negatam, sed semper solitam omnibus misereri: te gratum, & memorem semper futurum. Sextò, tuam petitionem confirmabis variis probationibus, locis, & argumentis. Septimò, obsecrabis eos, & obtestaberis, per Dei misericordiam, & cætera attributa, per Christi mysteria, & pietatem eis exhibitam, per eorum charitatem, & viscera pietatis. Octavò, gratias ages Sanctis, quod à te exorari voluerint, quod crebrius tibi succurrere, & consolationem immittere dignati sint. Nondò, offeres Deo hoc exercitium in unione operum Christi, petens ab eo, quæ à Sanctis postulasti. Hujus exercitii praxim diffusissimè tradit Gerson tractatu de spirituali mendicitate, Tomo tertio.

§. XV. *Exercitatio patientia cum aliquid adversi occurrit.*

CUm tibi aliqua evenierit adversitas, vel contrarietas, sive in corpore, sive in anima, sive in fama, & estimatione, statim confugiens ad orationem, in qua remedium omnium malorum reperitur, petes à Deo virtutem patientiæ. Postea respicies multitudinem peccatorum tuo-

C. Bona Opusc. Spirit.

I

rum, pravosque habitus, & inclinationem ad omnia mala;
& sic orabis.

„ Peccavi, benignissime Jesu, & multiplicatæ sunt ini-
„ quitates meæ super numerum arenæ maris: à planta
„ pedis usque ad verticem capitis non est sanitas in me,
„ & nisi gratia tua adjuvaret me, crescerent quotidie
„ delicta mea usque ad cælum, adeo pronus ad malum
„ sum. Ideo millies me damnare cum Angelis rebellibus
„ debuisses igne sempiterno cruciandum: hæc est enim
„ merces, quam merui tot sceleribus, & transgressionibus
„ meis. Sed tu Domine fecisti mecum misericordiam
„ tuam, & liberaisti me à perditione: & pro pœnis æter-
„ nis, quas evasi per gratiam tuam, hisce minimis tribu-
„ lationibus excerces me, ut purges à peccatis, & præ-
„ pares ad gloriam. Istæ sunt rosæ, & lilia, quæ tu
„ sponse animarum, ad ornandam animam meam mittis
„ è cælo, ut placeat oculis tuis. Accepto hoc donum
„ tuum libentissime, Domine Deus; & toto cordis affe-
„ ctu hanc tribulationem, seu persecutionem amplector,
„ quantumvis recalcitret perfidus sensus meus, & in
„ contrarium renitatur. Non consentio perversis moti-
„ bus partis sensitivæ, pravæ ejus suggestiones rejicio.
„ Accepto, & volo quod tu vis. Fiat voluntas tua.

Hæc postrema verba sæpius repetes: deinde obtutum
figes in Jesum crucifixum, & sic cum amanter alloqueris:
„ Tu pro me pendes in cruce, Jesu dulcissime, spinis
„ acutissimis coronatus, tu pro me spargis pretiosissimum
„ sanguinem tuum, & crudelissimam toleras mortem:
„ ego autem non feram ob tui amorem hanc levissimam
„ tribulationem? Rex æternæ gloriæ, & Dominus uni-
„ versorum pro me vilissimo servo atrocissimam patitur
„ mortem, & ego omnium malorum reus propter ipsum
„ nihil patiar? Solumne igitur relinquam sponsum meum,
„ vitam meam in tormentis? Absit hoc à me, bone Jesu,
„ tecum pati volo, tecum affigi, & mori. Venite omnes
„ tribulationes, omnes injuriæ, & contumeliæ, omnes

calumniæ, & derisiones; venite quotquot estis infirmitates, & adversitates: Deo juvante patienter feram quicquid ille immiserit mihi, qui tanta pro me passus est. Moriatur sensus, juguletur caro, vivat crux, vivat crux Christi.

Mentem demum elevabis ad Deum, & dices succenso affectu: Ita Pater, quoniam sic fuit placitum ante te. Tu ab æternò prævidisti istam mihi eventuram adversitatem à tali persona, tali modo, & tempore, & cum talibus circumstantiis: & hanc præordinasti, & permittere decrevisti ad salutem animæ meæ. Gáudeo igitur & exulto; quod tua sanctissima voluntas adimpleatur in me. Omne meum velle & nolle tuo justissimo beneplacito prorsus subjicio. Absit à me tanta perversitas, ut meam distortam voluntatem tuis æquissimis decretis præferam. Volo quod tu vis, Deus meus, in tempore, & in æternitate. Accepto ex toto corde, & animò hoc donum tuum quantumvis asperum sensui, cum resignatione; & gratiarum actione. Fiat voluntas tua. His autem peractis Deum enixè deprecaberis pro his, à quibus injuriam passus es, si adversitas illata sit ab hominibus; illisque benefacere, & eos alloqui studebis, si occasio tulerit, animò admodum pacifico, & tranquillo.

§. XVI. *Exercitium perfectæ Resignationis.*

1. **U**T te perfectè expropries, & resignes in Deo; hoc exercitio uteris. Primò concipies animo, & propones invariabiliter manere in simplicissima unitate, & purissima simplicitate divinæ præsentiae per totalem tui ipsius expropriationem, & remissionem, ac derelictionem in divino beneplacito & voluntate. Quoties attente spiritum tuum extra hanc dulcissimam mansionem reperies; suaviter in eam reduces absque ullo conatu intellectus, & voluntatis per solum amorem simplicis confidentiæ; & conformitatis: & hæc igitur commoraberis,

in paterno sinu divinæ bonitatis requiescens. Ab hac vērō quiete nusquam discedes, nec ad ea respicies, quæ facis, aut factururus es, aut quæ tibi eventura sunt: nec philosophaberis super afflictionibus, & contradictionibus tuis; sed omnia sine exceptione à benignissima Dei manu dulciter, & patienter accipies, in omnibus acquiescens ejus semper adorandæ voluntati. Quod si aliquam oriri in te sollicitudinem, aut desiderium animadvertis, projice abs te, ac protinus omni cura denudatus ad Deum convertere, protestando te nihil velle aut nolle, nisi ejus sanctissimum beneplacitum.

11. In hac autem solitudine & nuditate cum Christo crucifixo manens, quasi modo geniti infantis simplicitatem imitaberis, ut te Dominus amplectatur qui dicebat, Sinite parvulos ad me venire, & ad culmen amoris sui perducatur. Et si aliquando tua te consolatione, ac præsentia privabit, læto animo esto, id enim faciet magno tuo emolumento, ne ejus præsentia cor tuum afficiatur, sed solo ipsius beneplacito. Beati nudi, quoniam induentur virtute ex alto. Felicissimi fuerunt primi parentes nostri, quandiu nudi fuerunt; & tu quoque felix eris, si verè illud Job dicere poteris, *Nudus egressus sum de utero matris meæ, & nudus revertar illuc: & cum sponsa, Dilectus meus mihi, & ego illi.*

111. Ipso etiam desiderio virtutum, & perfectionis exspoliare te debes, nihil prorsus volens aut quærens, nisi divinum beneplacitum; non reflectens te super actus, & consolationes tuas, nec aliquid cogitans, nisi Deum, quem si nudus, & simplex fueris, in omnibus rebus reperies. Sicut enim pueri omni cura, & sollicitudine carent, & parentibus adhærentes, sine ullo reflexu suis consolationibus fruuntur cum simplicitate, & expropriatione, nihil cogitantes de earum causis, & effectibus: Ita pari ratione veri Dei amatores soli dilecto adhærent, de nulla re solliciti, nisi ut illi placeant, & ipsum ament: purificant se, & ornant, non ut sibi satisfaciant, non ut perfecti

evadant, sed ut cœlesti sponso placeant & obediant. Hæc est vera, & perfecta resignatio, & conformitas tuæ voluntatis cum divina, quam quotidie petere à Deo humiliter debes, orans ex corde, & dicens: *O sanctissima Dei voluntas, semper adimplearis in me! O justissima Dei decreta, adoro vos, & vestro beneplacito consecro & resigno totaliter voluntatem meam, affectus meos, & omnia desideria mea. Tuus sum ego, Deus meus, tua est voluntas mea, tuum est quicquid volo, & cupio. Vive, & regna semper in me, & vires meas conforta, ut adimpleam quod te donante proposui.* Hæc & similia verba sæpe iterabis dulciter, & tranquille, non ore, sed spiritu ea pronuncians, itaut quodammodo ex apice spiritus suavissimè effluant, & distillent: nam sic erunt efficaciora, quàm si per modum orationis jaculatoriæ cum quodam impetu, & conatu proferantur.

§. XVII. De Corona B. Virginis.

INter alias preces, quæ pro Virginis honore fundi solent, valde solennis ea est, & à nemine vel perditissimo omiſſa, quæ per globulos, seu orbiculos precatorios filo insertos fit, & Corona, vel Rosarium nuncupatur. Rosarium centum quinquaginta salutationibus Angelicis constat, præmissa cuilibet decadi dominica oratione. Corona ex sexaginta tribus salutationibus Angelicis componitur, & septem orationibus dominicis. De Rosario infra, nunc de Corona agendum; quæ quia Deiparæ velut Regium diadema offertur, & tanquam fertum honoris ab ejus benignitate acceptatur, ideo Corona vocatur. Est autem hæc precatio ex sexaginta tribus Angelicis salutationibus compacta, juxta numerum annorum quibus B. Virgo in terris vixisse creditur, ut fert Doctorum probabilior sententia. In cujus recitatione sequenti forma uti poteris; teque paululum recolliges, priusquam incipias, attendens quàm nobile, & omnino Angelicum officium sis obiturus, & ad quam intentio-

nem. Præmisso signo Crucis dices. *Deus in adiutorium meum intende. Gloria Patri. Dignare me laudare te Virgo sacrata, Da mihi virtutem contra hostes tuos.* Tum in prima decade dum dicis *Pater noster*, memor eris primæ effusionis Sanguinis Domini nostri Jesu Christi in circumcissione: Dum vero recitas decies *Ave Maria*, considera- bis primum statum vitæ B. Virginis, cum adhuc puella in domo paterna commorabatur. Postea dices hanc ora- tionem: *Decies millies benedicant te, gloriosa Virgo, omnes Angeli, Archangeli, Principatus, Potestates, Dominationes, Virtutes, Throni, Cherubim ac Seraphim, cum quibus speramus aliquando te videre in celo. Amen.*

In II. decade ad orationem dominicam secundam san- guinis effusionem in horto, & ad Angelicas salutationes vitam B. Virginis in templo meditaberis. Deinde sic ora- bis. *Vigesies millies benedicant te, gloriosa Virgo, omnes Sancti Patriarchæ & Propheta, beati Innocentes, & omnes Sancti veteris Testamenti, cum quibus speramus aliquando te videre in celo. Amen.*

In III. decade considerabis effusionem Sanguinis in Flagellatione, vitamque Deiparæ usque ad annum Chri- sti duodecesimum. Tum dices. *Trigesies millies benedicant te, gloriosa Virgo, omnes Apostoli, & Discipuli Domini, Evangelistæ item & Martyres, cum quibus speramus ali- quando te videre in celo. Amen.*

In IV. decade effusionem Sanguinis in spinea corona- tione, & vitam Virginis usque ad annum trigesimum Chri- sti. Subdes. *Quadragesies millies benedicant te, gloriosa Virgo, omnes sancti Confessores, Pontifices, Doctores, Mo- nachi, & Eremitæ, cum quibus speramus aliquando te vide- re in celo. Amen.*

In V. effusionem Sanguinis, cum Judæi Christum suis vestibus expoliarunt, & vitam B. Virginis usque ad Do- mini Ascensionem. Addes. *Quinquagesies millies benedi- cant te, gloriosa Virgo, omnes sanctæ mulieres, Virgines, viduæ, & conjugatæ, cum quibus speramus aliquando te vi- dere in celo. Amen.*

In VI. effusionem Sanguinis in crucifixione, & residuum vitæ Virginis usque ad mortem. Mox dices. *Centies millies benedicant te, gloriosa Virgo, omnes Sancti & Sanctæ Dei, cum quibus speramus aliquando te videre in cælo. Amen.*

Sequitur septimum *Pater noster*, ad quod meditaberis ultimam Sanguinis effusionem in lateris apertione. Tum dices ter *Ave Maria*, commemorando mortem, Resurrectionem, & Coronationem B. Virginis. In fine verò post symbolum Apostolorum dicitur Hymnus *Ave maris stella* cum versu *Ora pro nobis sancta Dei genetrix, & Collecta, Defende quesumus Domine, B. Maria semper Virgine intercedente, istam ab omni adversitate familiam, & toto corde tibi prostratam ab hostium propitius tuere clementer insidiis. Per Christum. Dulce nomen Domini nostri Iesu Christi, & Beatissimæ Matris ejus sit benedictum in secula seculorum. Amen.*

§. XVIII. De Rosario B. Virginis.

Hoc Rosarium adinstar psalterii Davidici ex centum quinquaginta salutationibus Angelicis tanquam ex totidem sua volentibus rosis, componitur, & hinc Rosarii nomenclaturam accepit. Dividitur in tres partes, seu quinquagenas; suntque cujusque partis quinque mysteria, dum quinque decades percurruntur, considerata. Primæ partis mysteria dicuntur gaudiosa, & sunt ista. Annunciatio Incarnationis, atque ipsa Incarnatio Filii Dei: Visitatio Elizabeth, & Joannis Baptistæ sanctificatio: Partus B. Virginis, & Nativitas Salvatoris: Oblatio pueri Jesu in templo, & Virginis Matris Purificatio; (sed huic Mysterio alii substiruunt Magorum adorationem.) Inventio pueri Jesu duodennis in templo. Secunda pars habet mysteria dolorosa, videlicet orationem Christi in horto, ejusque capturam: ejus flagellationem: spineam coronam: crucis bajulationem: Crucifixionem. Tertiæ partis mysteria sunt gloriosa, nimirum Resurrectio Do-

mini: Ascensio in cœlos: Missio Spiritus Sancti ad Discipulos: B. Virginis in æternas sedes Assumptio: ac tandem ipsi Angelorum, & hominum Reginæ, incorruptibilis ac regiæ coronæ impositio. Sic recitatur.

I. Concipe Dei præsentiam, & prævia brevi reflexione ad præcellentiam dignitatis B. Virginis, & ad tuam vilitatem, ac indigentiam, innova propositum ipsam Deiparam ferventiùs colendi. Tum elice actum contritionis, ac præteritam tepiditatem detestare.

II. Certam aliquam intentionem præfige cum humili petitione gratiæ, idque paucissimis saltem suspiriis ad B. Virginem, & ad Filium ejus Salvatorem nostrum directis.

III. Præmissis signo crucis, dic Antiphonam, *Veni sancte Spiritus*, cum versu *Emitte*, & collecta de Spiritu sancto. Sequitur *Deus in adjutorium. Gloria Patri. Dignare me laudare te*. Postea dices hymnum de B. Virgine, in prima parte, *Quem terra, pontus, æthera*: in secunda, *Stabat Mater dolorosa*: in tertia, *O gloriosa Domina*. Facto autem hoc præludio orationem Domini. Eam semel recitabis, & decies Angelicam Salutationem. Ante *Pater Noster* breviter, & quasi in momento præconciplies Deum uti Patrem, & Dominum universorum ubique præsentem, qui te indignum audire dignatur; quare humiliter, & attentè eum rogabis, ac si magnum aliquem Principem alloquereris. Similiter priusquam incipias *Ave Maria*, B. Virginem considerabis aliquem de actibus propositi mysterii agentem, quæ te item indignum libenter audit, & cum actuali reverentia, amore, & attentione recitabis *Ave Maria*, ac si alloquereris magnam aliquam Reginam. Initio item cujusque decadis mysterium in ea recolendum paulisper expendes, & congruentes affectus elicere stude, gratitudinis, amoris, contritionis, compunctionis, zeli imitandi Christum, & B. Virginem, desiderii Patriæ cælestis, congratulationis cum B. Virgine; & similia juxta Mysterii exigentiam.

IV. In decursu cujusque decadis ejus Mysterium pie cole, & absoluta decaderenova affectus, & pete à Christo, atque ab ejus Matre remissionem peccatorum, & virtutes, quæ in eo mysterio magis elucent. Post ultimum verò *Ave Maria* cujusque decadis dic semel *Gloria Patri*. In fine autem Rosarii, sive integrum illud recites, sive tertiam ejus partem, Litanias B. Virginis recitabis cum Antiphona *Sub tuum præsidium*, & collecta *Defende*, vel *Concede nos*: Proponesque Christo, & Matri necessitates, & misérias, quibus premeris, atque earum remedium petes, adferendo pro causa & titulo, gaudium, dolorem, vel gloriam, quibus in propositis mysteriis fuerunt affecti. Demum concludes his versibus, *Laus Trinitati fulgida, Patri, Nato, Paraclito: Laus Virgini Deipara & nunc & in perpetuum. Amen.*

V. Post recitationem discussio obiter successu, dole, vel gratias age; & propone deinceps ferventius recitare. Tum piissimæ Matri obsequium tuum perficiendum, Filioque offerendum commenda juxta præfixas intentiones. Porro hîc notandum, quod quamvis mysteria Rosarii ad quindecim reducantur, quidam tamen totam vitam Christi, & Mariæ in centum quinquaginta articulos dividunt pro numero Salutationum Angelicarum, ex quibus Rosarium constat; propositos articulos singulis inferendo, modo supra explicato: cujus exemplum apud Ludovicum Blosium reperies, itemque in Paradiso animæ Christianæ, & in exercitiis Joannis Justi Lanspergii.

S. XIX. De Corona Domini.

Hanc Coronam ad honorem Salvatoris nostri Jesu Christi, & triginta trium annorum, quibus in terris vixit, primus adinvenit B. Michael Florentinus Eremita Camalduensis; quam Summi Pontifices Leo X. Gregorius XIII. & Sixtus V. approbarunt. Constat triginta tribus Dominicis orationibus, & quinque Angelicis Salutationibus: & sic eam recitabis.

Deus in adjutorium. Gloria Patri. Domine Iesu Christe, Fili Dei vivi, concede mihi, ut toto cordis affectu, pleno desiderio, & animo sitiendi possim ad te aspirare, ac in te solo respirare, totoque spiritu, & visceribus meis ad tesolum, qui es beatitudo mea, anhelare. Scribe, suavissime Iesu, sanguine tuo pretioso vulnera tua in corde meo, & concede, ut eorum memoria semper in eo impressa maneat, & omnis creatura mihi vilescat. Hanc autem coronam in piissimum cor tuum benignè suscipe; eam enim tibi offero ad honorem, & gloriam tuam, in memoriam annorum tuorum, vitæque tue, & passionis acerbissimæ: ut meipsum excitem ad perfectum amorem tui, mihiq; & aliis, pro quibus orare debeo, bona gratiæ, & gloriæ obtineam, te prestante, Deus meus, qui cum Patre & Spiritu sancto vivis, & regnas per omnia secula seculorum. Amen.

Post hanc orationem dices semel *Ave Maria*, & decies *Pater noster*: deinde secundò *Ave Maria*, & iterum decies *Pater noster*: postea tertio *Ave Maria*, & decies quoque *Pater noster*: Tum quartò *Ave Maria*, & ter *Pater noster*: demum quintò *Ave Maria*. In prima decade meditaberis Christi actiones ab ejus nativitate usque ad annum duodecimum: in secunda à duodecimo usque ad trigésimum: in tertia à trigésimo usque ad mortem. Dum postremò ter dices *Pater noster*, considerabis ejus descensum ad inferos, Resurrectionem, & Ascensionem. Cum verò dices primum *Ave Maria*, B. Virginis primum dolorem meditaberis, quando audivit à sancto Simeone, & tuam ipsius animam pertransibit gladius. In secunda cum Filium amisit: in tertia cum audivit eundem à Judæis captum: in quarta cum vidit cruci affixum: in quinta cum eo caruit in triduo sepulturæ.

Oratio post Coronam. *Benignissime Domine Iesu Christe pietatem tuam supplici devotione depono, ut applicare mihi digneris merita tua, & beatissimæ Matris tuæ in quorum unione offero tibi hanc coronam, quam modo recitavi. Hac merita obtineant mihi remissionem peccatorum, sintque tibi in*

gratiarum actionem pro omnibus beneficiis, quibus me cūnu-
lare dignatus es. Pone, Domine, passionem & mortem tuam
inter iudicium tuum & animam meam, nunc & in hora
mortis meae, & mihi largiri digneris gratiam tuam, & do-
num perseverantiae, Ecclesiae tuae pacem, & concordiam,
vivis veniam & requiem defunctis. Qui vivis & regnas
Deus per omnia secula seculorum. Amen.

§. XX. *Affectus Anima amantis Deum.*

Domine Deus, qui lucem habiras inaccessibilem,
principium omnium, & ultimus finis, qui me
creasti ex nihilo, constituisti mihi terminos vitae hujus
mortalis, quos præterire non potero, ut amem te & ser-
viam tibi, donec ad aliam meliorem vitam assumas me,
in qua tecum per omnem æternitatem beatus sim. Domi-
ne Deus meus, ecce pronus & supplex adoro te, & subji-
cio me tibi usque ad imum nihili mei; secundum infini-
tam, & interminabilem distantiam tui à me: tu inquam,
qui solus & omnia es, à me qui ex nihilo, & nihil sum
coram te. Laudo, & benedico te fontem omnium bono-
rum, & quia vis amari à me, & cor meum avidissimè po-
stulas, illud tibi totum cedo & dono, ut jam meum non
sit, sed tuum cor, nihilque mei, aut sui amoris habeat, sed
tantum tui: imò jam non ego amem te, sed tu ipse te ames
corde meo, jam non meo sed tuo. Ama te illo ardentissi-
mè, Creator meus, & omne bonum meum, ama te,
quia dignus es: utere illo ad omne arbitrium tuum, post-
posito omni arbitrio meo, quod in tuum transfero, ac
tuæ prorsus voluntati trado, permitto & resigno.

11. Sed cur tantopere cor meum desideras Deus meus?
quia nimirum pro nihilo habes ore & lingua diligi, si cor
tecum non sit. Hoc est quod vis, & petis, nec quem-
quam admittis in partem possessionis ejus. Ideo præcipis
mihi, ut convertar ad te in toto corde meo, ut toto corde
te quæram, toto corde te diligam te sequar & obediam
tibi. Dignus enim es omni amore, quia omnis bonitas

& perfectio, omnisque ratio amabilitatis in te est, & tu prior dilexisti nos. Dilexisti nos indignos amore & dignissimos odio, quia sic fuit placitum ante te. Quasi enim non haberes objectum in te, totum tuum amorem quantumvis infinitum adæquans, extendisti extra te amorem tuum & dilexisti me ab æterno propter immensam bonitatem tuam. Atque utinam, Domine Deus, tantum tibi amorē rependere possem, quantum mihi impendisti: quàm libenter te amarem amore immenso, infinito, inenarrabili! Sed miser sum & pronus ad malum ab adolescentia mea; nec possum qualitercumque amare te, nisi tu dederis mihi, ut amem te. Da igitur quod jubes, & jube quod vis. Hoc est enim omne bonum meum desursum descendens à te, amare te propter te solum qui dilectione dignissimus es: nec præter hoc bonum aliud bonum volo, aut cognosco.

III. Utinam nulla hæcenus fuisset, nulla deinceps sit vitæ meæ actio, nulla corporis & animi motio, nulla functio sensuum & potentiarum, nulla virium exercitatio, quæ non fuerit, aut sit ad maximam tui gloriam, amorem, cultum & oblectationem, cooperante & offerente Filio tuo, sine quo nihil sum, nihil possum. Hoc volo, hoc desidero, hoc intendo; & incipiendo ab actione ista, quam hoc momento ago, reliquas omnes & singulas usque ad ultimum halitum vitæ meæ, & per totam æternitatem tibi offero per Filium tuum: & si quam in particulari offerre omisero, id quaeso ut tribuas oblivioni meæ, & incogitantia; & hoc præsens propositum respicias, in quo semper perseverare, & quoties respiravero, id semper renovare cum perpetuo amoris in te mei augmento opto & desidero. Utinam instar thuris, & thymiamatis totus consumar in purissimum & acceptissimum divinæ Majestatis tuæ holocaustum, cum omni afflictione & contemptu, & perfecta mei abdicatione in omnem voluntatem, & beneplacitum tuum, sine ulla proprii commodi admixtione. Amen.

§. XXI. *Actus & exercitia Humilitatis.*

Quia sine humilitate nemo potest placere Deo, qui superbis resistit, & humilibus dat gratiam, omni studio satagere debes, ut acquiras hanc virtutem, ejusque actus frequenter exerceas. Pro hac re proderunt sequentes industriae.

I. Cum animadvertes te aliquem defectum commisisse in sermone, refectione, oratione, aut alio quolibet exercitio; mentem ad Deum elevabis & veniam petes, projiciens errorem tuum in ardentissimam fornacem immensae charitatis suae, ut in ea statim consumatur. Tum ex ipso defectu scalam tibi conficies, qua ascendas ad humilitatem, & fructus ejus decerpas, odium videlicet tui, timorem Dei, desiderium patiendi, & perfecte Deo serviendi. Figes autem mentis obtutum primo in Deo, ejusque infinita perfectione: deinde in te ipso, & summa tua miseria, ac perversitate. Tum ratione inter Deum, & te posita, dices: Heu miseram & infelicem animam meam! Volebat Deus, cui infinitam obedientiam praestare debes, ut hoc faceres, vel ab hac re abstineres; perfidus autem sensus contrarium suadebat: & tu infidelis, ac scelerata, quamvis cognosceres divinam circa hoc voluntatem; sensui tamen, ejusque pravae suggestioni complacere, & consentire maluisti, quam sponso tuo caelesti. Hocne igitur obsequium Domino tuo praestas, vilissima omnium creaturarum? Hanc mutuam vicem illi reddis pro tot gratiis, & beneficiis ab eo acceptis? Siccine fidem servas, qua te illi in baptismo obstrinxisti? Sic solvis promissiones, & decreta adimpleres toties stabilita, faciendi semper in omnibus, & per omnia divinam voluntatem? In hunc sensum plura adjunges invehens in te ipsum, & innovans proposita, sicque ex malo bonum elicies, atque post lapsum validior resurges.

II. Cum suboriri in te sentis gloriam ex recte factis, aut ex donis Dei quae in te sunt; cogita te nec posse, nec

scire quicquam ex teipso, sed Deum omnia in omnibus operari, te verò instar pueri esse, qui nec se attollere, tueri, stare; aut nutrire potest, nec ab alio hoc postulare. Considera deinde multitudinem peccatorum tuorum, ob quæ æterna supplicia promeritus es: considera in quanta adhuc cadere possis, & quod certus non sis, an ullum unquam opus feceris Deo gratum: actiones tuas percurre, & nullam deprehendes, in qua te arguere non possis; & hinc discce parvus esse in oculis tuis. Alphabetum etiam tibi conscribe imperfectionum tuarum, in quas frequentius labi soles; & illud perlege, cum vanitatum aura blanditur. Denique virtutum perfectissimos gradus, & eximiam civium supernorum sanctitatem attende, quàm longè ab eis distes: Sic enim fiet, ut nihil in te invenias unde efferri queas; sed multa potius, ob quæ confundi, & erubescere debeas & novissimum locum tenere.

III. Stude te ipsum cognoscere, & sic ad Deum aspira.
 „ Quid fui Domine? quid sum? & quid ero? Fui nihil,
 „ nihil sum, & erò fortè nihilo pèjus. Fui conceptus
 „ in originali peccato, sum plenus peccato actuali,
 „ & quis scit, an erò condemnatus pœna gehennali?
 „ Fui miserabilis in ingressu, sum miserabilior
 „ in progressu, miserrimus erò in egressu. Cum nihil es-
 „ sem, fui sine periculo damnationis, & sine spe salutis:
 „ & jam sum in spe dubia & gravi periculo: erò aut ex re
 „ sperata felix; aut ex periculi successu infelicissimus.
 „ Sic fui, ut damnari non possem: Sic sum ut salvari vix
 „ possim: sic erò ut in æternum damnatus; aut in æternum
 „ salvus. Quid fuerim scio, quia fui pessimus: quid
 „ sim nescio, quia de gratia incertus: quid ero ignoro,
 „ quia de salute dubius. Quod fui, Domine, ignosce;
 „ quod sum corrige; quod ero dirige: dirige inquam à
 „ malo præterito, in bono præsentis, ad præmium futurum.

IV. Actus hujus virtutis, per tres differentias temporis excuties. In præsentis, admirando, agnoscendo, & fa-

tendo tuam insufficientiam, desiderando actus perfectissimos elicere, offerendo Deo actus elicitos, & beatæ Virgini, & omnibus Sanctis. Quoad præteritum, dolendo de tua socordia. Quoad futurum, proponendo hujusmodi actus omni possibili perfectione frequentare. Quia verò præcipui actus Humilitatis sunt tres: Vilem se, & abjectum reputare: Velle talem ab aliis haberi & tractari: Vilissimum & pessimum omnium se existimare: Praxis eos exercendi secundum tempus præsens, præteritum & futurum, hæc erit.

v. Heu quanta est abyssus fragilitatis, vilitatis & nihili mei quoad esse, posse & operari! quanta nihili moralis ob tot & tanta peccata, quæ feci, facio, & fortè facturus sum, & quæ fecissem, facerem & facturus essem, nisi à Deo Creatore & Redemptore meo singulari gratia, ac providentia præservarer! Quàm merito ergo me profundissimè humiliare deberem! Seraphim ex timo sensu humilitatis velant alis faciem coram divina Majestate: quid ego vermiculus, pulvis & nihilum facere deberem, qui bibo sicut aquam iniquitatem? Excedit hoc intelligentiam meam, & parem affectum non invenio. Agnosco tamen, & profiteor coram te, Deus meus, nihilum meum prout possum. Nihil sum sine te: quidquid facio, quicquid possum, tuum est; solum nihilum malitiæ meæ meum est: Tibi ergo omnis laus, honor & gloria: mihi autem omnis confusio, & ignominia, quia peccavi, & adhuc gravius peccassem, si gratia tua defuisset mihi. Ideo in abyssum nihili mei infra omnes etiam vilissimos, & pessimos, secundum id, quod ex me sum & possum, me demitto, & abjicio. Si quid boni in me est, tuum est: Si quid mali in me non est, mera gratia tua est. Sic sentio de vilitate mea, & infinita Majestate tua: Sic in æternum scitire desidero intellectu & affectu, non meo dumtaxat, sed omnium electorum tuorum Angelorum & hominum, omniumque possibilem creaturarum. Imperfectum meum, Dñe Deus

„meus, viderunt oculi tui; sed in ejus supplementum of-
 „fero tibi omnium Sanctorum, maxime B. Virginis hu-
 „millimæ Matris tuæ intensissimos sensus, affectus, actus
 „que internos, & externos, atque excessus intimæ hu-
 „militatis quos olim elicuere, & elicient, unitos actibus
 „& affectibus, quos tu in terris exercuisti. Suscipe, &
 „offer æterno Patri, & satisfac pro me superbissimo
 „peccatore.

„O cæcitatem, arrogantiam, & malitiam meam!
 „Quam parum huc usque, quam obiter, quam raro in-
 „spexi abyssum nihili mei! Quoties putavi me aliquid
 „esse, cum nihil sim! Quoties dixi in corde meo, dives
 „sum, & locupletatus; & nullius egeo, & nescivi, quia
 „miser ego sum, & miserabilis, & pauper, & cæcus &
 „nudus! Quam raro actus humilitatis exercui tot gratiæ
 „præventus, tot exemplis provocatus, tot oblatis occa-
 „sionibus invitatus! Atque utinam te nunquam offen-
 „dissem tot actibus superbiæ, Deus meus. Doleo de his
 „quantum possum, eosque detestor affectu meo, & om-
 „nium Sanctorum tuorum: & in compensationem tam
 „tepidæ compunctionis meæ offero tibi contritionem, &
 „lacrymas omnium verè pœnitentium, qui suæ, vel alie-
 „næ superbiæ maculas perfectissimè expiunt.

„Paratum cor meum Deus, paratum cor meum, ne
 „desis tu mihi gratia tua, qua aspirante conabor dein-
 „ceps oculos mentis meæ crebrius defigere cum pro-
 „funda admiratione in abyssum vilitatis meæ, & subli-
 „mitatis tuæ, quam fateor me nunquam satis posse
 „penetrare, nec me satis posse humiliare, & despicere,
 „nec ab aliis condignè humiliari, & contemni: Fre-
 „quentando tales actus internos, & externos cum actua-
 „li reflexione: Suborta præsertim occasione, seu tenta-
 „tione inanis gloriæ, contemptus aliorum, confusionis,
 „correctionis, admonitionis, & ignominiae, recogitan-
 „do me infinito contemptu dignissimum. Istos autem
 „exiguos conatus meos offero tibi, æterne Pater, &
 „„offerre

offerre semper intendo affectu omnium Sanctorum, in
 unione perfectissimorum exercitiorum humilitatis Christi
 Domini, B. Virginis, omniumque electorum tuorum.
 Tu qui humilia respicis in cælo & in terra, respice in fa-
 ciem Filii tui dilectissimi humiliantis se usque ad mor-
 tem Crucis, humillimæ Matris ejus & tot Sanctorum per
 humilitatem tibi placentium, & da gratiam eos imitandi
 ad maximam tuam, æternamque gloriam. Amen.

§. XXII. *Exercitium somni spiritualis.*

Venerabilis Antistes & vir Apostolici spiritus
 Franciscus de Sales Episcopus Genevensis, cum ad-
 huc juvenis esset, exercitium quoddam somni, sive qui-
 etis spiritualis sibi præscripsit, quod præcipuarum vir-
 tutum actus complectitur & est ejusmodi. Electo huic
 sacrae quieti & mystico somno, opportuno tempore, ti-
 bi primo in memoriam revocabis pios motus, desideria,
 sensus devotionis, animi decreta, inspirationes & lumi-
 na, quæ tibi unquam a Deo immissa sunt: morbos item,
 infirmitates & adversitates ex quibus profecisti; & bona
 proposita, quotquot olim fecisti, renovabis. 2. Quiesces
 in consideratione vanitatis, honorum, dignitatum & vo-
 luptatum hujus mundi, easque rejicies & abominaberis.
 3. Quiesces in consideratione turpitudinis & miseriæ pec-
 cati, malorum quæ secum affert, pœnarum quibus ho-
 minem reddit obnoxium, bonorum quibus animam pri-
 vat, illudque propter hæc detestaberis, & maximè quia
 displicet Deo. 4. Dormitabis suaviter in cogitatione ex-
 cellentiæ virtutis; quæ adeo pulchra & nobilis est, ut
 hominem mutet in Angelum & Deo similem faciat: eam-
 que setio amplecti propones, eligendo media ad ejus
 assecutionem proportionata. 5. Ponderabis rigorem divinæ
 iustitiæ & terribilitatem abyssi judiciorum Dei, teque ad
 virtutem excitabis ex attenta mortis & sequentis judicii
 consideratione, sic tecum differendo: En morior, quid
 proderunt mihi divitiæ, quid carnis illecebræ, quid cul-

C. Bona Opusc. Spiritu

K

men dignitatis? Transierunt omnia sicut umbra & jam mihi reddenda est de omnibus exactissima ratio. 6. Infinitam Dei sapientiam & bonitatem admiraberis, qui tot tibi media & instrumenta ad salutem providit per Filii sui Incarnationem, Sacramentorum institutionem, B. Virginis & Sanctorum exempla, & alia multa ejusdem generis. Septimò tandem in amore solius Dei elicitis ferventissimis ejus actibus requiesces.

§. XXIII. *Exercitium in ariditate.*

Cum tempore ad orationem destinato ita aridus es, ut meditari & orare non possis, aliquod ex sequentibus exercitiis assumes, in quo immoraberis, donec consueta meditationis hora elabatur. Prì mò percurrere breviter præcepta Dei & Ecclesiæ, & discute quomodo singula observaveris; tum veniam pete & propone emendationem. Eodem modo discurras per septem vitia capitalia, sensus corporis, potentias animæ & tui status, seu officii particulares obligationes. Secundò, recita aliquam orationem vocalem attentè, immorando in singulis verbis, donec aliquis pius affectus tibi occurrat. Tertiò, vitam Christi in certa spatia & loca divide & ea mente percurrere, addito in singulis erga propositum mysterium aliquo pio affectu. Loca autem poterunt esse, Nazareth ubi conceptus, Bethleem ubi natus, Ægyptus, iterum Nazareth, desertum, Galilæa & Judea ubi prædicavit, cœnaculum, hortus & cætera passionis loca, Sepulchrum, Limbus, iterum terra & cœlum. Quartò, Spiritualis meditationis exercitium perage supra descriptum §. 14. Quintò, mente peregrinare ad S. Sepulchrum Domini, ad limina Apostolorum, ad S. Jacobum Compostellæ, ad B. Virginem Lauretanam; & in iis locis pete à Deo & Sanctis necessaria tibi ad salutem. Sextò, saluta Christi plagas modo præscripto §. sequenti. Septimò, visita carceres, xenodochia, agonizantes, in aliquo periculo constitutos, & pro singulis ora. Octavò, exercitium somni spiritualis

perage, de quo supra §. 22. Nonò, descende in centrum terræ, percurrere sinus ejus, infernum, Limbum, Purgatorium; vide quid ibi agatur, timorem concipe & horrorem de peccatis & statue ab eis abstinere.

§. XXIV. *Oratio ad quinque vulnera Christi*

Salue vulnus benedictum dexteræ manus Domini mei Jesu Christi Crucifixi, pro me & omnium hominum salute roseo stillans cruore. Protege me, Domine, dexterâ tuâ, ne quando dicat inimicus meus, Prævalui adversus eum, quem tu sanguine tuo redemisti. Deducat me mirabiliter dexterâ tuâ, ut omnes cogitationes meas & sermones mei semper rectâ tendant & dirigantur ad te, ut potest scopum & finem meum. Da mihi gestare semper ardentem lampadem, oleo charitatis instructam, ut dignus habear, qui tecum ad cœlestes nuptias intromittar; ut cum seculum judicaturus adveneris, ad dexteram tuam constitutus audire merear cum electis tuis: Venite benedicti Patris mei; percipite Regnum vobis paratum à constitutione mundi. Amen.

i i. Salve beatificum vulnus sinistræ manus Salvatoris mei Jesu Christi, pretiosissimo ejus sanguine purpuratum. Manu tua forti & brachio excelso ad nihilum redige, Domine, quicquid sinistrum & perversum moluntur adversum me, qui cogitant mihi mala. Comprime vires hostium, qui quærunt animam meam. Tuere me & adesto mihi in omnibus adversitatibus & tribulationibus meis. Dic animæ meæ, Salus tua ego sum; ut de manu inimicorum meorum liberatus, in sanctitate & justitia serviam tibi omnibus diebus vitæ meæ. Amen.

i i i. Salve gratiosum vulnus dextri pedis Domini mei Jesu Christi, sanguine Agni immaculati conspersum. Perfice, Domine, pedes meos tanquam cervorum, ut indefesso cursu per viam mandatorum tuorum incedam, eaque semper exquiram, quæ placita sunt tuæ divinæ voluntati. Dirige gressus meos in virtutem, donec videam Deum

Deorum in Sion. Lucerna pedibus meis sit verbum tuum & lumen semitis meis, ut etiam proximis lucis exempla præbeam, quatenus tu Deus meus in omnibus & ante omnia glorificeris, nunc & in æternum. Amen.

i v. Salve venerabile vulnus sinistri pedis Christi sanguine madefactum. Evelle, Domine, pedes meos à laqueo, quem statuerunt mihi inimici mei. Custodi animam meam à lapsu, ne fiam hostibus meis in prædam. Non veniat mihi pes superbiæ, sed in simplicitate cordis mei incedam coram te omni tempore. Edoce me vias tuas, ut sciam quid acceptum sit coram te & opere compleam universa, quæ præcepisti mihi. Amen.

v. Salve vulnus saluberrimum cordis Jesu Christi crudeli cuspide inflicturn, è quo sanguis & aqua copiosè emanarunt in ablutionem peccatorum nostrorum. Vulnera cor meum, Domine, amoris tui jaculo, ut te in omnibus & super omnia colat, teque & proximum propter te ferventi semper amore prosequatur. Munda me purissimo sanguine & aqua salutari, ut ab omni labe emundatus, te Deum Salvatorem meum, quem soli mundo corde videbunt, in omni æternitate merear contemplari. Amen.

§. XXV. *De Communione spirituali.*

SAncti Patres usum hujus communionis commendaverunt, ut cum quis percipere Corpus Christi sacramentaliter non potest, saltem illud spiritualiter percipiat; voto nimirum ac desiderio, & fide viva, quæ per dilectionem operatur, de qua dicit Augustinus: *Crede, & manducasti.* Hæc autem communio fieri potest, & cum quis Missæ interest, & extra Missam, atque Ecclesiam, potestque repeti multoties in die. Cum Missam audis sic procedes. Post orationem Dominicam convertes animum tuum hac intentione ad Dominum, tuamque fragilitatem & defectus, Deique præsentis majestatem meditaberis. Deinde Agnus Dei ter repetes cum Sacerdote, dolorem de peccatis tuis corde contrito excitabis, & pa-

cem cum Deo, cum proximo, & cum teipso postulabis. Similiter iterans cum celebrante, Domine non sum dignus, affectu quàm potes humilitatis intensissimo, te tanta dignatione amabilissimi Salvatoris ad te venire parati indignissimum reputabis, ob peccatorum tuorum multitudinem & gravitatem: ob ingritudinis tuæ pro tot beneficiis enormitatem: ob corporis & animæ fœditatem, & abyssalem tui nihili vilitatem. Tum Jesu Christi infinita pietate fretus, eum invitabis ad mundandum, ornandum, & in æternum possidendum cor tuum ardentissimis suspiriis. Mox affectus fidei, amoris & aliarum virtutum exercebis, ac si sacramentaliter communicasses, & pro spiritali refectione gratias ages. Si verò extra tempus, & locum sacrificii spiritaliter communicare desideras, priorem communionem Sacramentalem in memoriam revocabis & animo te conjunges Sacerdotibus offerentibus, ac ferventi desiderio dices: *Domine Deus meus, quando te denuò in anima mea suscipiam? Veni Deus meus & jam nunc in me spiritaliter & refice me. Cupio esse particeps omnium sacrificiorum, quæ ubique in Ecclesia Catholica tibi offeruntur. Veni dilecte mi, in animam meam, purga eam stillicidio tui pretiosi sanguinis, riga fluentis gratiæ, fœcunda rore misericordiæ, ut fructus proferat dulces gutturi tuo. Veni spes mea, posside regnum cordis mei, conforma illud cordi tuo, ut idem tecum velit & nolit, nunc & in æternum. Quidquid denique præscribitur pro communiōne Sacramentali, ad spiritualem transferri, eique optimè convenire potest.*

§. XXVI. *Pia exercitatio pro his qui Missæ interfunt.*

CUM Sacrificium Missæ sit viva & vera, vitæ, passionis & mortis Christi representatio, quotidie illi inter esse oportet; & si datur occasio eidem ministrandi, nullo modo negligenda est, nam cæteris paribus majus est ministrantis meritum, quàm simpliciter assistentis. D. Thomas jam Sacerdos, & Doctor post quotidianam ce-

lebrationem aliud sacrum audiebat, cui etiam ut plurimum ministrabat. Qui Missam cum potest non audit, is Deo ingratus, suæ salutis immemor, & ad officia pietatis nimium languidus esse convincitur: in ea enim meritorum Christi inæstimabilis thesaurus cuius Christiano proponitur, & sacrosancta redemptionis nostræ mysteria renovantur. Si virtutes & merita omnium Sanctorum, si omnium Martyrum tormenta, si cuncta obsequia Deo præstita, præterita, præsentia & futura simul jungantur, non tam perfectam laudem, & honorem Dei complectentur, quam unica continet Missa à quocumque Sacerdote celebrata. Atque hinc colligere potes quam turpe sit & deplorandum, tanti sacrificii dignitatem & utilitatem, aut non æstimare ut par est, aut ignorare. Et revera hoc tremendum Mysterium ignorare, aut spernere videntur illi, qui corpore præsentem in templo, mente & oculis vagantur. fabulas & nugas miscent, eique adstant tanquam comedie spectatores. Hi sunt, qui in loco misericordie divinam contra se justitiam provocant; & nova committunt peccata, ubi vetera expiare debebant. Sed his omissis modus piæ audiendi sacrum tradendus est.

Et primo quidem eundo ad Ecclesiam magnum in te excita pietatis sensum cum spiritali quadam alacritate, quæ oriatur ex consideratione præstantissimi operis ad quod accedis. Opus enim est divinum, Deo gratissimum & maximè utile ad propitiationem pro peccatis, ad exercendos actus præcipuarum virtutum, ad obtinendam mentis puritatem, & unionem cum Deo, ad exhibendum sanctissimæ Trinitati cultum, honorem, gratiarum actionem modo excellentissimo, ad impetrandum tibi, & proximo quicquid ad vitam temporalem & æternam necessarium est.

II. In ingressu Ecclesiæ aqua benedicta te asperge elicitu actu fidei, & contritionis. Tum locum elige, quantum fieri poterit, remotum à turba & ab occasione distractionum. Deum præsentem in propria domo Majesta-

ris suæ adora, qua majori potes reverentia. Aperi mentis oculos, & vide Angelorum multitudinem circumvolantem, & Sacerdoti assistentem cum ingenti tremore & honore. Hos imitare, flexisque genibus, internos externosque sensus ita compone, ut quidquid est in Ecclesia, fiat tibi invisibile, nec aliquam sensibus impressionem faciat. Æternus Sol justitiæ, qui ibi adest, mentem tuam absorbeat, & sensus perstringat tanto claritatis excessu, ut nihil aliud videre, cogitare aut percipere possis.

III. Sic compositus Sacerdotem expecta & dum ille se præparat, dum sacris se vestibus induit, excita in te fervorem devotionis, contritionem, & amorem, pete gratiam à Deo, & ora hac vel simili formula.

Oratio.

Clementissime Pater misericordiarum & Deus totius consolationis, qui sic mundum dilexisti, ut Filio tuo unigenito non parceres; sed eum pro nostra reparatione acerbissimæ passioni & morti traderes, cujus gratissimam oblationem quotidie in Ecclesia renovari voluisti, ut illius in nobis fructum innovares: da mihi obsecro huic tam admirando & salutari divinæ tuæ potentia, sapientiæ, ac bonitatis mysterio sic interesse, ut cruenti illius sacrificii participationem per hujus incruenti oblationem quam efficacissimè consequi valeam. O quot suspiriis, quam ardentibus votis ipse coæternus tibi Filius desideratus à cunctis gentibus fuit! donec tandem missus à te formam servi accepit, & nostra mortalitate indutus Majestatem Deitatis carnis velamine obtexit: tibi que obediens factus usque ad turpissimam mortem crucis, nos morte sua ab æterna morte redemit. Hoc opus tam immensæ charitatis in hoc Missæ sacrificio recolitur, cui utinam assistere possem ea devotione, attentione & reverentia, quam exigit divinæ Majestatis præsentia, tot Angelorum assistentium frequentia, tot mysteriorum quæ hîc geruntur, magnificentia. Tu quæ

„ so, Domine, posside, ac rege cor meum gratia tua, ut
 „ hoc meum obsequium tibi placeat, & profit animæ
 „ meæ. Doleo ex intimo corde meo, quod unquam of-
 „ fenderim te, qui tantopere dilexisti me. Credo in te
 „ viva fide, ô æterna veritas: spero in te firmiter, ô vera
 „ salus animæ meæ: Amo te ex toto corde, ô summum
 „ bonum meum. Absorbeat me ardentissima vis amoris
 „ tui, ut nihil unquam separet me à charitate Christi Salva-
 „ toris mei, qui ex summo amor carnem suam, & sangui-
 „ nem mihi dedit; & sub speciebus panis & vini, ut per-
 „ petuo nobiscum esset, mirabiliter esse voluit: cum quo
 „ & Spiritu Sancto vivis, & regnas Deus per omnia se-
 „ cula seculorum, Amen.

I V. Junge & conforma intentionem tuam cum inten-
 tione Sacerdotis hoc modo.

„ Suscipe sancta Trinitas unus Deus hoc sacro-sanctum
 „ Sacrificium Corporis, & Sanguinis Domini nostri Je-
 „ su Christi, quod ego indignissimus servus tuus divinæ
 „ Majestati tuæ per hujus Sacerdotis manus offero, una
 „ cum omnibus sacrificiis tibi unquam oblatis & offe-
 „ rendis, unitum sanctissimo Sacrificio ab eodem Domi-
 „ no nostro in ultima Cœna & in ara crucis oblato, omni
 „ possibili pietatis affectu, ex puro amore tuæ infinitæ
 „ bonitatis, juxta intentionem ejusdem Salvatoris nostri,
 „ & sanctæ Matris Ecclesiæ; ad maximam, æternamque
 „ gloriam tuæ divinæ Majestatis: in protestationem su-
 „ premæ excellentiæ & dominii tui, & nostræ subjectionis,
 „ ac dependentiæ à te: in perpetuam commemorationem
 „ passionis, ac mortis ejusdem Domini nostri: in
 „ honorem, augmentumque gloriæ B. Virginis, ac to-
 „ tius curiæ triumphantis: in gratiarum actionem pro
 „ universis beneficiis sanctissimæ Humanitati Domini no-
 „ stri, B. Virgini Matri ejus, omnibus Sanctis, & electis,
 „ cunctisque creaturis, & mihi ingrato atque indigno,
 „ hucusque collatis, & conferendis in æternum: in satis-
 „ factionem peccatorum meorum omniumque fidelium

vivorum, & defunctorum: ad impetrandum mihi, & omnibus omnia subsidia vitæ temporalis & æternæ. Singulariter offero pro hac gratia obtinenda & pro his mihi specialiter commendatis, omnibusque pro quibus orare soleo & teneor, ut omnes te agnoscant, ament & glorificent in æternum. Amen.

v. Cum Sacerdos descendit ut recitet confessionem, percurre breviter peccata tua, contritionem excita, & innova propositum emendandi. Et cum ascendit ad Altare, illud osculaturus, adora omnes cœlites, eosque tibi; ac tuis, & toti mundo auxiliares advoca. Ad Introitum devotè attende, eosque in te accende affectus, quos verba requirunt. Ad *Kyrie eleison* quemlibet ternarium ad singulas personas sanctissimæ Trinitatis dirige cum intenso dolore de peccatis. *Gloria in excelsis Deo* recita cum Sacerdote, desiderans Christum Jesum amore tui in vili stabulo natum, laudare, redamare & glorificare. Ad *Domine vobiscum*, cum Minister respondet *Et cum spiritu tuo*, paucis, sed ardentè Deum rogo, ut Ministris Ecclesiæ omnem gratiam & dona necessaria ad officium suum ritè exequendum largiri dignetur. Post hanc Salutationem sequuntur collectæ quibus similes affectus associabis, & quod Sacerdos petit, tu quoque à Deo postulabis.

vi. Epistolam, sive lectionem, & Evangelium attentè audi cum desiderio divinam voluntatem tibi indicatam adimplendi & affectus elice, rei quæ legitur proportionatos. Zelo exardescere Evangelicæ perfectionis, mores tuos Christi monitis & institutis conforma, aliosque omnes verbo & exemplo ad Christum trahere propone. Symbolum recita cum Sacerdote, elicitò fidei actu circa omnes ejus arriculos cum desiderio eandem propagandi.

vii. Sub Offertorio & Secretis offer sanctissimæ Trinitati vitam, passionem & mortem Christi Salvatoris, & merita ejus, ac omnium Sanctorum pro communibus Ecclesiæ necessitatibus: pro conversione infidelium & eorum, qui sunt in peccato mortali: pro fervore iustorum

repidè Deo fervientium: ut multiplicentur Sancti in Ecclesia: & pro salute totius mundi. Offer etiam omnia desideria & opera tua, & unicū meritū Christi Salvatoris.

VIII. Ad Præfationem Deo gratias age pro omnibus beneficiis communibus & particularibus, illis præsertim, quæ non cognoscuntur ab omnibus, & quibus multi abutuntur, & pro quibus gratias non agunt quantas possent, & deberent. Denique usque ad elevationem pro omnibus deprecare hac, vel simili oratione.

Oratio.

„ **S**uscipe, clementissime Pater, de manu hujus Sa-
 „ cerdotis hoc sacro-sanctum Sacrificium in unione
 „ illius tibi gratissimi, quod dilectus Filius tuus tota vi-
 „ ta, in ultima Cæna & in Cruce obtulit tibi pro me &
 „ omnibus, pro quibus mori dignatus est. Respice in fa-
 „ ciem Christi tui, & per paterna infinitæ misericordiæ
 „ tuæ viscera; per ejusdem Unigeniti tui merita, per ejus
 „ Incarnationem, Nativitatem, Circumcisionem, lacry-
 „ mas, labores, passionem & mortem; per incompre-
 „ hensibilem charitatem, qua tanta pro me fecit, dixit,
 „ & passus est; per eximiam B. Virginis Matris ejus
 „ sanctitatem, per omnium Sanctorum tibi exhibita, &
 „ exhibenda obsequia, miserere Ecclesiæ tuæ Sanctæ ipsius
 „ Filii tui Sponsæ, quam acquisivit sanguine suo; &
 „ eam toto orbe terrarum rege, dilata, coaduna, sancti-
 „ fica & exalta, ut per eam & in ea perfectè ab omnibus
 „ glorificeris. Miserere summi Pontificis omniumque
 „ Episcoporum, Prælatorum, Pastorum animarum, Re-
 „ gum, Principum, Magistratum, & aliorum, qui ma-
 „ ximè possunt gloriæ tuæ, & salutis animarum prodesse.
 „ Effice illos homines secundum cor tuum, zeloque glo-
 „ riæ tuæ, & salutis animarum inflamma, ut & ipsi corde
 „ perfecto omnes voluntates tuas faciant, subditosque
 „ sibi verbo, exemplo, consilio, imperio, & auxilio ad

idem inducant. Miserere deinde omnium statuum Ec-
 clestasticorum, nostræ præsertim Congregationis; om-
 nesque & singulos gratiæ tuæ radiis illustra, & sinceræ
 charitatis igne accende, ut omni humano respectu se-
 moto, sese invicem intimè diligant; mutuis officiis ju-
 vent, exemplis excitent, non quærant quæ sua sunt,
 sed ad unicam tuam gloriam, & animarum salutem pro-
 movendam unanimiter conspirent. Memento item, &
 miserere omnium, pro quibus singulariter orare teneor,
 parentum, fratrum, sororum, consanguineorum, affi-
 nium, benefactorum & amicorum meorum, omnium
 qui se mihi commendaverunt, quibus scândalo fui &
 quos ego contristavi, offendi & juvare neglexi, quosque
 per me indignum vis juvari & in viam salutis dirigi:
 omnium innocentum & bona desideria habentium: ago-
 nizantium, infirmorum, afflictorum & de gravi aliqua
 tribulatione ad te clamantium; eorumque necessitati-
 bus clementer subveni, piis desideriis aspira, misericor-
 diæ tuæ thesauros singulis aperi, ut à peccatis liberati
 bonis operibus abundant, tuoque in omnibus benepla-
 cito se conforment. Oculos quoque tuæ pietatis con-
 verte ad infelices animas peccatorum nexu constrictas,
 obstinatas, impœnitentes & in densis perfidiæ, ignoran-
 tiæ atque infidelitatis tenebris pereuntes: Libera eas de
 ore Leonis, revoca ad gremium Ecclesiæ tuæ, & ad oscu-
 lum pacis admitte, ut agnoscant & diligant te, & quem
 misisti Jesum Christum. Miserere denique omnium fide-
 lium defunctorum & rore clementiæ tuæ ardores eorum
 tempera, eisque locum refrigerii, & pacis indulge, ut
 à pœnis erepti te pro me ardentissimè ament, & lau-
 dent in cœlis, cui ego tam imperfectè servio in terris.
 Horum omnium miserere, & mei in primis ingrati pec-
 catoris, gratiam concedens, ut à peccatis emundatus ad
 altissimum gradum perfectionis ascendam, & nunquam
 amplius separer à te in secula seculorum. Amen.

I x. Ad elevationem adora intentissimo affectu sanc-

tissimum Sacramentum & dic: *Adoro te, Christe Iesu, qui exaltatus es à terra, ut omnia trahas ad te ipsum. Trahe me post te fomiculis charitatis tue. Tuus sum & ero in æternum: posside me & totum conforma voluntati tue. Tu Rex gloriæ Christe; & quæ sequuntur usque ad finem Cantici Te Deum laudamus.*

x. Post elevationem offer Deo in unione sanctissimi Sacramenti exigua tua dona cum intenso devotionis affectu, nimirum firmum propositum nunquam peccandi mortaliter, sed nec venialiter quidem animo deliberato: observandi exactissime vota tua & statuta tuæ Religionis: sufferendi quicquid acciderit adversi: promovendi te & alios semper in via perfectionis quantum licebit. Post hæc ora pro illis à quibus aliquid passus es: Isti enim sunt veri benefactores tui, qui materiam tibi meritorum maximam præbent. Orationem Dominicam recita cum Sacerdote & deinde percurre cum multo affectu pulcherrimam illam orationem: *Respice quasumus Domine super hanc familiam tuam &c.* & si opus fuerit, sæpius repete.

x i. Agnus Dei ter cum celebrante percurre & præpara te ad communionem spiritualem, quæ nunquam omittenda est, quando sacramentaliter non communiceas. De ea actum est supra Aspirabis autem ad Christum dicens, *Veni dilecte mi in hortum tuum animam meam, perfla eam auster cælestis, ut fluant aromata illius; purga eam stillicidio tui pretiosi Sanguinis, riga fluentis gratiæ, facunda rore misericordiæ, ut fructus proferat dulces gutturi tuo. Veni spes mea, amor meus & omnia; posside regnum cordis mei & conforma illud cordi tuo. His præmissis quasi sacramentaliter communicaßes, gratias age pro spiritali refectione & fervidi amoris in te actus excitata usque ad finem Missæ. Sacerdotis benedictionem summa cum reverentia excipe, cum spe uberius à Christo accipiendæ. Evangelium denique S. Joannis piè audi & gratias age pro beneficio Incarnationis.*

x i i. Sacro peracto rursum gratias age & pete à Do-

mino remissionem omnium tuorum & alienorum peccatorum, quoad culpam & pœnam: excellentem tibi & aliis sanctitatem: continuum auxilium in omnibus necessitatibus tuis & aliorum, corporalibus & spiritualibus: magnam gratiam adversariis & inimicis tuis, si qui sunt, aut erunt: & commenda illi in particulari aliquam necessitatem tuam, vel alienam. Demum ora pro felici exitu diei & veniam postula quod minus attentè & reverenter tam tremendo sacrificio interfueris.

§. XXVII. *Fasciculus aspirationem & aliquot brevium Orationum.*

Domine Jesu spes mea & unicum solatium animæ meæ, hodie propter te abrenuntio omnibus, quæ in mundo sunt: omnibus amicis & propinquis, omnibus delitiis & dignitatibus, omnibus divitiis & voluptatibus, omnibus solatiis & recreationibus & quibuscumque caro allici & anima inquinari potest, paratus his carere quomodocumque volueris. Te verò eligo in gubernatorem vitæ meæ & refugium meum in omnibus necessitatibus, quia non est salus extra te, nec vita sine te.

I. O amor potentissime, Jesu midilectissime, extrahe quæso cor meum à me, illudque purifica & renova & ab omni sorde expurgatum absconde in vulnere aperti lateris tui, ut ab eo deinceps egredi nequeat. Vivam ego sine corde & tu esto cor meum, vita mea & anima spiritus mei.

II. Sancta Trinitas unus Deus, qui me creasti ad imaginem & similitudinem tuam, reforma in me hanc tuam imaginem, ut cum anima mea è corpore separabitur, dignus inveniar præsentia tua & consortio Sanctorum. Quia vero perditè vixi omnibus diebus vite meæ & tempus mihi inutiliter elapsum est, ut illud irreparabili jactura amissum aliquo modo recuperare queam, averti me quantum possum ab omni loco & tempore, totisque viribus in illud hunc æternitatis recipio, in quo tu essentialiter exis-

tis. Ibi enim neque præteritum, neque futurum est; ibi omnia deperdita reperiuntur. Atque utinam omni tempore sic laudabiliter vixissem, sicut omne selecti tui vixerunt. Utinam deinceps sic vivam, ut nihil in me reperiatur, quod oculis Majestatis tuæ displiceat. Hoc votum meum est, hæc firmissima voluntas. Præsta tu per gratiam tuam, ut quod inspiratione tua concepì, nulla possit tentatione mutari.

I V. Largire mihi Domine, ut plangam peccata mea, & pro iis satisfaciam antequam moriar. Fiant oculi mei fontes lachrymarum & da mihi omnium verè pœnitentium contritionem. Adjuva me, clementissime Pater, indignum filium tuum clamantem ad te, & adesto mihi in omni periculo, & necessitate. Erue animam meam de limo profundi & lava me in sanguine dilectissimi Filii tui. Intercede pro me, gloriosissima Virgo Maria, & obtine mihi à Filio tuo finalem perseverantiam. Monstra te esse Matrem, & fac me esse filium: Monstra te esse Dominam, & fac me esse servum: monstra te esse Magistram, & fac me esse discipulum.

V. Domine Jesu miserere mei, neque abjicias me propter peccata mea: ex me enim est culpa & perditio, ex te gratia & miseratio.

V I. Da mihi Domine perfectissimam patientiam, ut omni contemptu & pœna me dignum existimem, nam tibi soli debetur omnis honor, nihil autem mihi nisi ignomina.

V I I. Rogo te Domine, ut de me & per me fiat beneplacitum tuum, meamque voluntatem sic unias tibi, ut nihil omnino velle possim, nisi quod tu vis.

V I I I. Da mihi Domine sedium tuarum assistricem sapientiam, quæ intellectum meum illuminet, & affectum meum inflammèt, ad cognoscendum & amandum te in omnibus super omnia.

I X. Domine Jesu Christe, si mihi optionem dāres, & promitteres te mihi daturum quæcumque peterem, nihil

aliud quàm hoc peterem, ut tua laudabilissima voluntas in me, & de me semper fiat in tempore & in æternitate.

x. Pone Domine custodiam ori meo, & ostium circumstantiæ labiis meis, ut non delinquam in lingua mea. Da mihi hanc gratiam, ut non loquar nisi quæ necessaria sunt & fac me purum, & incontaminatum ab omni detractiōe, ab omni verbo inutili & otioso.

x i. Diligam te Domine virtus mea toto corde, tota mente, tota virtute; & proximum in te & propter te. Da ut omnium salutem quæram & promoveam; & ut omnes adversantes mihi non verbo solum & lingua, sed opere & veritate perfectissimè diligam. Aufer à me omnem iram & amaritudinem, omnem indignationem, & suspicionem, ut neminem judicem, & de omnibus bene sentiam in simplicitate cordis, & in Spiritu humilitatis.

x i i. Amator ardentissime dulcis Jesu, inebriet me ignita vis amoris tui, ita ut omnium creaturarum obliviscar, & totus ardeam tui desiderio. Accende in me ignem ardentissimum, quem nulla creatura possit extinguere.

x i i i. Exaudi me Domine, & da mihi humilitatem tibi maximè acceptam. Extingue in me omnem appetitum honoris & gloriæ; ut gaudeam nesciri, contemni, opprobria pati, ac pro nihilo reputari,

x i v. Excita cor meum Domine & illumina, ut requiram & inveniam te. Posside cor meum, ut requiescam in te & obliviscar omnium quæ sunt extra te. Fac me tibi indissolubili vinculo colligari, ut nihil sit quod me possit à te separare.

x v. Utinam Domine Jesu vulnera tua cordi meo semper fixa permaneant, ut dolor passionis tuæ quotidie in me exciteretur & ardor tuæ dilectionis in me quotidie augeatur.

x v i. Spiritus Sancte Deus, miserere mei, & luce tuæ visitationis illumina cor meum, & tui amoris in me ignem accende. Imple & confirma me septem donis tuis, & hoc ipsum in me operare quod olim in Apostolis, ut quic-

quid terrenum est in me pereat, tuique amor ferventissimus inebriet me, & in te transformet.

xvii. Utinam dulcis Jesu amore tui jugiter ardeam: utinam omnibus creaturis moriar & tibi soli inhæream. Quicquid videro, quicquid audiero, quicquid sensero, me in tui cognitionem perducatur & tuo amore accendatur. Tu solus me possideas & sis mihi omnia in omnibus.

Finis Horologii Ascetici

PRINCIPIA